

5, 1, 1

Τί ποτε ἄρα ἐστὶ τὸ πεποιηκὸς τὰς ψυχὰς πατρὸς θεοῦ ἐπιλαθῆσθαι, καὶ μοίρας ἐκεῖθεν οὐσας καὶ ὅλως ἐκείνου ἀγνοῆσαι καὶ ἑαυτὰς καὶ ἐκείνον; Ἀρχὴ μὲν οὖν αὐταῖς τοῦ κακοῦ ἢ τόλμα καὶ ἢ γένεσις καὶ ἢ πρώτη ἑτερότης καὶ τὸ βουληθῆναι δὲ ἑαυτῶν εἶναι. Τῷ δὲ αὐτεξουσίῳ ἐπειδήπερ ἐφάνησαν ἡσθεῖσαι, πολλῶ τῷ κινεῖσθαι παρ αὐτῶν κεκρημέναι, τὴν ἐναντίαν δραμοῦσαι καὶ πλείστην ἀπόστασιν πεποιημέναι, ἡγνόησαν καὶ ἑαυτὰς ἐκεῖθεν εἶναι: ὡςπερ παῖδες εὐθύς ἀποσπασθέντες ἀπὸ πατέρων καὶ πολὺν χρόνον πόρρω τραφέντες ἀγνοοῦσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ πατέρας. Οὗτ' οὖν ἔτι ἐκείνον οὔτε ἑαυτὰς ὀρώσαι, ἀτιμάσασαι ἑαυτὰς ἀγνοίᾳ τοῦ γένους, τιμήσασαι τᾶλλα καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ἑαυτὰς θαυμάσασαι καὶ πρὸς αὐτὰ ἐκπλαγεῖσαι καὶ ἀγασθεῖσαι καὶ ἐξηρητημένοι τούτων, ἀπέρρηξαν ὡς οἶόν τε ἑαυτὰς ὧν ἀπεστράφησαν ἀτιμάσασαι: ὥστε συμβαίνει τῆς παντελοῦς ἀγνοίας ἐκείνου ἢ τῶνδε τιμῆ καὶ ἢ ἑαυτῶν ἀτιμία εἶναι αἰτία. Ἄμα γὰρ διώκεται ἄλλο καὶ θαυμάζεται, καὶ τὸ θαυμάζον καὶ διῶκον ὁμολογεῖ χεῖρον εἶναι: χεῖρον δὲ αὐτὸ τιθέμενον γιγνομένων καὶ ἀπολλυμένων ἀτιμωτάτον τε καὶ θνητότατον πάντων ὧν τιμᾶ ὑπολαμβάνον οὔτε θεοῦ φύσιν οὔτε δύναμιν ἂν ποτε ἐν θυμῷ βάλοιτο. Διὸ δεῖ διττὸν γίγνεσθαι τὸν λόγον πρὸς τοὺς οὕτω διακειμένους, εἴπερ τις ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὰ ἐναντία καὶ τὰ πρῶτα καὶ ἀνάγοι μέχρι τοῦ ἀκροτάτου καὶ ἐνὸς καὶ πρώτου. Τίς οὖν ἐκάτερος; Ὁ μὲν δεικνύς τὴν ἀτιμίαν τῶν νῦν ψυχῆ τιμωμένων, ὃν ἐν ἄλλοις δίμεν ἐπιπλέον, ὃ δὲ διδάσκων καὶ ἀναμιμνήσκων τὴν ψυχὴν οἶον τοῦ γένους καὶ τῆς ἀξίας, ὃς πρότερός ἐστιν ἐκείνου καὶ σαφηνισθεὶς κάκεινον δηλώσει. Περὶ οὗ νῦν λεκτέον: ἐγγὺς γὰρ οὗτος τοῦ ζητουμένου καὶ πρὸ ἔργου πρὸς ἐκείνον. Τὸ γὰρ ζητοῦν ἐστὶ ψυχὴ, καὶ τί ὃν ζητεῖ γνωστότεον αὐτῇ, ἵνα αὐτὴν πρότερον μάθῃ, εἰ δύναμιν ἔχει τοῦ τὰ τοιαῦτα ζητεῖν, καὶ εἰ ὄμμα τοιοῦτον ἔχει, οἶον ἰδεῖν, καὶ εἰ προσήκει ζητεῖν. Εἰ μὲν γὰρ ἀλλότρια, τί δεῖ; Εἰ δὲ συγγενῆ, καὶ προσήκει καὶ δύναται εὐρεῖν.

(5, 1, 2) Ἐνθυμείσθω τοίνυν πρῶτον ἐκεῖνο πᾶσα ψυχὴ, ὡς αὐτὴ μὲν ζῶσα ἐποίησε πάντα ἐμπνεύσασα αὐτοῖς ζωὴν, ἅ τε γῆ τρέφει ἅ τε θάλασσα ἅ τε ἐν ἀέρι ἅ τε ἐν οὐρανῶ ἄστρα θεῖα, αὐτὴ δὲ ἥλιον, αὐτὴ δὲ τὸν μέγαν τοῦτον οὐρανόν, καὶ αὐτὴ ἐκόσμησεν, αὐτὴ δὲ ἐν τάξει περιάγει φύσις οὐσα ἑτέρα ὧν κοσμεῖ καὶ ὧν κινεῖ καὶ ἅ ζῆν ποιεῖ: καὶ τούτων ἀνάγκη εἶναι τιμιωτέραν, γιγνομένων τούτων καὶ φθειρομένων, ὅταν αὐτὰ ψυχὴ ἀπολείπει ἢ χορηγῆ τὸ ζῆν, αὐτὴ δὲ οὐσα ἀεὶ τῷ <μὴ ἀπολείπειν ἑαυτήν>. Τίς δὲ τρόπος τῆς χορηγίας τοῦ ζῆν ἐν τε τῷ σύμπαντι

ἔν τε τοῖς ἑκάστοις, ὧδε λογιζέσθω. Σκοπεῖσθω δὲ τὴν
 μεγάλην ψυχὴν ἄλλη ψυχὴ οὐ σμικρὰ ἀξία τοῦ σκοπεῖν
 γενομένη ἀπαλλαγῆσα ἀπάτης καὶ τῶν γεγοητευκότων τὰς
 ἄλλας ἡσυχῇ τῇ καταστάσει. Ἡσυχον δὲ αὐτῇ ἔστω μὴ
 μόνον τὸ περικείμενον σῶμα καὶ ὁ τοῦ σώματος κλύδων,
 ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ περιέχον: ἡσυχος μὲν γῆ, ἡσυχος δὲ
 θάλασσα καὶ ἀῆρ καὶ αὐτὸς οὐρανὸς ἀμείνων. Νοεῖτω δὲ
 πάντοθεν εἰς αὐτὸν ἐστῶτα ψυχὴν ἔξωθεν οἶον εἰσρέουσαν
 καὶ εἰσχυθεῖσαν καὶ πάντοθεν εἰσιούσαν καὶ εἰσλάμπουσαν:
 οἶον σκοτεινὸν νέφος ἡλίου βολαὶ φωτίσασαι λάμπειν ποι-
 οῦσι χρυσοειδῆ ὄψιν διδοῦσαι, οὕτω τοι καὶ ψυχὴ ἐλθούσα
 εἰς σῶμα οὐρανοῦ ἔδωκε μὲν ζωὴν, ἔδωκε δὲ ἀθανασίαν,
 ἤγειρε δὲ κείμενον. Ὁ δὲ κινήθεις κίνησιν αἰδίων ὑπὸ
 ψυχῆς ἐμφρόνως ἀγούσης ζῶον εὐδαιμον ἐγένετο, ἔσχε
 τε ἀξίαν οὐρανὸς ψυχῆς εἰσοικισθείσης ὧν πρὸ ψυχῆς
 σῶμα νεκρὸν, γῆ καὶ ὕδωρ, μᾶλλον δὲ σκότος ὕλης καὶ μὴ
 ὄν καὶ ὁ <στυγέουσιν οἱ θεοί>, φησί τις. Γένοιτο δ' ἂν
 φανερωτέρα αὐτῆς καὶ ἐναργεστέρα ἢ δύναμις καὶ ἢ φύσις,
 εἴ τις ἐνταῦθα διανοηθεῖη, ὅπως περιέχει καὶ ἄγει ταῖς
 αὐτῆς βουλήσεσι τὸν οὐρανόν. Παντὶ μὲν γὰρ τῷ μεγέθει
 τούτῳ, ὅσος ἐστίν, ἔδωκεν ἑαυτὴν καὶ πᾶν διάστημα καὶ
 μέγα καὶ μικρὸν ἐψύχεται, ἄλλου μὲν ἄλλη κειμένου τοῦ
 σώματος, καὶ τοῦ μὲν ὠδί, τοῦ δὲ ὠδί ὄντος, καὶ τῶν μὲν ἐξ
 ἐναντίας, τῶν δὲ ἄλλην ἀπάρτησιν ἀπ' ἀλλήλων ἔχόντων.
 Ἄλλ' οὐχ ἡ ψυχὴ οὕτως, οὐδὲ μέρει αὐτῆς ἑκάστῳ κατα-
 κερματισθείσα μορίῳ ψυχῆς ζῆν ποιεῖ, ἀλλὰ τὰ πάντα ζῆν
 τῇ ὅλῃ, καὶ πάρεστι πᾶσα πανταχοῦ τῷ γεννήσαντι πατρὶ
 ὁμοιουμένη καὶ κατὰ τὸ ἐν καὶ κατὰ τὸ πάντη. Καὶ πολὺς
 ὧν ὁ οὐρανὸς καὶ ἄλλος ἄλλη ἐν ἐστὶ τῇ ταύτης δυνάμει καὶ
 θεός ἐστὶ διὰ ταύτην ὁ κόσμος ὅδε. Ἔστι δὲ καὶ ἡλῖος θεός,
 ὅτι ἔμψυχος, καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, καὶ ἡμεῖς, εἶπερ τι, διὰ
 τούτου: <νέκυες γὰρ κοπρίων ἐκβλητότεροι>. Τὴν δὲ
 θεοῖς αἰτίαν τοῦ θεοῖς εἶναι ἀνάγκη πρεσβυτέραν θεὸν αὐτῶν
 εἶναι. Ὁμοειδῆς δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα, καὶ ὅταν ἄνευ τῶν
 προσελθόντων σκοπῆς λαβῶν κεκαθαυμένην, εὐρήσεις τὸ
 αὐτὸ τίμιον, ὃ ἦν ψυχὴ, καὶ τιμιώτερον παντὸς τοῦ ὃ ἂν
 σωματικὸν ἦ. Γῆ γὰρ πάντα: κἂν πῦρ δὲ ἦ, τί ἂν εἴη τὸ
 καῖον αὐτοῦ; Καὶ ὅσα ἐκ τούτων σύνθετα, κἂν ὕδωρ αὐτοῖς
 προσθῆς κἂν ἀέρα. Εἰ δ' ὅτι ἔμψυχον διωκτὸν ἔσται, τί
 παρεῖς τις ἑαυτὸν ἄλλον διώκει; Τὴν δὲ ἐν ἄλλῳ ψυχὴν
 ἀγάμενος σεαυτὸν ἀγασαι.

(5, 1, 3) Οὕτω δὲ τιμίου καὶ θείου ὄντος χρήματος τῆς ψυχῆς,
 πιστεύσας ἤδη τῷ τοιούτῳ θεὸν μετιέναι μετὰ τοιαύτης
 αἰτίας ἀνάβαινε πρὸς ἐκεῖνον: πάντως που οὐ πόρρω βαλεῖς:
 οὐδὲ πολλὰ τὰ μεταξὺ. Λάμβανε τοίνυν τὸ τοῦ θείου τού-
 του θειότερον τὸ ψυχῆς πρὸς τὸ ἄνω <γειτόνημα>, μεθ

ὁ καὶ ἀφ' οὗ ἡ ψυχὴ. Καίπερ γὰρ οὕσα χρῆμα οἶον ἔδειξεν ὁ λόγος, εἰκὼν τίς ἐστι νοῦ: οἶον λόγος ὁ ἐν προφορᾷ λόγου τοῦ ἐν ψυχῇ, οὕτω τοι καὶ αὐτὴ λόγος νοῦ καὶ ἡ πᾶσα ἐνέργεια καὶ ἦν προίεται ζωὴν εἰς ἄλλου ὑπόστασιν: οἶον πυρὸς τὸ μὲν ἢ συνούσα θερμότης, ἡ δὲ ἦν παρέχει. Δεῖ δὲ λαβεῖν ἐκεῖ οὐκ ἐκρέουσιν, ἀλλὰ μένουσαν μὲν τὴν ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ ἄλλην ὑφισταμένην. Οὕσα οὖν ἀπὸ νοῦ νοερά ἐστι, καὶ ἐν λογισμοῖς ὁ νοῦς αὐτῆς καὶ ἡ τελείωσις ἀπ' αὐτοῦ πάλιν οἶον πατρὸς ἐκθρέψαντος, ὃν οὐ τέλειον ὡς πρὸς αὐτὸν ἐγέννησεν. Ἡ τε οὖν ὑπόστασις αὐτῆ ἀπὸ νοῦ ὅ τε ἐνεργεῖα λόγος νοῦ αὐτῆ ὁρωμένου. Ὅταν γὰρ ἐνίδῃ εἰς νοῦν, ἐνδοθεν ἔχει καὶ οἰκεία αἰ νοεῖ καὶ ἐνεργεῖ. Καὶ ταύτας μόνας δεῖ λέγειν ἐνεργείας ψυχῆς, ὅσα νοερώς καὶ ὅσα οἰκοθεν: τὰ δὲ χεῖρω ἄλλοθεν καὶ πάθη ψυχῆς τῆς τοιαύτης. Νοῦς οὖν ἐπὶ μᾶλλον θειοτέραν ποιεῖ καὶ τῷ πατρὶ εἶναι καὶ τῷ παρεῖναι: οὐδὲν γὰρ μεταξὺ ἢ τὸ ἐτέροις εἶναι, ὡς ἐφεξῆς μέντοι καὶ ὡς τὸ δεχόμενον, τὸ δὲ ὡς εἶδος: καλὴ δὲ καὶ ἡ νοῦ ὕλη νοοειδῆς οὕσα καὶ ἀπλῆ. Οἶον δὲ ὁ νοῦς, καὶ ταύτῃ μὲν τούτῳ δῆλον, ὅτι κρεῖττον ψυχῆς τοιαύσδε οὔσης.

(5, 1, 4) Ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῶνδε: κόσμον αἰσθητὸν τόνδε εἴ τις θαυμάζει εἰς τε τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν τάξιν τῆς φορᾶς τῆς αἰδίου ἀποβλέπων καὶ θεοὺς τοὺς ἐν αὐτῷ, τοὺς μὲν ὁρωμένους, τοὺς δὲ καὶ ἀφανεῖς ὄντας, καὶ δαίμονας καὶ ζῶα φυτὰ τε πάντα, ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀληθινώτερον ἀναβαῖς ἀκκεῖ πάντα ἰδέτω νοητὰ καὶ παρ' αὐτῷ αἰδία ἐν οἰκείᾳ συνέσει καὶ ζωῇ, καὶ τούτων τὸν <ἀκήρατον> νοῦν προστάτην, καὶ σοφίαν ἀμύχανον, καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ Κρόνου βίον θεοῦ <κόρου> καὶ νοῦ ὄντος. Πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ ἀθάνατα περιέχει, νοῦν πάντα, θεὸν πάντα, ψυχὴν πᾶσαν, ἐστῶτα αἰεῖ. Τί γὰρ ζητεῖ μεταβάλλειν εἴ ἔχων; Ποῦ δὲ μετελθεῖν πάντα παρ' αὐτῷ ἔχων; Ἄλλ' οὐδὲ αὔξειν ζητεῖ τελειότατος ὢν. Διὸ καὶ τὰ παρ' αὐτῷ πάντα τέλεια, ἵνα πάντῃ ἢ τέλειος οὐδὲν ἔχων ὅ τι μὴ τοιοῦτον, οὐδὲν ἔχων ἐν αὐτῷ ὃ μὴ νοεῖ: νοεῖ δὲ οὐ ζητῶν, ἀλλ' ἔχων. Καὶ τὸ μακάριον αὐτῷ οὐκ ἐπίκτητον, ἀλλ' ἐν αἰῶνι πάντα, καὶ ὁ ὄντως αἰῶν, ὃν μιμεῖται χρόνος περιθέων ψυχὴν τὰ μὲν παριεῖς, τοῖς δὲ ἐπιβάλλων. Καὶ γὰρ ἄλλα καὶ ἄλλα αὖ περὶ ψυχῆν: ποτὲ γὰρ Σωκράτης, ποτὲ δὲ ἵππος, ἐν τι αἰεῖ τῶν ὄντων: ὁ δὲ νοῦς πάντα. Ἐχει οὖν [ἐν τῷ αὐτῷ] πάντα ἐστῶτα ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ <ἐστι μόνον>, καὶ τὸ ἔστιν αἰεῖ, καὶ οὐδαμοῦ τὸ μέλλον - ἔστι γὰρ καὶ τότε - οὐδὲ τὸ παρεληλυθός - οὐ γάρ τι ἐκεῖ παρελήλυθεν - ἀλλ' ἐνέστηκεν αἰεῖ ἅτε τὰ αὐτὰ ὄντα οἶον ἀγαπῶντα ἑαυτὰ οὕτως ἔχοντα. Ἐκαστον δὲ αὐτῶν νοῦς καὶ ὄν ἐστι καὶ τὸ σύμπαν πᾶς

νοῦς καὶ πᾶν ὄν, ὁ μὲν νοῦς κατὰ τὸ νοεῖν ὑφισταῖς τὸ ὄν, τὸ δὲ ὄν τῷ νοεῖσθαι τῷ νῶ διδόν τὸ νοεῖν καὶ τὸ εἶναι. Τοῦ δὲ νοεῖν αἴτιον ἄλλο, ὃ καὶ τῷ ὄντι: ἀμφοτέρων οὖν ἅμα αἴτιον ἄλλο. Ἄμα μὲν γὰρ ἐκεῖνα καὶ συνυπάρχει καὶ οὐκ ἀπολείπει ἄλληλα, ἀλλὰ δύο ὄντα τοῦτο τὸ ἐν ὁμοῦ νοῦς καὶ ὄν καὶ νοοῦν καὶ νοούμενον, ὁ μὲν νοῦς κατὰ τὸ νοεῖν, τὸ δὲ ὄν κατὰ τὸ νοούμενον. Οὐ γὰρ ἂν γένοιτο τὸ νοεῖν ἑτερότητας μὴ οὔσης καὶ ταυτότητας δέ. Γίνεται οὖν τὰ πρῶτα νοῦς, <ὄν, ἑτερότης, ταυτότησ>: δεῖ δὲ καὶ <κίνησιν> λαβεῖν καὶ <στάσιν>. Καὶ κίνησιν μὲν, εἰ νοεῖ, στάσιν δέ, ἵνα τὸ αὐτό. Τὴν δὲ ἑτερότητα, ἵν ἡ νοοῦν καὶ νοούμενον. Ἡ ἐὰν ἀφέλης τὴν ἑτερότητα, ἐν γενόμενον σιωπήσεται: δεῖ δὲ καὶ τοῖς νοηθεῖσιν ἑτέροις πρὸς ἄλληλα εἶναι. Ταῦτόν δέ, ἐπεὶ ἐν ἑαυτῷ, καὶ κοινὸν δέ τι ἐν πᾶσι: καὶ ἡ διαφορὰ ἑτερότης. Ταῦτα δὲ πλείω γενόμενα ἀριθμὸν καὶ τὸ ποσὸν ποιεῖ: καὶ τὸ ποιὸν δὲ ἡ ἐκάστου τούτων ἰδιότης, ἐξ ὧν ὡς ἀρχῶν τᾶλλα.

(5.1.5) Πολὺς οὖν οὗτος ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ ψυχῇ: τῇ δὲ ὑπάρχει ἐν τούτοις εἶναι συναφθείσῃ, εἰ <μὴ ἀποστατεῖν> ἐθέλοι. Πελάσασα οὖν αὐτῷ καὶ οἶον ἐν γενομένη ζῆ ἀεί. Τίς οὖν ὁ τοῦτον γεννήσας; Ὁ ἀπλοῦς καὶ ὁ πρὸ τοιούτου πλήθους, ὁ αἴτιος τοῦ καὶ εἶναι καὶ πολὺν εἶναι τοῦτον, ὁ τὸν ἀριθμὸν ποιῶν. Ὁ γὰρ ἀριθμὸς οὐ πρῶτος: καὶ γὰρ πρὸ δυάδος τὸ ἐν, δεύτερον δὲ δυὰς καὶ παρὰ τοῦ ἐνὸς γεγενημένη ἐκεῖνο ὀριστὴν ἔχει, αὕτη δὲ ἀόριστον παρ αὐτῆς: ὅταν δὲ ὀρισθῆ, ἀριθμὸς ἤδη: ἀριθμὸς δὲ ὡς οὐσία: ἀριθμὸς δὲ καὶ ἡ ψυχὴ. Οὐ γὰρ ὄγκοι τὰ πρῶτα οὐδὲ μεγέθη: τὰ γὰρ παχέα ταῦτα ὕστερα, ἀ ὄντα ἢ αἰσθησις οἴεται. Οὐδὲ ἐν σπέρμασι δὲ τὸ ὑγρὸν τὸ τίμιον, ἀλλὰ τὸ μὴ ὀρώμενον: τοῦτο δὲ ἀριθμὸς καὶ λόγος. Ὁ οὖν ἐκεῖ λεγόμενος ἀριθμὸς καὶ ἡ δυὰς λόγοι καὶ νοῦς: ἀλλὰ ἀόριστος μὲν ἡ δυὰς τῷ οἶον ὑποκειμένῳ λαμβανομένη, ὁ δὲ ἀριθμὸς ὁ ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐνὸς εἶδος ἕκαστος, οἶον μορφωθέντος τοῖς γενομένοις εἶδεσιν ἐν αὐτῷ: μορφοῦται δὲ ἄλλον μὲν τρόπον παρὰ τοῦ ἐνός, ἄλλον δὲ παρ αὐτοῦ, οἶον ὄψις ἢ κατ ἐνέργειαν: ἔστι γὰρ ἡ νόησις ὄρασις ὀρώσα ἀμφω τε ἐν.

(5.1.6) Πῶς οὖν ὄρα καὶ τίνα, καὶ πῶς ὅλως ὑπέστη καὶ ἐξ ἐκεῖνου γέγονεν, ἵνα καὶ ὄρα; Νῦν μὲν γὰρ τὴν ἀνάγκην τοῦ εἶναι ταῦτα ἡ ψυχὴ ἔχει, ἐπιποθεῖ δὲ τὸ θρυλλούμενον δὴ τοῦτο καὶ παρὰ τοῖς πάλαι σοφοῖς, πῶς ἐξ ἐνός τοιούτου ὄντος, οἶον λέγομεν τὸ ἐν εἶναι, ὑπόστασιν ἔσχεν ὀτιοῦν εἴτε πλήθος εἴτε δυὰς εἴτε ἀριθμὸς, ἀλλ οὐκ ἔμεινεν ἐκεῖνο ἐφ ἑαυτοῦ, τοσοῦτον δὲ πλήθος ἐξερρῦη, ὃ ὄραται μὲν ἐν τοῖς οὔσι, ἀνάγειν δὲ αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνο ἀξιοῦμεν. Ὡδε οὖν λεγέσθω θεὸν αὐτὸν ἐπικαλεσαμένοις οὐ λόγῳ γεγωνῶ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ ἐκτείνασιν ἑαυτοῦς εἰς εὐχὴν πρὸς ἐκεῖνον,

εὔχεσθαι τοῦτον τὸν τρόπον δυναμένους μόνους πρὸς μόνον. Δεῖ τοίνυν θεατὴν, ἐκείνου ἐν τῷ εἶσω ὅσον νεῶν ἐφ' ἑαυτοῦ ὄντος, μένοντος ἡσύχου ἐπέκεινα ἀπάντων, τὰ ὅσον πρὸς τὰ ἔξω ἤδη ἀγάλαμα ἐστώτα, μᾶλλον δὲ ἀγάλαμα τὸ πρῶτον ἐκφανέν θεᾶσθαι πεφηνὸς τοῦτον τὸν τρόπον: παντὶ τῷ κινουμένῳ δεῖ τι εἶναι, πρὸς ὃ κινεῖται: μὴ ὄντος δὲ ἐκείνῳ μηδενὸς μὴ τιθώμεθα αὐτὸ κινεῖσθαι, ἀλλ' εἴ τι μετ' αὐτὸ γίνεται, ἐπιστραφέντος ἀεὶ ἐκείνου πρὸς αὐτὸ ἀναγκαῖόν ἐστι γεγονέναι. Ἐκποδῶν δὲ ἡμῖν ἔστω γένεσις ἢ ἐν χρόνῳ τὸν λόγον περὶ τῶν ἀεὶ ὄντων ποιούμενοις: τῷ δὲ λόγῳ τὴν γένεσιν προσάπτοντας αὐτοῖς αἰτίας καὶ τάξεως αὐτοῖς ἀποδώσειν. Τὸ οὖν γινόμενον ἐκεῖθεν οὐ κινήθεις φατέον γίνεσθαι: εἴ γὰρ κινήθεις αὐτοῦ τι γίνοιτο, τρίτον ἀπ' ἐκείνου τὸ γινόμενον μετὰ τὴν κίνησιν ἂν γίνοιτο καὶ οὐ δεύτερον. Δεῖ οὖν ἀκινήτου ὄντος, εἴ τι δεύτερον μετ' αὐτό, οὐ προσνεύσαντος οὐδὲ βουληθέντος οὐδὲ ὅλως κινήθεις ὑποστῆναι αὐτό. Πῶς οὖν καὶ τί δεῖ νοῆσαι περὶ ἐκεῖνο μένον; Περίλαμψιν ἐξ αὐτοῦ μέν, ἐξ αὐτοῦ δὲ μένοντος, ὅσον ἡλίου τὸ περὶ αὐτὸ λαμπρὸν ὡσπερ περιθέον, ἐξ αὐτοῦ ἀεὶ γεννώμενον μένοντος. Καὶ πάντα τὰ ὄντα, ἕως μένει, ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας ἀναγκαῖαν τὴν περὶ αὐτὰ πρὸς τὸ ἔξω αὐτῶν ἐκ τῆς παρουσίας δυνάμεως δίδωσιν αὐτῶν ἐξηρητημένην ὑπόστασιν, εἰκόνα οὔσαν ὅσον ἀρχετύπων ὧν ἐξέφυ: πῦρ μὲν τὴν παρ' αὐτοῦ θερμότητα: καὶ χιῶν οὐκ εἶσω μόνον τὸ ψυχρὸν κατέχει: μάλιστα δὲ ὅσα εὐκώδη μαρτυρεῖ τοῦτο: ἕως γὰρ ἐστι, πρόεισί τι ἐξ αὐτῶν περὶ αὐτά, ὧν ἀπολαύει ὑποστάντων ὁ πλησίον. Καὶ πάντα δὲ ὅσα ἤδη τέλεια γεννᾷ: τὸ δὲ ἀεὶ τέλειον ἀεὶ καὶ αἰδίον γεννᾷ: καὶ ἔλαττον δὲ ἑαυτοῦ γεννᾷ. Τί οὖν χρὴ περὶ τοῦ τελειοτάτου λέγειν; Μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ ἢ τὰ μέγιστα μετ' αὐτόν. Μέγιστον δὲ μετ' αὐτὸν νοῦς καὶ δεύτερον: καὶ γὰρ ὄρα ὁ νοῦς ἐκεῖνον καὶ δεῖται αὐτοῦ μόνου: ἐκεῖνος δὲ τούτου οὐδέν: καὶ τὸ γεννώμενον ἀπὸ κρείττονος νοῦ νοῦν εἶναι, καὶ κρείττων ἀπάντων νοῦς, ὅτι τᾶλλα μετ' αὐτόν: ὅσον καὶ ἡ ψυχὴ λόγος νοῦ καὶ ἐνέργειά τις, ὡσπερ αὐτὸς ἐκείνου. Ἄλλὰ ψυχῆς μὲν ἀμυδρὸς ὁ λόγος - ὡς γὰρ εἶδωλον νοῦ - ταύτη καὶ εἰς νοῦν βλέπειν δεῖ: νοῦς δὲ ὡσαύτως πρὸς ἐκεῖνον, ἵνα ἦ νοῦς. Ὅρα δὲ αὐτὸν οὐ χωρισθείς, ἀλλ' ὅτι μετ' αὐτόν καὶ μεταξὺ οὐδέν, ὡς οὐδὲ ψυχῆς καὶ νοῦ. Ποθεῖ δὲ πᾶν τὸ γεννῆσαν καὶ τοῦτο ἀγαπᾷ, καὶ μάλιστα ὅταν ὧσι μόνου τὸ γεννῆσαν καὶ τὸ γεγεννημένον: ὅταν δὲ καὶ τὸ ἀριστον ἢ τὸ γεννῆσαν, ἐξ ἀνάγκης σύνεστιν αὐτῷ, ὡς τῇ ἑτερότητι μόνον κεχωρίσθαι.

(5, 1, 7) Εἰκόνα δὲ ἐκείνου λέγομεν εἶναι τὸν νοῦν: δεῖ γὰρ σαφέστερον λέγειν: πρῶτον μέν, ὅτι δεῖ πως εἶναι ἐκεῖνο τὸ γενόμενον καὶ ἀποσώζειν πολλὰ αὐτοῦ καὶ εἶναι ὁμοιό-

τητα πρὸς αὐτό, ὡσπερ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ οὐ νοῦς ἐκεῖνο. Πῶς οὖν νοῦν γεννᾷ; Ἡ ὅτι τῆ ἐπιστροφῆ πρὸς αὐτὸ ἑώρα: ἡ δὲ ὄρασις αὕτη νοῦς. Τὸ γὰρ καταλαμβάνον ἄλλο ἢ αἰσθησις ἡ νοῦς: αἰσθησιν γραμμὴν καὶ τὰ ἄλλα: ἀλλ ὁ κύκλος τοιοῦτος οἷος μερίζεσθαι: τοῦτο δὲ οὐχ οὕτως. Ἡ καὶ ἐνταῦθα ἐν μέν, ἀλλὰ τὸ ἐν δυνάμεις πάντων. Ὡν οὖν ἐστι δυνάμεις, ταῦτα ἀπὸ τῆς δυνάμεως οἷον σχιζομένη ἡ νόησις καθορᾷ: ἡ οὐκ ἂν ἦν νοῦς. Ἐπεὶ καὶ παρ αὐτοῦ ἔχει ἤδη οἷον συναίσθησιν τῆς δυνάμεως, ὅτι δύνανται οὐσίαν. Αὐτὸς γοῦν δι αὐτὸν καὶ ὀρίζει τὸ εἶναι αὐτῷ τῆ παρ ἐκείνου δυνάμει καὶ ὅτι οἷον μέρος ἐν τι τῶν ἐκείνου καὶ ἐξ ἐκείνου ἡ οὐσία, καὶ ῥώννυται παρ ἐκείνου καὶ τελειοῦται εἰς οὐσίαν παρ ἐκείνου καὶ ἐξ ἐκείνου. Ὁρᾷ δὲ αὐτῷ ἐκεῖθεν, οἷον μεριστῷ ἐξ ἀμερίστου, καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ νοεῖν καὶ πάντα, ὅτι ἐκεῖνος μηδὲν τῶν πάντων: ταύτη γὰρ πάντα ἐξ ἐκείνου, ὅτι μή τι μορφῆ κατείχετο ἐκεῖνος: μόνον γὰρ ἐν ἐκείνο: καὶ ὁ μὲν πάντα ἐν τοῖς οὐσιν ἂν ἦν. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνο οὐδὲν μὲν τῶν ἐν τῷ νῷ, ἐξ αὐτοῦ δὲ πάντα [ἐν τοῖς οὐσιν ἂν ἦν]. Διὸ καὶ οὐσίαι ταῦτα: ὄρισται γὰρ ἤδη καὶ οἷον μορφὴν ἕκαστον ἔχει. Τὸ δὲ ὄν δεῖ οὐκ ἐν ἀορίστῳ οἷον αἰωρεῖσθαι, ἀλλ ὄρω πεπηγῆσαι καὶ στάσει: στάσις δὲ τοῖς νοητοῖς ὀρισμὸς καὶ μορφῆ, οἷς καὶ τὴν ὑπόστασιν λαμβάνει. <Ταύτης τοι γενεᾶς> ὁ νοῦς οὗτος ἀξίαιος νοῦ τοῦ καθαρωτάτου μὴ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς φῦναι, γενόμενον δὲ ἤδη τὰ ὄντα πάντα σὺν αὐτῷ γεννησάι, πᾶν μὲν τὸ τῶν ἰδεῶν κάλλος, πάντας δὲ θεοὺς νοητούς: πλήρη δὲ ὄντα ὧν ἐγέννησε καὶ ὡσπερ καταπιόντα πάλιν τῷ ἐν αὐτῷ ἔχειν μηδὲ ἐκπεσεῖν εἰς ὕλην μηδὲ τραφῆναι παρὰ τῆ Ῥέα, ὡς τὰ μυστήρια καὶ οἱ μῦθοι οἱ περὶ θεῶν ἀνίττονται Κρόνον μὲν θεὸν σοφώτατον πρὸ τοῦ Δία γενέσθαι ἃ γεννᾷ πάλιν ἐν ἑαυτῷ ἔχειν, ἢ καὶ πλήρης καὶ νοῦς ἐν κόρῳ: μετὰ δὲ ταῦτά φασι Δία γεννᾶν Κρόνον ἤδη ὄντα: ψυχὴν γὰρ γεννᾷ νοῦς, νοῦς ὧν τέλειος. Καὶ γὰρ τέλειον ὄντα γεννᾶν ἔδει, καὶ μὴ δύνάμιν οὔσαν τοσαύτην ἄγονον εἶναι. Κρεῖττον δὲ οὐχ οἷόν τε ἦν εἶναι οὐδ ἐνταῦθα τὸ γεννώμενον, ἀλλ ἔλαττον ὄν εἶδωλον εἶναι αὐτοῦ, ἀορίστον μὲν ὡσαύτως, ὀριζόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ γεννήσαντος καὶ οἷον εἰδοποιούμενον. Νοῦ δὲ γέννημα λόγος τις καὶ ὑπόστασις, τὸ διανοούμενον: τοῦτο δ ἐστὶ τὸ περὶ νοῦν κινούμενον καὶ νοῦ φῶς καὶ ἴχνος ἐξηρητημένον ἐκείνου, κατὰ θάτερα μὲν συνηγμένον ἐκείνω καὶ ταύτη ἀποπιμπλάμενον καὶ ἀπολαῦον καὶ μεταλαμβάνον αὐτοῦ καὶ νοοῦν, κατὰ θάτερα δὲ ἐφαπτόμενον τῶν μετ αὐτό, μᾶλλον δὲ γεννῶν καὶ αὐτό, ἃ ψυχῆς ἀνάγκη εἶναι χείρονα: περὶ ὧν ὕστερον λεκτέον. Καὶ μέχρι τούτων τὰ θεία.

(5, 1, 8) Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ Πλάτωνος τριττὰ τὰ <πάντα
περὶ τὸν πάντων βασιλέα> - φησὶ γὰρ πρῶτα - καὶ
<δεύτερον περὶ τὰ δεύτερα καὶ περὶ τὰ τρίτα τρί-
τον>. Λέγει δὲ καὶ <τοῦ αἰτίου> εἶναι <πατέρα> αἴτιον μὲν
τὸν νοῦν λέγων: δημιουργὸς γὰρ ὁ νοῦς αὐτῶ: τοῦτον δέ
φησι τὴν ψυχὴν ποιεῖν ἐν τῷ κρατῆρι ἐκεῖνῳ. Τοῦ αἰτίου
δὲ νοῦ ὄντος πατέρα φησὶ τάγαθὸν καὶ τὸ ἐπέκεινα νοῦ καὶ
<ἐπέκεινα οὐσίας>. Πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄν καὶ τὸν νοῦν τὴν
ἰδέαν λέγει: ὥστε Πλάτωνα εἰδέναι ἐκ μὲν τάγαθοῦ τὸν
νοῦν, ἐκ δὲ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν. Καὶ εἶναι τοὺς λόγους τούσδε
μὴ καινοὺς μηδὲ νῦν, ἀλλὰ πάλαι μὲν εἰρησθαι μὴ ἀνα-
πεπταμένως, τοὺς δὲ νῦν λόγους ἐξηγητὰς ἐκείνων γεγο-
νέναι μαρτυρίαις πιστωσαμένους τὰς δόξας ταύτας παλαιὰς
εἶναι τοῖς αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος γράμμασιν. Ἦππετο μὲν
οὔν καὶ Παρμενίδης πρότερον τῆς τοιαύτης δόξης καθόσον
εἰς ταῦτο συνῆγεν ὄν καὶ νοῦν, καὶ τὸ ὄν οὐκ ἐν τοῖς αἰσθη-
τοῖς ἐτίθετο <τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶ τε καὶ εἶναι>
λέγων. Καὶ <ἀκίνητον> δὲ λέγει τοῦτο - καίτοι προστι-
θεὶς τὸ νοεῖν - σωματικὴν πᾶσαν κίνησιν ἐξαίρων ἀπ
αὐτοῦ, ἵνα μένη ὡσαύτως, καὶ <ὄγκῳ σφαίρας> ἀπεικάζων,
ὅτι πάντα ἔχει περιειλημμένα καὶ ὅτι τὸ νοεῖν οὐκ ἔξω,
ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. Ἐν δὲ λέγων ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασιν
αἰτίαν εἶχεν ὡς τοῦ ἐνὸς τούτου πολλὰ εὕρισκομένου. Ὁ
δὲ παρὰ Πλάτωνι Παρμενίδης ἀκριβέστερον λέγων διαιρεῖ
ἀπ' ἀλλήλων τὸ πρῶτον ἓν, ὃ κυριώτερον ἓν, καὶ δεύτερον
<ἓν πολλὰ> λέγων, καὶ τρίτον <ἓν καὶ πολλὰ>. Καὶ σύμφω-
νος οὕτως καὶ αὐτὸς ἐστὶ ταῖς φύσεσι ταῖς τρισίν.

(5, 1, 9) Ἀναξαγόρας δὲ νοῦν καθαρὸν καὶ ἀμιγῆ λέγων ἀπλοῦν
καὶ αὐτὸς τίθεται τὸ πρῶτον καὶ χωριστὸν τὸ ἓν, τὸ δ
ἀκριβὲς δι' ἀρχαιότητα παρήκε. Καὶ Ἡράκλειτος δὲ τὸ
ἓν ὄδεν ἀίδιον καὶ νοητόν: τὰ γὰρ σώματα γίνονται αἰεὶ
καὶ ῥέοντα. Τῷ δὲ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ <νεῖκος> μὲν διαιρεῖ,
ἢ δὲ <φιλία> τὸ ἓν - ἀσώματον δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτο - τὰ
δὲ στοιχεῖα ὡς ὕλη. Ἀριστοτέλης δὲ ὕστερον <χωριστὸν>
μὲν τὸ πρῶτον καὶ <νοητόν, νοεῖν> δὲ αὐτὸ <ἑαυτὸ> λέγων
πάλιν αὖ οὐ τὸ πρῶτον ποιεῖ: πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νοητὰ
ποιῶν καὶ τσαῦτα, ὅποσαι ἐν οὐρανῷ σφαῖραι, ἵν' ἕκαστον
ἐκάστην κινῆ, ἄλλον τρόπον λέγει τὰ ἐν τοῖς νοητοῖς ἢ
Πλάτων, τὸ εὐλογον οὐκ ἔχον ἀνάγκην τιθέμενος. Ἐπιστή-
σειε δ' ἂν τις, εἰ καὶ εὐλόγως: εὐλογώτερον γὰρ πάσας πρὸς
μίαν σύνταξιν συντελούσας πρὸς ἓν καὶ τὸ πρῶτον βλέπειν.
Ζητήσκει δ' ἂν τις τὰ πολλὰ νοητὰ εἰ ἔξ' ἐνὸς ἐστὶν αὐτῷ
τοῦ πρώτου, ἢ πολλὰ αἰ ἐν τοῖς νοητοῖς ἀρχαί: καὶ εἰ μὲν
ἔξ' ἐνὸς, ἀνάλογον δηλονότι ἔξει ὡς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αἰ
σφαῖραι ἄλλης ἄλλην περιεχούσης, μίᾳς δὲ τῆς ἔξω κρα-
τούσης: ὥστε περιέχοι ἂν κάκει τὸ πρῶτον καὶ κόσμος

νοητὸς ἔσται: καὶ ὡσπερ ἐνταῦθα αἱ σφαῖραι οὐ κεναί, ἀλλὰ μεστή ἀστρων ἢ πρώτη, αἱ δὲ ἔχουσιν ἀστρα, οὕτω κάκει τὰ κινούμενα πολλὰ ἐν αὐτοῖς ἔξει καὶ τὰ ἀληθέστερα ἐκεῖ. Εἰ δὲ ἕκαστον ἀρχή, κατὰ συντυχίαν αἱ ἀρχαὶ ἔσονται: καὶ διὰ τί συνέσονται καὶ πρὸς ἓν ἔργον τὴν τοῦ παντὸς οὐρανοῦ συμφωνίαν ὁμονοήσει; Πῶς δὲ ἴσα πρὸς τὰ νοητὰ καὶ κινούμενα τὰ ἐν οὐρανῷ αἰσθητά; Πῶς δὲ καὶ πολλὰ οὕτως ἀσώματα ὄντα ὕλης οὐ χωριζούσης; Ὡστε τῶν ἀρχαίων οἱ μάλιστα συντασσόμενοι αὐ τοῖς Πυθαγόρου καὶ τῶν μετ' αὐτὸν καὶ Φερεκίδους δὲ περὶ ταύτην μὲν ἔσχον τὴν φύσιν: ἀλλ' οἱ μὲν ἐξεργάσαντο ἐν αὐτοῖς αὐτῶν λόγοις, οἱ δὲ οὐκ ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀγράφοις ἐδείκνυον συνουσίαις ἢ ὅλως ἀφείσαν.

(5, 1, 10) Ὅτι δὲ οὕτω χρὴ νομίζειν ἔχειν, ὡς ἔστι μὲν τὸ ἐπέκεινα ὄντος τὸ ἐν, οἷον ἤθελεν ὁ λόγος δεικνύναι ὡς οἷον τε ἦν περὶ τούτων ἐνδείκνυσθαι, ἔστι δὲ ἐφεξῆς τὸ ὄν καὶ νοῦς, τρίτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς φύσις, ἥδη δέδεικται.

Ὡσπερ δὲ ἐν τῇ φύσει τριττὰ ταῦτά ἐστι τὰ εἰρημένα, οὕτω χρὴ νομίζειν καὶ παρ' ἡμῖν ταῦτα εἶναι. Λέγω δὲ οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς - χωριστὰ γὰρ ταῦτα - ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αἰσθητῶν ἔξω, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ ἔξω ὡσπερ κάκεινα τοῦ παντὸς οὐρανοῦ ἔξω: οὕτω καὶ τὰ τοῦ ἀνθρώπου, οἷον λέγει Πλάτων <τὸν εἶσω ἄνθρωπον>. Ἔστι τοίνυν καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ θείον τι καὶ φύσεως ἄλλης, ὅποια πᾶσα ἡ ψυχῆς φύσις: τελεία δὲ ἡ νοῦν ἔχουσα: νοῦς δὲ ὁ μὲν λογιζόμενος, ὁ δὲ λογίζεσθαι παρέχων. Τὸ δὴ λογιζόμενον τοῦτο τῆς ψυχῆς οὐδενὸς πρὸς τὸ λογίζεσθαι δεόμενον σωματικοῦ ὀργάνου, τὴν δὲ ἐνέργειαν ἑαυτοῦ ἐν καθαρῷ ἔχον, ἵνα καὶ λογίζεσθαι καθαρῶς οἷον τε ἦ, χωριστὸν καὶ οὐ κεκραμένον σώματι ἐν τῷ πρώτῳ νοητῷ τις τιθέμενος οὐκ ἂν σφάλλοιτο. Οὐ γὰρ τόπον ζητητέον οὐ ἰδρύσομεν, ἀλλ' ἔξω τόπου παντὸς ποιητέον. Οὕτω γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ἔξω καὶ τὸ ἄυλον, ὅταν μόνον ἢ οὐδὲν ἔχον παρὰ τῆς σώματος φύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἔτι <ἔξωθεν> φησιν ἐπὶ τοῦ παντὸς τὴν ψυχὴν περιέβαλεν ἐνδεικνύμενος τῆς ψυχῆς τὸ ἐν τῷ νοητῷ μένον: ἐπὶ δὲ ἡμῶν ἐπικρύπτων <ἐπ' ἄκρα> εἶρηκε τῇ κεφαλῇ. Καὶ ἡ παρακέλευσις δὲ τοῦ χωρίζειν οὐ τόπῳ λέγεται - τοῦτο γὰρ φύσει κεχωρισμένον ἐστίν - ἀλλὰ τῇ μὴ νεύσει καὶ ταῖς φαντασίαις καὶ τῇ ἀλλοτριότητι τῇ πρὸς τὸ σῶμα, εἴ πως καὶ τὸ λοιπὸν ψυχῆς εἶδος ἀναγάγοι τις καὶ συνενέγκαι πρὸς τὸ ἄνω καὶ τὸ ἐνταῦθα αὐτῆς ἰδρυμένον, ὃ μόνον ἐστὶ σώματος δημιουργὸν καὶ πλαστικὸν καὶ τὴν πραγματείαν περὶ τοῦτο ἔχον.

(5, 1, 11) Οὔσης οὖν ψυχῆς τῆς λογιζομένης περὶ δικαίων καὶ καλῶν καὶ λογισμοῦ ζητούντος εἰ τοῦτο δίκαιον καὶ εἰ τοῦτο καλόν, ἀνάγκη εἶναι καὶ ἐστὺς τι δίκαιον, ἀφ' οὗ καὶ ὁ

λογισμὸς περὶ ψυχὴν γίγνεται. Ἡ πῶς ἂν λογίσαιτο; Καὶ εἰ ὅτε μὲν λογίζεται περὶ τούτων ψυχὴ, ὅτε δὲ μή, δεῖ τὸν [μὴ] λογιζόμενον, ἀλλ' αἰεὶ ἔχοντα τὸ δίκαιον νοῦν ἐν ἡμῖν εἶναι, εἶναι δὲ καὶ τὴν νοῦ ἀρχὴν καὶ αἰτίαν καὶ θεόν - οὐ μεριστοῦ ἐκείνου ὄντος, ἀλλὰ μένοντος ἐκείνου, καὶ οὐκ ἐν τόπῳ μένοντος - ἐν πολλοῖς αὖ θεωρεῖσθαι καθ' ἕκαστον τῶν δυναμένων δέχεσθαι οἷον ἄλλον αὐτόν, ὥσπερ καὶ τὸ κέντρον ἐφ' ἑαυτοῦ ἐστίν, ἔχει δὲ καὶ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ κύκλῳ σημείον ἐν αὐτῷ, καὶ αἱ γραμμαὶ τὸ ἴδιον προσφέρουσι πρὸς τοῦτο. Τῷ γὰρ τοιούτῳ τῶν ἐν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ἐφαπτόμεθα καὶ σύνεσμεν καὶ ἀνηρτήμεθα: ἐνιδρούμεθα δὲ οἱ ἂν συννεύωμεν ἐκεῖ.

(5, 1, 12) Πῶς οὖν ἔχοντες τὰ τηλικαῦτα οὐκ ἀντιλαμβάνομεθα, ἀλλ' ἀργοῦμεν ταῖς τοιαύταις ἐνεργείαις τὰ πολλὰ, οἱ δὲ οὐδ' ὅλως ἐνεργοῦσιν; Ἐκεῖνα μὲν ἐστὶν ἐν ταῖς αὐτῶν ἐνεργείαις αἰεὶ, νοῦς καὶ τὸ πρὸ νοῦ αἰεὶ ἐν ἑαυτῷ, καὶ ψυχὴ δὲ - <τὸ αἰεκίνητον> - οὕτως. Οὐ γὰρ πᾶν, ὃ ἐν ψυχῇ, ἤδη αἰσθητόν, ἀλλὰ ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, ὅταν εἰς αἰσθησιν ἴη: ὅταν δὲ ἐνεργοῦν ἕκαστον μὴ μεταδιδῶ τῷ αἰσθανομένῳ, οὕτω δι' ὅλης ψυχῆς ἐλήλυθεν. Οὕτω οὖν γιγνώσκουμεν ἅτε μετὰ τοῦ αἰσθητικοῦ ὄντες καὶ οὐ μόνον ψυχῆς ἀλλ' ἢ ἅπαντα ψυχῇ ὄντες. Καὶ ἔτι ἕκαστον τῶν ψυχικῶν ζῶν αἰεὶ ἐνεργεῖ αἰεὶ καθ' αὐτὸ τὸ αὐτοῦ: τὸ δὲ γνωρίζειν, ὅταν μετὰδοσις γένηται καὶ ἀντίληψις. Δεῖ τοίνυν, εἰ τῶν οὕτω παρόντων ἀντίληψις ἔσται, καὶ τὸ ἀντιλαμβάνομενον εἰς τὸ εἶσω ἐπιστρέφειν, κάκει ποιεῖν τὴν προσοχὴν ἔχειν. Ὡσπερ εἴ τις ἀκούσσει ἀναμένων ἢ ἐθέλει φωνήν, τῶν ἄλλων φωνῶν ἀποσταῖς τὸ οὖς ἐγείρει πρὸς τὸ ἄμεινον τῶν ἀκουστῶν, ὅποτε ἐκεῖνο προσέλθοι, οὕτω τοι καὶ ἐνταῦθα δεῖ τὰς μὲν αἰσθητὰς ἀκούσεις ἀφέντα, εἰ μὴ καθόσον ἀνάγκη, τὴν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι δύναμιν φυλάττειν καθαρὰν καὶ ἔτοιμον ἀκούειν φθόγγων τῶν ἄνω.

(5, 2, 1) Τὸ ἐν πάντα καὶ οὐδὲ ἓν: ἀρχὴ γὰρ πάντων, οὐ πάντα, ἀλλ' ἐκείνως πάντα: ἐκεῖ γὰρ οἷον ἐνέδραμε: μᾶλλον δὲ οὕτω ἐστίν, ἀλλ' ἔσται. Πῶς οὖν ἐξ ἀπλοῦ ἐνὸς οὐδεμιᾶς ἐν ταυτῷ φαινομένης ποικιλίας, οὐ διπλῆς οὔτινος ὅτου οὖν; Ἡ ὅτι οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο ἐξ αὐτοῦ πάντα, καὶ ἵνα τὸ ὄν ἦ, διὰ τοῦτο αὐτὸς οὐκ ὄν, γεννητῆς δὲ αὐτοῦ: καὶ πρώτη οἷον γέννησις αὕτη: ὄν γὰρ τέλειον τῷ μηδὲν ζητεῖν μηδὲ ἔχειν μηδὲ δεῖσθαι οἷον ὑπερερρῦη καὶ τὸ ὑπερπλήρες αὐτοῦ πεποίηκεν ἄλλο: τὸ δὲ γενόμενον εἰς αὐτὸ ἐπεστράφη καὶ ἐπληρώθη καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτὸ βλέπον καὶ νοῦς οὗτος. Καὶ ἡ μὲν πρὸς ἐκεῖνο στάσις αὐτοῦ τὸ ὄν ἐποίησεν, ἡ δὲ πρὸς αὐτὸ θέα τὸν νοῦν. Ἐπεὶ οὖν ἔστη πρὸς αὐτό, ἵνα ἴδῃ, ὁμοῦ νοῦς γίγνεται καὶ ὄν. Οὗτος οὖν ὢν οἷον ἐκεῖνος τὰ ὅμοια ποιεῖ δύναμιν προχέας πολλήν

- εἶδος δὲ καὶ τοῦτο αὐτοῦ - ὥσπερ αὖ τὸ αὐτοῦ πρότερον προέχει: καὶ αὕτη ἐκ τῆς οὐσίας ἐνέργεια ψυχῆς τοῦτο μένοντος ἐκείνου γενομένη: καὶ γὰρ ὁ νοῦς μένοντος τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐγένετο. Ἡ δὲ οὐ μένουσα ποιεῖ, ἀλλὰ κινήθεισα ἐγέννα εἶδωλον. Ἐκεῖ μὲν οὖν βλέπουσα, ὅθεν ἐγένετο, πληροῦται, προελθούσα δὲ εἰς κίνησιν ἄλλην καὶ ἐναντίαν γεννᾷ εἶδωλον αὐτῆς αἰσθησιν καὶ φύσιν τὴν ἐν τοῖς φυτοῖς. Οὐδὲν δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀπήρηται οὐδ' ἀποτέμνεται: διὸ καὶ δοκεῖ καὶ ἡ ἄνω ψυχὴ μέχρι φυτῶν φθάνειν: τρόπον γὰρ τινα φθάνει, ὅτι αὐτῆς τὸ ἐν φυτοῖς: οὐ μὴν πᾶσα ἐν φυτοῖς, ἀλλὰ γιγνομένη ἐν φυτοῖς οὕτως ἐστίν, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον προέβη εἰς τὸ κάτω ὑπόστασιν ἄλλην ποιησαμένη τῇ προόδῳ καὶ προθυμίᾳ τοῦ χείρονος: ἐπεὶ καὶ τὸ πρὸ τούτου τὸ νοῦ ἐξηρητημένον μένειν τὸν νοῦν ἐφ' ἑαυτοῦ ἔα.

(5, 2, 2) Πρῶοισιν οὖν ἀπ' ἀρχῆς εἰς ἔσχατον καταλειπομένου ἀεὶ ἐκάστου ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔδρᾳ, τοῦ δὲ γεννωμένου ἄλλην τάξιν λαμβάνοντος τὴν χείρονα: ἕκαστον μέντοι ταῦτον γίνεται ὧ ἂν ἐπίσπεται, ἕως ἂν ἐφέπηται. Ὄταν οὖν ψυχὴ ἐν φυτῷ γίνηται, ἄλλο ἐστὶν οἶον μέρος τὸ ἐν φυτῷ τὸ τολμηρότατον καὶ ἀφρονέστατον καὶ προεληλυθὸς μέχρι τοσοῦτου: ὅταν δ' ἐν ἀλόγῳ, ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι δύναμις κρατήσασα ἦγαγεν: ὅταν δὲ εἰς ἄνθρωπον, ἢ ὅλως ἐν λογικῷ ἢ κίνησις, ἢ ἀπὸ νοῦ ὡς νοῦν οἰκείον ἐχούσης καὶ παρ αὐτῆς βούλησιν τοῦ νοεῖν ἢ ὅλως κινεῖσθαι. Πάλιν δὴ ἀναστρέφωμεν: ὅταν φυτοῦ ἢ τὰ παραφυόμενα ἢ κλάδων τὰ ἄνω τις τέμῃ, ἢ ἐν τούτῳ ψυχὴ ποῦ ἀπελήλυθεν; Ἡ ὅθεν: οὐ γὰρ ἀποστᾶσα τόπῳ: ἐν οὖν τῇ ἀρχῇ. Εἰ δὲ τὴν ῥίζαν διακόψειας ἢ καύσειας, ποῦ τὸ ἐν τῇ ῥίζῃ; Ἐν ψυχῇ οὐκ εἰς ἄλλον τόπον ἐλθούσα: ἀλλὰ κἂν ἐν τῷ αὐτῷ ᾗ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ, εἰ ἀναδράμοι: εἰ δὲ μή, ἐν ἄλλῃ φυτικῇ, οὐ γὰρ στενοχωρεῖται: εἰ δ' ἀναδράμοι, ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς δυνάμει. Ἄλλ' ἐκεῖνη ποῦ; Ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς: ἢ δὲ μέχρι νοῦ, οὐ τόπῳ: οὐδὲν γὰρ ἐν τόπῳ ἦν: ὁ δὲ νοῦς πολὺ μᾶλλον οὐκ ἐν τόπῳ, ὥστε οὐδὲ αὕτη. Οὐδαμοῦ οὖν οὔσα, ἀλλ' ἐν τῷ ὀμηδαμοῦ, καὶ πανταχοῦ οὕτως ἐστίν. Εἰ δὲ προελθούσα εἰς τὸ ἄνω σταίῃ ἐν τῷ μεταξύ πρὶν πάντη εἰς τὸ ἀνωτάτω γενέσθαι, μέσον ἔχει βίον καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει αὐτῆς ἔστηκε. Πάντα δὲ ταῦτα ἐκεῖνος καὶ οὐκ ἐκεῖνος: ἐκεῖνος μὲν, ὅτι ἐξ ἐκείνου: οὐκ ἐκεῖνος δέ, ὅτι ἐκεῖνος ἐφ' ἑαυτοῦ μένων ἔδωκεν. Ἔστιν οὖν οἶον ζῶη μακρὰ εἰς μῆκος ἐκταθεῖσα, ἕτερον ἕκαστον τῶν μορίων τῶν ἐφεξῆς, συνεχὲς δὲ πᾶν αὐτῷ, ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο τῇ διαφορᾷ, οὐκ ἀπολλύμενον ἐν τῷ δευτέρῳ τὸ πρότερον. Τί οὖν ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς γενομένη; οὐδὲν γεννᾷ; Ἡ ἐν ᾧ ἐστι. Σκεπτέον δὲ πῶς ἀρχὴν ἄλλην λαβόντας.

(5, 3, 1) Ἄρα τὸ νοῦν ἑαυτὸ ποικίλον δεῖ εἶναι, ἵνα ἐνί τινι

τῶν ἐν αὐτῷ τὰ ἄλλα θεωροῦν οὕτω δὴ λέγεται νοεῖν ἑαυτό, ὡς τοῦ ἀπλοῦ παντάπασιν ὄντος οὐ δυναμένου εἰς ἑαυτὸ ἐπιστρέφειν καὶ τὴν αὐτοῦ κατανόησιν; Ἡ οἶόν τε καὶ μὴ σύνθετον ὄν νόησιν ἴσχειν ἑαυτοῦ; Τὸ μὲν γὰρ διότι σύνθετον λεγόμενον νοεῖν ἑαυτό, ὅτι δὴ ἐνὶ τῶν ἐν αὐτῷ τὰ ἄλλα νοεῖ, ὡσπερ ἂν εἰ τῇ αἰσθήσει καταλαμβάνοιμεν αὐτῶν τὴν μορφήν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ σώματος φύσιν, οὐκ ἂν ἔχοι τὸ ὡς ἀληθῶς νοεῖν αὐτό: οὐ γὰρ τὸ πᾶν ἔσται ἐν τῷ τοιούτῳ ἐγνωσμένον, μὴ κάκεινου τοῦ νοήσαντος τὰ ἄλλα τὰ σὺν αὐτῷ καὶ ἑαυτὸ νενοηκότος, ἔσται τε οὐ τὸ ζητούμενον τὸ αὐτὸ ἑαυτό, ἀλλ' ἄλλο ἄλλο. Δεῖ τοίνυν θέσθαι καὶ ἀπλοῦ κατανόησιν ἑαυτοῦ καὶ τοῦτο πῶς, σκοπεῖν, εἰ δυνατόν, ἢ ἀποστατέον τῆς δόξης τῆς τοῦ αὐτοῦ ἑαυτὸ νοεῖν τι ὄντως. Ἀποστῆναι μὲν οὖν τῆς δόξης ταύτης οὐ πάνυ οἶόν τε πολλῶν τῶν ἀτόπων συμβαινόντων: καὶ γὰρ εἰ μὴ ψυχῇ δοίημεν τοῦτο ὡς πάνυ ἄτοπον ὄν, ἀλλὰ μὴδὲ νοῦ τῇ φύσει διδόναι παντάπασιν ἄτοπον, εἰ τῶν μὲν ἄλλων γνῶσιν ἔχει, ἑαυτοῦ δὲ μὴ ἐν γνώσει καὶ ἐπιστήμῃ καταστήσεται. Καὶ γὰρ τῶν μὲν ἔξω ἢ αἰσθησις, ἀλλ' οὐ νοῦς ἀντιλήψεται, καί, εἰ βούλει, διάνοια καὶ δόξα: ὁ δὲ νοῦς, [εἰ] τούτων γνῶσιν ἔχει ἢ μὴ, σκέψασθαι προσήκει: ὅσα δὲ νοητά, νοῦς δηλονότι γνῶσεται. Ἄρ' οὖν αὐτὰ μόνον ἢ καὶ ἑαυτόν, ὃς ταῦτα γνῶσεται; Καὶ ἄρα οὕτω γνῶσεται ἑαυτόν, ὅτι γινώσκει ταῦτα μόνον, τίς δὲ ὢν οὐ γνῶσεται, ἀλλ' αἶ μὲν αὐτοῦ γνῶσεται ὅτι γινώσκει, τίς δὲ ὢν γινώσκει οὐκέτι; Ἡ καὶ τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτόν; Καὶ τίς ὁ τρόπος καὶ μέχρι τίνος σκεπτέον.

(5, 3, 2) Πρότερον δὲ περὶ ψυχῆς ζητητέον, εἰ δοτέον αὐτῇ γνῶσιν ἑαυτῆς, καὶ τί τὸ γινώσκον ἐν αὐτῇ καὶ ὅπως. Τὸ μὲν οὖν αἰσθητικὸν αὐτῆς αὐτόθεν ἂν φαίμεν τοῦ ἔξω εἶναι μόνον: καὶ γὰρ εἰ τῶν ἔνδον ἐν τῷ σώματι γινομένων συναίσθησις εἶη, ἀλλὰ τῶν ἔξω ἑαυτοῦ καὶ ἐνταῦθα ἢ ἀντίληψις: τῶν γὰρ ἐν τῷ σώματι παθημάτων ὑφ' ἑαυτοῦ αἰσθάνεται. Τὸ δ' ἐν αὐτῇ λογιζόμενον παρὰ τῶν ἐκ τῆς αἰσθήσεως φαντασμάτων παρακειμένων τὴν ἐπίκρισιν ποιούμενον καὶ συναῖγον καὶ διαιροῦν: ἢ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ νοῦ ἰόντων ἐφορᾷ οἷον τοὺς τύπους, καὶ ἔχει καὶ περὶ τούτους τὴν αὐτὴν δύναμιν. Καὶ σύνεσιν ἔτι προσλαμβάνει ὡσπερ ἐπιγινώσκον καὶ ἐφαρμόζον τοῖς ἐν αὐτῷ ἐκ παλαιοῦ τύποις τοὺς νέους καὶ ἄρτι ἦκοντας: ὁ δὴ καὶ ἀναμνήσεις φαίμεν ἂν τῆς ψυχῆς εἶναι. Καὶ νοῦς ὁ τῆς ψυχῆς μέχρι τοῦδε ἰστάμενος τῇ δυνάμει ἢ καὶ εἰς ἑαυτόν στρέφεται καὶ γινώσκει ἑαυτόν; Ἡ ἐπὶ τὸν νοῦν ἀνεκτέον τοῦτο. Γνῶσιν μὲν γὰρ ἑαυτοῦ τούτῳ τῷ μέρει διδόντες - νοῦν γὰρ αὐτόν φήσομεν - καὶ ὅπη διοίσει τοῦ ἐπάνω ζητήσομεν, μὴ δὲ διδόντες ἐπ' ἐκείνον ἤξομεν τῷ λόγῳ βαδίζοντες, καὶ τὸ

αὐτὸ ἑαυτὸ ὃ τί ποτ' ἐστὶ σκεψόμεθα. Εἰ δὲ καὶ ἐν-
ταῦθα ἐν τῷ κάτω δώσομεν, τίς ἢ διαφορὰ τοῦ νοεῖν ἑαυτὸ
σκεψόμεθα: εἰ γὰρ μηδεμία, ἤδη τοῦτο νοῦς ὁ ἄκρατος.
Τοῦτο τοίνυν τὸ διανοητικὸν τῆς ψυχῆς ἄρα ἐπιστρέφει ἐφ'
ἑαυτὸ καὶ αὐτό; Ἡ οὐ: ἀλλὰ ὧν δέχεται τύπων ἐφ' ἑκάτερα
τὴν σύνεσιν ἴσχει. Καὶ πῶς τὴν σύνεσιν ἴσχει, πρῶτον
ζητητέον.

(5, 3, 3) Ἡ μὲν γὰρ αἰσθησις εἶδεν ἄνθρωπον καὶ ἔδωκε τὸν
τύπον τῆ διανοία: ἢ δὲ τί φησιν; Ἡ οὕτω οὐδὲν ἐρεῖ, ἀλλ'
ἔγνω μόνον καὶ ἔστη: εἰ μὴ ἄρα πρὸς ἑαυτὴν διαλογίζοιτο
τίς οὗτος, εἰ πρότερον ἐνέτυχε τούτῳ, καὶ λέγοι προσ-
χρωμένῃ τῇ μνήμῃ, ὅτι Σωκράτης. Εἰ δὲ καὶ ἐξελίττοι
τὴν μορφήν, μερίζει αἰ ἢ φαντασία ἔδωκεν: εἰ δέ, εἰ ἀγαθός,
λέγοι, ἐξ ὧν μὲν ἔγνω δια τῆς αἰσθήσεως εἴρηκεν, ὃ δὲ
εἴρηκεν ἐπ' αὐτοῖς, ἤδη παρ' αὐτῆς ἂν ἔχοι κανόνα ἔχουσα
τοῦ ἀγαθοῦ παρ' αὐτῆ. Τὸ ἀγαθὸν πῶς ἔχει παρ' αὐτῆ;

Ἡ ἀγαθοειδής ἐστι, καὶ ἐπερρώσθη δὲ εἰς τὴν αἰσθησιν τοῦ
τοιούτου ἐπιλάμποντος αὐτῆ νοῦ: τὸ γὰρ καθαρὸν τῆς ψυχῆς
τοῦτο καὶ νοῦ δέχεται ἐπικείμενα ἴχνη. Διὰ τί δὲ οὐ τοῦτο
νοῦς, τὰ δὲ ἄλλα ψυχῆ ἀπὸ τοῦ αἰσθητικοῦ ἀρξάμενα;

Ἡ ὅτι ψυχὴν δεῖ ἐν λογισμοῖς εἶναι: ταῦτα δὲ πάντα
λογιζομένης δυνάμεως ἔργα. Ἀλλὰ διὰ τί οὐ τούτῳ τῷ
μέρει δόντες τὸ νοεῖν ἑαυτὸ ἀπαλλαξόμεθα; Ἡ ὅτι ἔδομεν
αὐτῷ τὰ ἔξω σκοπεῖσθαι καὶ πολυπραγμονεῖν, νῦν δὲ ἀξιού-
μεν ὑπάρχειν τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σκοπεῖσθαι. Ἀλλ'
εἰ τις φήσει τί οὖν κωλύει τοῦτο ἄλλῃ δυνάμει σκο-
πεῖσθαι τὰ αὐτοῦ; οὐ τὸ διανοητικὸν οὐδὲ τὸ λογιστι-
κὸν ἐπιζητεῖ, ἀλλὰ νοῦν καθαρὸν λαμβάνει. Τί οὖν κωλύει
ἐν ψυχῇ νοῦν καθαρὸν εἶναι; Οὐδέν, φήσομεν: ἀλλ' ἔτι
δεῖ λέγειν ψυχῆς τοῦτο; Ἀλλ' οὐ ψυχῆς μὲν φήσομεν,
ἡμέτερον δὲ νοῦν φήσομεν, ἄλλον μὲν ὄντα τοῦ διανοου-
μένου καὶ ἐπάνω βεβηκότα, ὅμως δὲ ἡμέτερον, καὶ εἰ μὴ
συναριθμοῦμεν τοῖς μέρεσι τῆς ψυχῆς. Ἡ ἡμέτερον καὶ
οὐχ ἡμέτερον: διὸ καὶ προσχρώμεθα αὐτῷ καὶ οὐ προσ-
χρώμεθα - διανοία δὲ αἰεὶ - καὶ ἡμέτερον μὲν χρωμένων,
οὐ προσχρωμένων δὲ οὐχ ἡμέτερον. Τὸ δὲ προσχρῆσθαι τί
ἐστίν; Ἄρα αὐτοῦς ἐκεῖνο γινομένους, καὶ φθεγγομένους
ὡς ἐκεῖνος; Ἡ κατ' ἐκεῖνον: οὐ γὰρ νοῦς ἡμεῖς: κατ' ἐκεῖνο
οὖν τῷ λογιστικῷ πρώτῳ δεχομένῳ. Καὶ γὰρ αἰσθανόμεθα
δι' αἰσθήσεως καὶ ἡμεῖς [οὐχ] οἱ αἰσθανόμενοι: ἄρ' οὖν καὶ
διανοούμεθα οὕτως [καὶ διὰ νοῦ μὲν οὕτως;] Ἡ αὐτοὶ μὲν
οἱ λογιζόμενοι καὶ νοοῦμεν τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ νοήματα αὐτοί:
τοῦτο γὰρ ἡμεῖς. Τὰ δὲ τοῦ νοῦ ἐνεργήματα ἄνωθεν οὕτως,
ὡς τὰ ἐκ τῆς αἰσθήσεως κάτωθεν, τοῦτο ὄντες τὸ κύριον
τῆς ψυχῆς, μέσον δυνάμεως διττῆς, χείρονος καὶ βελτίονος,
χείρονος μὲν τῆς αἰσθήσεως, βελτίονος δὲ τοῦ νοῦ. Ἀλλ'

αἰσθησις μὲν αἰεὶ ἡμέτερον δοκεῖ συγκεχωρημένον - αἰεὶ γὰρ αἰσθανόμεθα - νοῦς δὲ ἀμφισβητεῖται, καὶ ὅτι μὴ αὐτῷ αἰεὶ καὶ ὅτι χωριστός: χωριστὸς δὲ τῷ μὴ προσνεύειν αὐτόν, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον πρὸς αὐτόν εἰς τὸ ἄνω βλέποντας. Αἰσθησις δὲ ἡμῖν ἄγγελος, <βασιλεὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς> ἐκεῖνος.

(5, 3, 4) Βασιλεύομεν δὲ καὶ ἡμεῖς, ὅταν κατ' ἐκείνον: κατ' ἐκείνον δὲ διχῶς, ἢ τοῖς οἷον γράμμασιν ὡς περ νόμοις ἐν ἡμῖν γραφεῖσιν, ἢ οἷον πληρωθέντες αὐτοῦ ἢ καὶ δυνηθέντες ἰδεῖν καὶ αἰσθάνεσθαι παρόντος. Καὶ γινώσκομεν δὲ αὐτοὺς [τῷ] τῷ τοιούτῳ ὁρατῷ τὰ ἄλλα μαθεῖν [τῷ τοιούτῳ] [ἢ] κατὰ τὴν δύναμιν τὴν γινώσκουσαν τὸ τοιοῦτον μαθόντες αὐτῇ τῇ δυνάμει ἢ καὶ ἐκεῖνο γινόμενοι, ὡς τὸν γινώσκοντα ἑαυτὸν διττὸν εἶναι, τὸ μὲν γινώσκοντα τῆς διανοίας τῆς ψυχικῆς φύσιν, τὸν δὲ ὑπεράνω τούτου, τὸν γινώσκοντα ἑαυτὸν κατὰ τὸν νοῦν ἐκείνον γινόμενον: κάκεινῳ ἑαυτὸν νοεῖν αὐτὸν οὐχ ὡς ἄνθρωπον ἔτι, ἀλλὰ παντελῶς ἄλλον γενόμενον καὶ συναρπάσαντα ἑαυτὸν εἰς τὸ ἄνω μόνον ἐφέλκοντα τὸ τῆς ψυχῆς ἄμεινον, ὃ καὶ δύναται μόνον πτεροῦσθαι πρὸς νόησιν, ἵνα τις ἐκεῖ παρακαταθῶιτο ἃ εἶδε. Τὸ δὴ διανοητικὸν ὅτι διανοητικὸν ἄρα οὐκ οἶδε, καὶ ὅτι σύνεσιν τῶν ἕξω λαμβάνει, καὶ ὅτι κρίνει ἃ κρίνει, καὶ ὅτι τοῖς ἐν ἑαυτῷ κανόνισιν, οὐδὲ παρατῷ νοῦ ἔχει, καὶ ὡς ἔστι τι βέλτιον αὐτοῦ, [δ] οὐ ζητεῖ, ἀλλ' ἔχει πάντως δήπου; Ἄλλ' ἄρα τί ἔστιν αὐτὸ [δ] οὐκ οἶδεν ἐπιστάμενον οἷον ἔστι καὶ οἷα τὰ ἔργα αὐτοῦ; Εἰ οὖν λέγοι, ὅτι ἀπὸ νοῦ ἔστι καὶ δευτέρου μετὰ νοῦν καὶ εἰκὼν νοῦ, ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὰ πάντα οἷον γεγραμμένα, ὡς ἐκεῖ ὁ γράφων καὶ ὁ γράψας, ἄρ' οὖν στήσεται μέχρι τούτων ὁ οὕτως ἑαυτὸν ἐγνωκώς, ἡμεῖς δὲ ἄλλῃ δυνάμει προσχρησάμενοι νοῦν αὐτὸν γινώσκοντα ἑαυτὸν κατοψόμεθα ἢ ἐκείνον μεταλαβόντες, ἐπεὶ περ κάκεινος ἡμέτερος καὶ ἡμεῖς ἐκεῖνου, οὕτω νοῦν καὶ αὐτοὺς γνωσόμεθα; Ἡ ἀναγκαῖον οὕτως, εἴπερ γνωσόμεθα, ὅ τί ποτ' ἔστι τὸ ἐν νῷ αὐτὸ ἑαυτό; Ἔστι δὴ νοῦς τις αὐτὸς γεγονώς, ὅτε τὰ ἄλλα ἀφείς ἑαυτοῦ τούτῳ καὶ τοῦτον βλέπει, αὐτῷ δὲ ἑαυτόν. Ὡς δὴ οὖν νοῦς ἑαυτὸν ὁρᾷ.

(5, 3, 5) Ἄρ' οὖν ἄλλῳ μέρει ἑαυτοῦ ἄλλο μέρος αὐτοῦ καθορᾷ; Ἄλλ' οὕτω τὸ μὲν ἔσται ὁρῶν, τὸ δὲ ὁρώμενον: τοῦτο δὲ οὐκ αὐτὸ ἑαυτό. Τί οὖν, εἰ πᾶν τοιοῦτον οἷον ὁμοιομερὲς εἶναι, ὥστε τὸ ὁρῶν μηδὲν διαφέρειν τοῦ ὁρωμένου; Οὕτω γὰρ ἰδὼν ἐκεῖνο τὸ μέρος αὐτοῦ ὃν ταύτῳ αὐτῷ εἶδεν ἑαυτόν: διαφέρει γὰρ οὐδὲν τὸ ὁρῶν πρὸς τὸ ὁρώμενον. Ἡ πρῶτον μὲν ἄτοπος ὁ μερισμὸς ἑαυτοῦ: πῶς γὰρ καὶ μεριεῖ; οὐ γὰρ δὴ κατὰ τύχην: καὶ ὁ μερίζων δὲ τίς; ὁ ἐν τῷ θεωρεῖν τάττων ἑαυτὸν ἢ ὁ ἐν τῷ θεωρεῖσθαι; Εἴτα πῶς ἑαυτὸν γινώσεται ὁ θεωρῶν ἐν τῷ θεωρουμένῳ

τάξας ἑαυτὸν κατὰ τὸ θεωρεῖν; οὐ γὰρ ἦν ἐν τῷ θεωρου-
μένῳ τὸ θεωρεῖν. Ἡ γνοῦς ἑαυτὸν οὕτω θεωρούμενον, ἀλλ
οὐ θεωροῦντα, νοήσει: ὥστε οὐ πάντα οὐδὲ ὅλον γνώσε-
ται ἑαυτόν: ὃν γὰρ εἶδε, θεωρούμενον, ἀλλ οὐ θεωροῦντα
εἶδε: καὶ οὕτως ἔσται ἄλλον, ἀλλ οὐχ ἑαυτὸν ἑωρακώς. Ἡ
προσθήσει παρ αὐτοῦ καὶ τὸν τεθεωρηκότα, ἵνα τέλεον
αὐτὸν ἦ νενοηκώς. Ἀλλ εἰ καὶ τὸν τεθεωρηκότα, ὁμοῦ καὶ
τὰ ἑωραμένα. Εἰ οὖν ἐν τῇ θεωρίᾳ ὑπάρχει τὰ τεθεωρημένα,
εἰ μὲν τύποι αὐτῶν, οὐκ αὐτὰ ἔχει: εἰ δ αὐτὰ ἔχει, οὐκ
ἰδὼν αὐτὰ ἐκ τοῦ μερίσαι αὐτὸν ἔχει, ἀλλ ἦν πρὶν μερίσαι
ἑαυτὸν καὶ θεωρῶν καὶ ἔχων. Εἰ τοῦτο, δεῖ τὴν θεωρίαν
ταῦτὸν εἶναι τῷ θεωρητῷ, καὶ τὸν νοῦν ταῦτὸν εἶναι τῷ
νοητῷ: καὶ γὰρ, εἰ μὴ ταῦτόν, οὐκ ἀλήθεια ἔσται: τύπον γὰρ
ἔξει ὁ ἔχων τὰ ὄντα ἕτερον τῶν ὄντων, ὅπερ οὐκ ἔστιν
ἀλήθεια. Τὴν ἄρα ἀλήθειαν οὐχ ἑτέρου εἶναι δεῖ, ἀλλ ὁ
λέγει, τοῦτο καὶ εἶναι. Ἐν ἄρα οὕτω νοῦς καὶ τὸ νοητὸν
καὶ τὸ ὄν καὶ πρῶτον ὄν τοῦτο καὶ δὴ καὶ πρῶτος νοῦς τὰ
ὄντα ἔχων, μᾶλλον δὲ ὁ αὐτὸς τοῖς οὖσιν. Ἀλλ εἰ ἡ νόησις
καὶ τὸ νοητὸν ἓν, πῶς διὰ τοῦτο τὸ νοοῦν νοήσει ἑαυτό;
Ἡ μὲν γὰρ νόησις οἷον περιέζει τὸ νοητὸν, ἢ ταῦτὸν τῷ
νοητῷ ἔσται, οὐπω δὲ ὁ νοῦς δῆλος ἑαυτὸν νοῶν. Ἀλλ εἰ
ἡ νόησις καὶ τὸ νοητὸν ταῦτόν - ἐνέργεια γὰρ τις τὸ νοη-
τόν: οὐ γὰρ δὴ δύναμις οὐδὲ γ ἀνόητον οὐδὲ ζῶης
χωρὶς οὐδ αὖ ἑπακτὸν τὸ ζῆν οὐδὲ τὸ νοεῖν ἄλλῳ ὄντι,
οἷον λίθῳ ἢ ἀψύχῳ τινί - καὶ οὐσία ἡ πρώτη τὸ νοητόν:
εἰ οὖν ἐνέργεια καὶ ἡ πρώτη ἐνέργεια καὶ καλλίστη δὴ,
νόησις ἂν εἴη καὶ οὐσιώδης νόησις: καὶ γὰρ ἀληθεστάτη:
νόησις δὴ τοιαύτη καὶ πρώτη οὔσα καὶ πρώτως νοῦς ἂν εἴη
ὁ πρῶτος: οὐδὲ γὰρ ὁ νοῦς οὗτος δυνάμει οὐδ ἕτερος μὲν
αὐτός, ἢ δὲ νόησις ἄλλο: οὕτω γὰρ ἂν πάλιν τὸ οὐσιώδες
αὐτοῦ δυνάμει. Εἰ οὖν ἐνέργεια καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐνέργεια,
ἐν καὶ ταῦτόν τῇ ἐνεργείᾳ ἂν εἴη: ἐν δὲ τῇ ἐνεργείᾳ τὸ ὄν
καὶ τὸ νοητόν: ἐν ἅμα πάντα ἔσται, νοῦς, νόησις, τὸ νοητόν.
Εἰ οὖν ἡ νόησις αὐτοῦ τὸ νοητόν, τὸ δὲ νοητὸν αὐτός, αὐτὸς
ἄρα ἑαυτὸν νοήσει: νοήσει γὰρ τῇ νοήσει, ὅπερ ἦν αὐτός,
καὶ νοήσει τὸ νοητόν, ὅπερ ἦν αὐτός. Καθ' ἑκάτερον ἄρα
ἑαυτὸν νοήσει, καθότι καὶ ἡ νόησις αὐτὸς ἦν, καὶ καθότι τὸ
νοητὸν αὐτός, ὅπερ ἐνόει τῇ νοήσει, ὃ ἦν αὐτός.

(5. 3. 6) Ὁ μὲν δὴ λόγος ἀπέδειξεν εἶναι τι τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ
κυριῶς νοεῖν. Νοεῖ οὖν ἄλλως μὲν ἐπὶ ψυχῆς ὄν, ἐπὶ δὲ
τοῦ νοῦ κυριώτερον. Ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ ἐνόει ἑαυτὴν ὅτι
ἄλλοι, ὁ δὲ νοῦς ὅτι αὐτὸς καὶ οἷος αὐτὸς καὶ ὅστις καὶ
ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως καὶ ἐπιστρέφων εἰς αὐτόν. Τὰ γὰρ
ὄντα ὁρῶν ἑαυτὸν ἑώρα καὶ ὁρῶν ἐνεργείᾳ ἦν καὶ ἡ ἐνέργεια
αὐτός: νοῦς γὰρ καὶ νόησις ἓν: καὶ ὅλος ὅλῳ, οὐ μέρει ἄλλο
μέρος. Ἄρ οὖν τοιοῦτον ὁ λόγος ἔδειξεν, οἷον καὶ ἐνεργειαν

πιστικὴν ἔχειν; Ἡ ἀνάγκη μὲν οὕτως, πειθῶ δὲ οὐκ ἔχει: καὶ γὰρ ἡ μὲν ἀνάγκη ἐν νῷ, ἡ δὲ πειθῶ ἐν ψυχῇ. Ζητούμεν δὴ, ὡς ἔοικεν, ἡμεῖς πεισθῆναι μᾶλλον ἢ νῷ καθαρῷ θεᾶσθαι τὸ ἀληθές. Καὶ γὰρ καὶ ἕως ἡμεῖς ἄνω ἐν νοῦ φύσει, ἠρκοῦμεθα καὶ ἐνοοῦμεν καὶ εἰς ἐν πάντα συνάγοντες ἑωρῶμεν: νοῦς γὰρ ἦν ὁ νοῦν καὶ περὶ αὐτοῦ λέγων, ἡ δὲ ψυχὴ ἡσυχίαν ἤγε συγχωροῦσα τῷ ἐνεργήματι τοῦ νοῦ.

Ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα γεγενῆμεθα πάλιν αὖ καὶ ἐν ψυχῇ, πειθῶτινα γενέσθαι ζητούμεν, οἷον ἐν εἰκόνι τὸ ἀρχέτυπον θεωρεῖν ἐθέλοντες. Ἴσως οὖν χρὴ τὴν ψυχὴν ἡμῶν διδάξαι, πῶς ποτε ὁ νοῦς θεωρεῖ ἑαυτὸν, διδάξαι δὲ τοῦτο τῆς ψυχῆς, ὃ νοερόν πως, διανοητικὸν αὐτὸ τιθέμενοι καὶ τῇ ὀνομασίᾳ ὑποσημαίνοντες νοῦν τινα αὐτὸ εἶναι ἢ διὰ νοῦ τὴν δύναμιν καὶ παρὰ νοῦ αὐτὸ ἴσχειν. Τούτῳ τοίνυν γινώσκειν προσήκει, ὡς καὶ αὐτῷ ὅσα ὁρᾷ γινώσκει καὶ οἶδεν ἃ λέγει. Καὶ εἰ αὐτὸ εἶη ἃ λέγει, γινώσκοντες ἂν ἑαυτὸ οὕτω.

Ὅντων δὲ ἡ ἄνωθεν αὐτῷ γινομένων ἐκείθεν, ὅθεν περ καὶ αὐτό, συμβαίνοι ἂν καὶ τούτῳ λόγῳ ὄντι καὶ συγγενῇ λαμβάνοντι καὶ τοῖς ἐν αὐτῷ ἴχνεσιν ἐφαρμόττοντι οὕτω τοι γινώσκειν ἑαυτό. Μεταθέτω τοίνυν καὶ ἐπὶ τὸν ἀληθῆ νοῦν τὴν εἰκόνα, ὃς ἦν ὁ αὐτὸς τοῖς νοουμένοις ἀληθέσι καὶ ὄντως οὔσι καὶ πρώτοις, καὶ ὅτι μὴ οἷόν τε τοῦτον τὸν τοιοῦτον ἐκτὸς ἑαυτοῦ εἶναι - ὥστε εἴπερ ἐν ἑαυτῷ ἔστι καὶ σὺν ἑαυτῷ καὶ τοῦτο, ὅπερ ἔστι, νοῦς ἔστιν [ἀνόητος δὲ νοῦς οὐκ ἂν ποτε εἶη] ἀνάγκη συνεῖναι αὐτῷ τὴν γνῶσιν ἑαυτοῦ - καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ οὗτος, καὶ οὐκ ἄλλο αὐτῷ τὸ ἔργον καὶ ἡ οὐσία ἢ τὸ νῷ μόνον εἶναι. Οὐ γὰρ δὴ πρακτικὸς γε οὗτος: ὡς πρὸς τὸ ἔξω βλέποντι τῷ πρακτικῷ καὶ μὴ ἐν αὐτῷ μένοντι εἶη ἂν τῶν μὲν ἔξω τις γνῶσις, ἀνάγκη δὲ οὐκ ἔνεστιν, εἴπερ τὸ πᾶν πρακτικὸς εἶη, γινώσκειν ἑαυτόν.

Ἔτι δὲ μὴ πράξις - οὐδὲ γὰρ ὄρεξις τῷ καθαρῷ νῷ ἀπόντος - τούτῳ ἢ ἐπιστροφῇ πρὸς αὐτόν οὔσα οὐ μόνον εὐλόγον ὑποδείκνυσιν [τὴν ἑαυτοῦ], ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίαν [αὐτοῦ] τὴν [ἑαυτοῦ] γνῶσιν: τίς γὰρ ἂν καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ εἶη πράξεως ἀπηλλαγμένῳ καὶ ἐν νῷ ὄντι;

(5, 3, 7) Ἀλλὰ τὸν θεὸν θεωρεῖ, εἴποιμεν ἄν. Ἄλλ' εἰ τὸν θεὸν γινώσκειν αὐτόν τις ὁμολογήσει, καὶ ταύτη συγχωρεῖν ἀναγκασθήσεται καὶ ἑαυτὸν γινώσκειν. Καὶ γὰρ ὅσα ἔχει παρ' ἐκείνου γινώσεται, καὶ ἃ ἔδωκε, καὶ ἃ δύναται ἐκεῖνος. Ταῦτα δὲ μαθὼν καὶ γνοὺς καὶ ταύτη ἑαυτὸν γινώσεται: καὶ γὰρ ἐν τι τῶν δοθέντων αὐτός, μᾶλλον δὲ πάντα τὰ δοθέντα αὐτός. Εἰ μὲν οὖν κάκεινο γινώσεται κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ μαθὼν, καὶ ἑαυτὸν γινώσεται ἐκείθεν γενόμενος καὶ ἃ δύναται κομισάμενος: εἰ δὲ ἀδυνατήσῃ ἰδεῖν σαφῶς ἐκεῖνον, ἐπειδὴ τὸ ἰδεῖν ἴσως αὐτό ἔστι τὸ ὁρώμενον, ταύτη μάλιστα λείπειτ ἂν αὐτῷ ἰδεῖν ἑαυτόν καὶ εἰδέναι,

εἰ τὸ ἰδεῖν τοῦτο ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ ὁρώμενον. Τί γὰρ ἂν καὶ δοίημεν αὐτῷ ἄλλο; Ἡσυχίαν, νῆ Δία. Ἀλλὰ νῶ ἡσυχία οὐ νοῦ ἐστὶν ἕκστασις, ἀλλ' ἐστὶν ἡσυχία τοῦ νοῦ σχολὴν ἀγούσα ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐνέργεια: ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς ἐστὶν ἡσυχία ἐτέρων, καταλείπεται ἡ αὐτῶν οἰκεία ἐνέργεια καὶ μάλιστα, οἷς τὸ εἶναι οὐ δυνάμει ἐστίν, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ. Τὸ εἶναι οὖν ἐνέργεια, καὶ οὐδέν, πρὸς ὃ ἡ ἐνέργεια: πρὸς αὐτῷ ἄρα. Ἐαυτὸν ἄρα νοῶν οὕτω πρὸς αὐτῷ καὶ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐνεργείαν ἴσχει. Καὶ γὰρ εἴ τι ἐξ αὐτοῦ, τῷ εἰς αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ. Ἐδει γὰρ πρῶτον ἐν ἑαυτῷ, εἴτα καὶ εἰς ἄλλο, ἢ ἄλλο τι ἦκειν ἀπ' αὐτοῦ ὁμοιούμενον αὐτῷ, οἷον καὶ πυρὶ ἐν αὐτῷ πρότερον ὄντι πυρὶ καὶ τὴν ἐνεργείαν ἔχοντι πυρὸς οὕτω τοι καὶ ἴχνος αὐτοῦ δυνηθῆναι ποιῆσαι ἐν ἄλλῳ. Καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐστὶν ὁ μὲν νοῦς ἐν αὐτῷ ἐνέργεια, ἡ δὲ ψυχὴ τὸ μὲν ὅσον πρὸς νοῦν αὐτῆς οἷον εἴσω, τὸ δ' ἔξω νοῦ πρὸς τὸ ἔξω. Κατὰ θάτερα μὲν γὰρ ὁμοίωται ὅθεν ἦκει, κατὰ θάτερα δὲ καίτοι ἀνομοιωθεῖσα ὅμως ὁμοίωται καὶ ἐνταῦθα, εἴτε πράττοι, εἴτε ποιῶ: καὶ γὰρ καὶ πράττουσα ὅμως θεωρεῖ καὶ ποιούσα εἶδη ποιεῖ, οἷον νοήσεις ἀπηρτισμένους, ὥστε πάντα εἶναι ἴχνη νοήσεως καὶ νοῦ κατὰ τὸ ἀρχέτυπον προιόντων καὶ μιμουμένων τῶν ἐγγυὲς μᾶλλον, τῶν δὲ ἐσχάτων ἀμυδρὰν ἀποσωζόντων εἰκόνα.

(5, 3, 8) Ποῖον δέ τι ὁρᾷ τὸ νοητὸν ὁ νοῦς, καὶ ποῖόν τι ἑαυτὸν; Ἡ τὸ μὲν νοητὸν οὐδὲ δεῖ ζητεῖν, οἷον τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασι χρῶμα ἢ σχῆμα: πρὶν γὰρ ταῦτα εἶναι, ἐστὶν ἐκεῖνα: καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ ἐν τοῖς σπέρμασι τοῖς ταῦτα ποιούσιν οὐ ταῦτα: ἀόρατα γὰρ τῇ φύσει καὶ ταῦτα, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκεῖνα. Καὶ ἐστὶ φύσις ἡ αὐτὴ ἐκείνων καὶ τῶν ἐχόντων, οἷον ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ σπέρματι καὶ ἡ ἔχουσα ψυχὴ ταῦτα. Ἄλλ' ἡ μὲν οὐχ ὁρᾷ ἃ ἔχει: οὐδὲ γὰρ αὐτὴ ἐγέννησεν, ἀλλ' ἐστὶ καὶ αὐτὴ εἰδωλὸν καὶ οἱ λόγοι: ὅθεν δὲ ἦλθε, τὸ ἐναργὲς καὶ τὸ ἀληθινὸν καὶ τὸ πρῶτως, ὅθεν καὶ ἑαυτοῦ ἐστὶ καὶ αὐτῷ: τοῦτο δ' ἐὰν μὴ ἄλλου γένηται καὶ ἐν ἄλλῳ, οὐδὲ μένει: <εἰκόνη> γὰρ <προσθήκει ἐτέρου> οὔσαν <ἐν ἐτέρῳ γίνεσθαι>, εἰ μὴ εἴη ἐκείνου ἐξηρητημένη: διὸ οὐδὲ βλέπει, ἄτε δὴ φῶς ἱκανὸν οὐκ ἔχον, κἂν βλέπη δέ, τελειωθὲν ἐν ἄλλῳ ἄλλο καὶ οὐχ αὐτὸ βλέπει. Ἄλλ' οὖν τούτων ἐκεῖ οὐδέν, ἀλλ' ὄρασις καὶ τὸ ὁρατὸν αὐτῇ ὁμοῦ καὶ τοιοῦτον τὸ ὁρατὸν οἷον ἡ ὄρασις, καὶ ἡ ὄρασις οἷον τὸ ὁρατόν. Τίς οὖν αὐτὸ ἐρεῖ οἷόν ἐστιν; Ὁ ἰδών: νοῦς δὲ ὁρᾷ. Ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα ἡ ὄψις φῶς οὔσα, μᾶλλον δὲ ἐνωθεῖσα φωτὶ, φῶς ὁρᾷ: χρῶμα-τα γὰρ ὁρᾷ: ἐκεῖ δὲ οὐ δι' ἐτέρου, ἀλλὰ δι' αὐτῆς, ὅτι μὴδὲ ἔξω. Ἄλλ' οὖν φωτὶ ἄλλο φῶς ὁρᾷ, οὐ δι' ἄλλου. Φῶς ἄρα φῶς ἄλλο ὁρᾷ: αὐτὸ ἄρα αὐτὸ ὁρᾷ. Τὸ δὲ φῶς τοῦτο ἐν ψυχῇ μὲν ἐλλάμψαν ἐφώτισε: τοῦτο δ' ἐστὶ νοεράν ἐποίησε:

τοῦτο δ' ἐστὶν ὁμοίωσεν ἑαυτῷ τῷ ἄνω φωτί. Οἷον οὖν ἐστὶ τὸ ἴχνος τὸ ἐγγενόμενον τοῦ φωτός ἐν ψυχῇ, τοιοῦτον καὶ ἔτι κάλλιον καὶ μείζον αὐτὸ νομίζων καὶ ἐναργέστερον ἐγγὺς ἂν γένοιτο φύσεως νοῦ καὶ νοητοῦ. Καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐπιλαμφθὲν τοῦτο ζῶν ἔδωκε τῇ ψυχῇ ἐναργεστέραν, ζῶν δὲ οὐ γεννητικὴν: τοῦναντίον γὰρ ἐπέστρεψε πρὸς ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν, καὶ σκίδνασθαι οὐκ εἶασεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐποίησε τὴν ἐν αὐτῷ ἀγλαίαν: οὐ μὴν οὐδὲ αἰσθητικὴν, αὕτη γὰρ ἔξω βλέπει καὶ οὐ μᾶλλον αἰσθάνεται: ὁ δ' ἐκεῖνο τὸ φῶς τῶν ἀληθῶν λαβὼν οἷον βλέπει μᾶλλον τὰ ὄρατά, ἀλλὰ τοῦναντίον. Λείπεται τοίνυν ζῶν νοεράν προσειληφέναι, ἴχνος νοῦ ζῶντος: ἐκεῖ γὰρ τὰ ἀληθῆ. Ἡ δὲ ἐν τῷ νῷ ζῶν καὶ ἐνέργεια τὸ πρῶτον φῶς ἑαυτῷ λάμπον πρῶτως καὶ πρὸς αὐτὸ λαμπηδόν, λάμπον ὁμοῦ καὶ λαμπόμενον, τὸ ἀληθῶς νοητόν, καὶ νοῦν καὶ νοούμενον, καὶ ἑαυτῷ ὁρώμενον καὶ οὐ δεόμενον ἄλλου, ἵνα ἴδῃ, αὐτῷ αὐταρκες πρὸς τὸ ἰδεῖν - καὶ γὰρ ὁ ὄρα αὐτό ἐστὶ - γινωσκόμενον καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῷ ἐκείνῳ, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν τὴν γινώσκον αὐτοῦ δι' αὐτοῦ γίνεσθαι: ἢ πόθεν ἂν ἔσχομεν λέγειν περὶ αὐτοῦ; Τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον σαφέστερον μὲν ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτοῦ, ἡμᾶς δὲ δι' αὐτοῦ: διὰ δὲ τῶν τοιούτων λογισμῶν ἀνάγεσθαι καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν εἰς αὐτὸ εἰκόνα θεμένην ἑαυτὴν εἶναι ἐκείνου, ὡς τὴν αὐτῆς ζῶν ἴνδαλμα καὶ ὁμοίωμα εἶναι ἐκείνου, καὶ ὅταν νοῆ, θεοειδῆ καὶ νοοειδῆ γίγνεσθαι: καὶ ἂν τις αὐτὴν ἀπαιτῇ ὅποιον ὁ νοῦς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ τέλος καὶ πᾶς, ὁ γινώσκων πρῶτως ἑαυτόν, ἐν τῷ νῷ αὐτὴν πρῶτον γενομένην ἢ παραχωρήσασαν τῷ νῷ τὴν ἐνέργειαν, ὧν ἔσχε τὴν μνήμην ἐπ' αὐτῇ, ταῦτα δὴ ἔχουσιν δεικνύναι ἑαυτὴν, ὡς δι' αὐτῆς εἰκόνας οὐσης ὄραν δύνασθαι ἀμνηγέτη ἐκείνον, διὰ τῆς ἐκείνῳ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον ὁμοιωμένης, ὅσον ψυχῆς μέρος εἰς ὁμοιότητα νῷ δύναται ἐλθεῖν.

(5.3.9) Ψυχὴν οὖν, ὡς ἔοικε, καὶ τὸ ψυχῆς θειότατον κατ-ιδεῖν δεῖ τὸν μέλλοντα νοῦν εἴσεσθαι ὅτι ἐστὶ. Γένοιτο δ' ἂν τοῦτο ἴσως καὶ ταύτη, εἰ ἀφέλοις πρῶτον τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ δηλονότι σαυτοῦ, εἶτα καὶ τὴν πλάττουσαν τοῦτο ψυχὴν καὶ τὴν αἰσθησιν δὲ εὖ μάλα, ἐπιθυμίας δὲ καὶ θυμοῦς καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας φλυαρίας, ὡς πρὸς τὸ θνητὸν νεοῦσας καὶ πάνυ. Τὸ δὲ λοιπὸν αὐτῆς τοῦτό ἐστιν, ὃ εἰκόνα ἔφαμεν νοῦ σφύζουσαν τι φῶς ἐκείνου, οἷον ἡλίου μετὰ τὴν τοῦ μεγέθους σφαιραν τὸ περὶ αὐτὴν ἐξ αὐτῆς λάμπον. Ἡλίου μὲν οὖν τὸ φῶς οὐκ ἂν τις συχωρήσειεν ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ αὐτὸν ἡλίον εἶναι, ἐξ οὗ ὡρμημένον καὶ περὶ αὐτὸν μείναν, ἄλλο δὲ ἐξ ἄλλου ἀεὶ προῖον τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἕως ἂν εἰς ἡμᾶς καὶ ἐπὶ γῆν ἦκη: ἀλλὰ πᾶν καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἡλίον θήσεται ἐν ἄλλῳ, ἵνα μὴ διάστημα

διδῶ κενὸν τὸ μετὰ τὸν ἥλιον σῶματος. Ἡ δὲ ψυχὴ ἐκ νοῦ φῶς τι περὶ αὐτὸν γενομένη ἐξήρηται τε αὐτοῦ καὶ οὔτε ἐν ἄλλῳ, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνον, οὔτε τόπος αὐτῆς: οὐδὲ γὰρ ἐκείνῳ. Ὅθεν τὸ μὲν τοῦ ἡλίου φῶς ἐν ἀέρι, αὐτὴ δὲ ἡ ψυχὴ ἢ τοιαύτη καθαρὰ, ὥστε καὶ ἐφ' αὐτῆς ὁραῖσθαι ὑπὸ τε αὐτῆς καὶ ἄλλης τοιαύτης. Καὶ αὐτῆ μὲν περὶ νοῦ συλλογιστέα οἷος ἀφ' ἑαυτῆς σκοπούμενη, νοῦς δὲ αὐτὸς αὐτὸν οὐ συλλογιζόμενος περὶ αὐτοῦ: πάρεστι γὰρ αἰεὶ αὐτῷ, ἡμεῖς δέ, ὅταν εἰς αὐτόν: μεμέρισται γὰρ ἡμῖν ἡ ζῶη καὶ πολλαὶ ζωαί, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν δεῖται ἄλλης ζῶης ἢ ἄλλων, ἀλλὰς παρέχει ἄλλοις παρέχει, οὐχ ἑαυτῷ: οὐδὲ γὰρ δεῖται τῶν χειρόνων, οὐδὲ αὐτῷ παρέχει τὸ ἔλαττον ἔχων τὸ πᾶν, οὐδὲ τὰ ἴχνη ἔχων τὰ πρῶτα, μᾶλλον δὲ οὐκ ἔχων, ἀλλὰ αὐτὸς ὢν ταῦτα. Εἰ δέ τις ἀδυνατεῖ [τὴν πρώτην] τὴν τοιαύτην ψυχὴν ἔχειν καθαρῶς νοοῦσαν, δοξαστικὴν λαβέτω, εἴτα ἀπὸ ταύτης ἀναβαινέτω. Εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο, αἰσθησιν ἐμπλατύτερα τὰ εἶδη κομιζομένην, αἰσθησιν δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῆς μεθ' ὧν δύναται καὶ ἤδη ἐν τοῖς εἶδεσιν οὔσαν. Εἰ δὲ βούλεται τις, καταβαίνων καὶ ἐπὶ τὴν γεννώσαν ἴτω μέχρι καὶ ὧν ποιεῖ: εἴτα ἐντεῦθεν ἀναβαινέτω ἀπὸ ἐσχάτων εἰδῶν εἰς τὰ ἔσχατα ἀνάπαλιν εἶδη, μᾶλλον δὲ εἰς τὰ πρῶτα.

(5, 3, 10) Ταῦτα μὲν οὖν ταύτη. Οὐδὲ τὰ ποιηθέντα μόνον: οὐ γὰρ ἂν ἦν ἔσχατα. Ἐκεῖ δὲ πρῶτα τὰ ποιῶντα, ὅθεν καὶ πρῶτα. Δεῖ οὖν ἅμα καὶ τὸ ποιῶν εἶναι καὶ ἐν ἅμφω: εἰ δὲ μὴ, δεήσει πάλιν ἄλλου. Τί οὖν; οὐ δεήσει πάλιν [ἄλλου] ἐπέκεινα τούτου; ἢ ὁ μὲν νοῦς τούτου; Τί οὖν; οὐχ ὁρᾷ ἑαυτόν; Ἡ οὔτος οὐδὲν δεῖται ὁράσεως.

Ἄλλὰ τοῦτο εἰς ὕστερον: νῦν δὲ πάλιν λέγωμεν - <οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος> ἢ σκέψισ - λεκτέον δὲ πάλιν τοῦτον τὸν νοῦν δεηθῆναι τοῦ ὁρᾶν ἑαυτόν, μᾶλλον δὲ ἔχειν τὸ ὁρᾶν ἑαυτόν, πρῶτον μὲν τῷ πολὺν εἶναι, εἴτα καὶ τῷ ἑτέρου εἶναι, καὶ ἐξ ἀνάγκης ὁρατικὸν εἶναι, καὶ ὁρατικὸν ἐκεῖνου, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ὁρασιν εἶναι: καὶ γὰρ ὄντος τινὸς ἄλλου ὁρασιν δεῖ εἶναι, μὴ δὲ ὄντος μάτην ἐστί. Δεῖ τοίνυν πλείω ἐνὸς εἶναι, ἵνα ὁρασις ἦ, καὶ συνεκπίπτειν τὴν ὁρασιν τῷ ὁρατῷ, καὶ τὸ ὁρώμενον τὸ ὑπ' αὐτοῦ πλῆθος εἶναι ἐν παντί. Οὐδὲ γὰρ ἔχει τὸ ἐν πάντῃ εἰς τί ἐνεργήσει, ἀλλὰ <μόνον καὶ ἔρημον> ὃν πάντῃ στήσεται. Ἡ γὰρ ἐνεργεῖ, ἄλλο καὶ ἄλλο: εἰ δὲ μὴ εἴη ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο, τί καὶ ποιήσει; ἢ ποῦ προβήσεται; Διὸ δεῖ τὸ ἐνεργῶν ἢ περὶ ἄλλο ἐνεργεῖν, ἢ αὐτὸ πολὺ τι εἶναι, εἰ μέλλοι ἐνεργεῖν ἐν αὐτῷ. Εἰ δὲ μὴ τι προελεύσεται ἐπ' ἄλλο, στήσεται: ὅταν δὲ πᾶσαν στάσιν, οὐ νοήσει. Δεῖ τοίνυν τὸ νοοῦν, ὅταν νοῆ, ἐν δυσὶν εἶναι, καὶ ἢ ἕξω θάτερον ἢ ἐν τῷ αὐτῷ ἅμφω, καὶ αἰεὶ ἐν ἑτερότητι τὴν νόησιν εἶναι καὶ ἐν ταυτότητι δὲ ἐξ ἀνάγκης: καὶ εἶναι τὰ

κυρίως νοούμενα πρὸς τὸν νοῦν καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα. Καὶ πάλιν αὖ ἕκαστον τῶν νοουμένων συνεκφέρει τὴν ταυτότητα ταύτην καὶ τὴν ἑτερότητα: ἢ τί νοήσει, ὃ μὴ ἔχει ἄλλο καὶ ἄλλο; Καὶ γὰρ εἰ ἕκαστον λόγος, πολλὰ ἔστι. Καταμανθάνει τοίνυν ἑαυτὸ τῷ ποικίλον ὀφθαλμὸν εἶναι ἢ ποικίλων χρωμάτων. Εἰ γὰρ ἐνὶ καὶ ἀμερεῖ προσβάλλοι, ἠλογήθη: τί γὰρ ἂν ἔχοι περὶ αὐτοῦ εἰπεῖν, ἢ τί συνεῖναι; Καὶ γὰρ εἰ τὸ ἀμερὲς πάντη εἰπεῖν αὐτὸν δέοι, δεῖ πρότερον λέγειν ἂ μὴ ἔστιν: ὥστε καὶ οὕτως πολλὰ ἂν εἶναι, ἵνα ἐν εἴῃ. Εἴθ' ὅταν λέγῃ εἰμὶ τότε τὸ τότε εἰ μὲν ἕτερον τι αὐτοῦ ἔρεῖ, ψεύσεται: εἰ δὲ συμβεβηκὸς αὐτῷ, πολλὰ ἔρεῖ ἢ τοῦτο ἔρεῖ εἰμὶ εἰμὶ καὶ ἐγὼ ἐγὼ. Τί οὖν, εἰ δύο μόνον εἴη καὶ λέγοι ἐγὼ καὶ τοῦτο; Ἡ ἀνάγκη πόλλ' ἤδη εἶναι: καὶ γὰρ ὡς ἕτερα καὶ ὅπη ἕτερα καὶ ἀριθμὸς ἤδη καὶ πολλὰ ἄλλα. Δεῖ τοίνυν τὸ νοῦν ἕτερον καὶ ἕτερον λαβεῖν καὶ τὸ νοούμενον κατανοούμενον ὃν ποικίλον εἶναι: ἢ οὐκ ἔσται νόησις αὐτοῦ, ἀλλὰ θίξις καὶ οἶον ἐπαφή μόνον ἄρρητος καὶ ἀνόητος, προνοῦσα οὕπω νοῦ γεγονότος καὶ τοῦ θιγγάνοντος οὐ νοοῦντος. Δεῖ δὲ τὸ νοοῦν μηδὲ αὐτὸ μένειν ἀπλοῦν, καὶ ὅσῳ ἂν μάλιστα αὐτὸ νοῆ: διχάσει γὰρ αὐτὸ ἑαυτό, καὶ σύνεσιν δῶ τὴν σιωπὴν. Εἴτα οὐδὲ δεήσεται οἶον πολυπραγμονεῖν ἑαυτό: τί γὰρ καὶ μαθήσεται νοῆσαν; Πρὸ γὰρ τοῦ νοῆσαι ὑπάρχει ὅπερ ἔστιν ἑαυτῷ. Καὶ γὰρ αὖ πόθος τις καὶ ἡ γνῶσις ἔστι καὶ οἶον ζητήσαντος εὑρεσις. Τὸ τοίνυν διάφορον πάντη αὐτὸ πρὸς αὐτὸ μένει, καὶ οὐδὲν ζητεῖ περὶ αὐτοῦ, ὃ δ' ἐξελίττει ἑαυτό, καὶ πολλὰ ἂν εἴη.

(5, 3, 11) Διὸ καὶ ὁ νοῦς οὗτος ὁ πολὺς, ὅταν τὸ ἐπέκεινα ἐθέλῃ νοεῖν, ἐν μὲν οὖν αὐτὸ ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐπιβάλλειν θέλων ὡς ἀπλῶ ἔξεισιν ἄλλο ἀεὶ λαμβάνων ἐν αὐτῷ πληθυνόμενον: ὥστε ὥρμησε μὲν ἐπ' αὐτὸ οὐχ ὡς νοῦς, ἀλλ' ὡς ὄψις οὕπω ἰδοῦσα, ἐξῆλθε δὲ ἔχουσα ὅπερ αὐτὴ ἐπλήθυνεν: ὥστε ἄλλου μὲν ἐπεθύμησεν ἀορίστως ἔχουσα ἐπ' αὐτῇ φάντασμα τι, ἐξῆλθε δὲ ἄλλο λαβοῦσα ἐν αὐτῇ αὐτὸ πολὺ ποιήσασα. Καὶ γὰρ αὖ ἔχει τύπον τοῦ ὁράματος: ἢ οὐ παρεδέξατο ἐν αὐτῇ γενέσθαι. Οὗτος δὲ πολὺς ἐξ' ἐνὸς ἐγένετο, καὶ οὕτως γνοῦς εἶδεν αὐτό, καὶ τότε ἐγένετο ἰδοῦσα ὄψις. Τοῦτο δὲ ἤδη νοῦς, ὅτε ἔχει, καὶ ὡς νοῦς ἔχει: πρὸ δὲ τούτου ἔφεσις μόνον καὶ ἀτύπωτος ὄψις. Οὗτος οὖν ὁ νοῦς ἐπέβαλε μὲν ἐκεῖνω, λαβὼν δὲ ἐγένετο νοῦς, ἀεὶ δὲ ἐνδιάμενος καὶ γενόμενος καὶ νοῦς καὶ οὐσία καὶ νόησις, ὅτε ἐνόησε: πρὸ γὰρ τούτου οὐ νόησις ἦν τὸ νοητὸν οὐκ ἔχων οὐδὲ νοῦς οὕπω νοήσας. Τὸ δὲ πρὸ τούτων ἢ ἀρχὴ τούτων, οὐχ ὡς ἐνυπάρχουσα: τὸ γὰρ ἀφ' οὗ οὐκ ἐνυπάρχει, ἀλλ' ἐξ ὧν: ἀφ' οὗ δὲ ἕκαστον, οὐχ ἕκαστον, ἀλλ' ἕτερον ἀπάντων. Οὐ τοίνυν ἐν τι τῶν πάντων, ἀλλὰ πρὸ πάντων, ὥστε καὶ πρὸ νοῦ: καὶ γὰρ αὖ νοῦ ἐντὸς τὰ πάντα: ὥστε καὶ ταύτη πρὸ

νοῦ: καὶ εἰ τὰ μετ' αὐτὸν δὲ τὴν τάξιν ἔχει τὴν τῶν πάντων, καὶ ταύτη πρὸ πάντων. Οὐ δὴ δεῖ, πρὸ ὧν ἔστι, τούτων ἓν τι εἶναι, οὐδὲ νοῦν αὐτὸν προσερεῖς: οὐδὲ τάγαθὸν οὖν: εἰ σημαίνει ἓν τι τῶν πάντων τάγαθόν, οὐδὲ τοῦτο: εἰ δὲ τὸ πρὸ πάντων, ἔστω οὕτως ὠνομασμένον. Εἰ οὖν νοῦς, ὅτι πολὺς ἔστι, καὶ τὸ νοεῖν αὐτὸ οἷον παρεμπεσόν, κὰν ἐξ αὐτοῦ ἦ, πληθύνει, δεῖ τὸ πάντη ἀπλοῦν καὶ πρῶτον ἀπάντων ἐπέκεινα νοῦ εἶναι. Καὶ γὰρ εἰ νοήσει, οὐκ ἐπέκεινα νοῦ, ἀλλὰ νοῦς ἔσται: ἀλλὰ εἰ νοῦς ἔσται, καὶ αὐτὸ [τὸ] πλήθος ἔσται.

(5, 3, 12) Καὶ τί κωλύει οὕτω πλήθος εἶναι, ἕως ἔστιν οὐσία μία; Τὸ γὰρ πλήθος οὐ συνθέσεις, ἀλλ' αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ τὸ πλήθος. Ἄλλ' εἰ μὲν αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ μὴ οὐσίαι, ἀλλ' ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν ἔρχεται, οὐ πλήθος μὲν, ἀτελὲς δὲ πρὶν ἐνεργῆσαι τῇ οὐσίᾳ. Εἰ δὲ ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐνέργεια, ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτοῦ τὸ πλήθος, τσαύτη ἔσται ἡ οὐσία αὐτοῦ, ὅσον τὸ πλήθος. Τοῦτο δὲ τῷ μὲν νῷ συγχωροῦμεν, ὧ καὶ τὸ νοεῖν ἑαυτὸ ἀπεδίδομεν, τῇ δὲ ἀρχῇ πάντων οὐκέτι. Δεῖται δὲ πρὸ τοῦ πολλοῦ τὸ ἓν εἶναι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πολὺ: ἐπ' ἀριθμοῦ γὰρ παντὸς τὸ ἓν πρῶτον. Ἄλλ' ἐπ' ἀριθμοῦ μὲν οὕτως φασί: σύνθεσις γὰρ τὰ ἐξῆς: ἐπὶ δὲ τῶν ὄντων τίς ἀνάγκη ἤδη καὶ ἐνταῦθα ἓν τι εἶναι, ἀφ' οὗ τὰ πολλά; Ἡ διεσπασμένα ἔσται ἀπ' ἀλλήλων τὰ πολλά, ἄλλο ἄλλοθεν ἐπὶ τὴν σύνθεσιν κατὰ τύχην ἰόν. Ἄλλ' ἐξ ἑνὸς τοῦ νοῦ ἀπλοῦ ὄντος φήσουσι τὰς ἐνεργείας προελθεῖν: ἤδη μὲν τι ἀπλοῦν τὸ πρὸ τῶν ἐνεργειῶν τίθενται. Εἶτα τὰς ἐνεργείας μενούσας αἰεὶ καὶ ὑποστάσεις θήσονται: ὑποστάσεις δὲ οὔσαι ἕτεροι ἐκείνου, ἀφ' οὗ εἰσιν, ἔσονται, μένοντος μὲν ἐκείνου ἀπλοῦ, τοῦ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ πλήθους ὄντος καὶ ἐξηρητημένου ἀπ' ἐκείνου. Εἰ μὲν γὰρ ἐκείνου ποθὲν ἐνεργήσαντος αὗται ὑπέστησαν, κἀκεῖ πλήθος ἔσται: εἰ δ' αὐταὶ εἰσιν αἱ πρῶται ἐνέργειαι, τὸ δεύτερον ποιήσασαι ποιήσασαι δὲ ἐκεῖνο, ὃ πρὸ τούτων τῶν ἐνεργειῶν, ὃν ἐφ' ἑαυτοῦ, μένειν, τῷ δευτέρῳ τῷ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν συστάντι τὰς ἐνεργείας αἷς παραχωρήσαν: ἄλλο γὰρ αὐτό, ἄλλο αἱ ἐνέργειαι αἱ ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι μὴ αὐτοῦ ἐνεργήσαντος. Εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἡ πρώτη ἐνέργεια ὁ νοῦς: οὐ γὰρ οἷον προθυμήθη νοῦν γενέσθαι, εἶτα ἐγένετο νοῦς τῆς προθυμίας μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γεννηθέντος νοῦ γενομένης: οὐδ' αὖ ὅλως προθυμήθη, οὕτω τε γὰρ ἦν ἀτελής καὶ ἡ προθυμία οὐκ εἶχεν ὅ τι προθυμηθῆ: οὐδ' αὖ τὸ μὲν εἶχε τοῦ πράγματος, τὸ δὲ οὐκ εἶχεν: οὐδὲ γὰρ ἦν τι, πρὸς ὃ ἡ ἔκτασις. Ἀλλὰ δῆλον, ὅτι, εἰ τι ὑπέστη μετ' αὐτόν, <μένοντος ἐκείνου ἐν τῷ αὐτῷ ἦθαι> ὑπέστη. Δεῖ οὖν, ἵνα τι ἄλλο ὑποστῆ, ἡσυχίαν ἀγειν ἐφ' ἑαυτοῦ πανταχοῦ ἐκεῖνο: εἰ δὲ μή, ἡ πρὸ τοῦ κινήθῃναι κινήσεται,

καὶ πρὸ τοῦ νοῆσαι νοήσει, [ἦ] ἡ πρώτη ἐνέργεια αὐτοῦ ἀτελῆς ἔσται ὁρμηὴ μόνον οὔσα. Ἐπὶ τί οὖν ὡς ἀτυχοῦσά του ἐφορμᾷ; Εἰ κατὰ λόγον θησόμεθα, τὴν μὲν ἀπ αὐτοῦ οἷον ῥυεῖσαν ἐνέργειαν ὡς ἀπὸ ἡλίου φῶς νοῦν θησόμεθα καὶ πᾶσαν τὴν νοητὴν φύσιν, αὐτὸν δὲ ἐπ ἄκρω τῷ νοητῷ ἐστηκότα βασιλεύειν ἐπ αὐτοῦ οὐκ ἐξώσαντα ἀπ αὐτοῦ τὸ ἐκφανέν - ἢ ἄλλο φῶς πρὸ φωτὸς ποιήσομεν - ἐπιλάμπειν δὲ αἰεὶ μένοντα ἐπὶ τοῦ νοητοῦ. Οὐδὲ γὰρ ἀποτέμνεται τὸ ἀπ αὐτοῦ οὐδ αἶ ταῦτὸν αὐτῷ οὐδὲ τοιοῦτον οἷον μὴ οὐσία εἶναι οὐδ αἶ οἷον τυφλὸν εἶναι, ἀλλ ὁρῶν καὶ γινῶσκον ἑαυτὸ καὶ πρῶτον γινῶσκον. Τὸ δὲ ὡς περ ἐπέκεινα νοῦ, οὕτως καὶ ἐπέκεινα γνώσεως, οὐδὲν δεόμενον ὡς περ οὐδενός, οὕτως οὐδὲ τοῦ γινώσκειν: ἀλλ ἔστιν ἐν δευτέρᾳ φύσει τὸ γινώσκειν. Ἐν γὰρ τι καὶ τὸ γινώσκειν: τὸ δὲ ἔστιν ἄνευ τοῦ τί ἓν: εἰ γὰρ τί ἓν, οὐκ ἂν αὐτοέν: τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸ τοῦ τί.

(5, 3, 13) Διὸ καὶ ἄρρητον τῇ ἀληθείᾳ: ὅ τι γὰρ ἂν εἴπῃς, τί ἔρεις. Ἀλλὰ τὸ <ἐπέκεινα> πάντων καὶ ἐπέκεινα τοῦ σεμνοτάτου νοῦ ἐν τοῖς πᾶσι μόνον ἀληθὲς οὐκ ὄνομα ὄν αὐτοῦ ἀλλ ὅτι οὔτε τι τῶν πάντων <οὔτε ὄνομα αὐτοῦ>, ὅτι μηδὲν κατ αὐτοῦ: ἀλλ ὡς ἐνδέχεται, ἡμῖν αὐτοῖς σημαίνειν ἐπιχειροῦμεν περὶ αὐτοῦ. Ἀλλ ὅταν ἀπορῶμεν ἀναίσθητον οἶον ἑαυτοῦ καὶ οὐδὲ παρακολουθοῦν ἑαυτῷ οὐδὲ οἶδεν αὐτό, ἐκεῖνο χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ταῦτα λέγοντες ἑαυτοῦς περιτρέπομεν ἐπὶ τὰναντία. Πολὺ γὰρ αὐτὸ ποιοῦμεν γνωστὸν καὶ γινῶσιν ποιοῦντες καὶ διδόντες νοεῖν δεῖσθαι τοῦ νοεῖν ποιοῦμεν: καὶ σὺν αὐτῷ τὸ νοεῖν ἦ, περιττὸν ἔσται αὐτῷ τὸ νοεῖν. Κινδυνεύει γὰρ ὅλως τὸ νοεῖν πολλῶν εἰς ταῦτὸ συνελθόντων συναίσθησις εἶναι τοῦ ὅλου, ὅταν αὐτό τι ἑαυτὸ νοῆ, ὃ δὴ καὶ κυρίως ἔστι νοεῖν: ἐν δὲ ἕκαστον αὐτό τί ἔστι καὶ οὐδὲν ζητεῖ: εἰ δὲ τοῦ ἔξω ἔσται ἡ νόησις, ἐνδεές τε ἔσται καὶ οὐ κυρίως τὸ νοεῖν. Τὸ δὲ πάντη ἀπλοῦν καὶ αὐτάρκες ὄντως οὐδὲν δεῖται: τὸ δὲ δευτέρως αὐτάρκες, δεόμενον δὲ ἑαυτοῦ, τοῦτο δεῖται τοῦ νοεῖν ἑαυτό: καὶ τὸ ἐνδεές πρὸς αὐτὸ ὄν τῷ ὅλῳ πεποίηκε τὸ αὐτάρκες ἱκανὸν ἐξ ἀπάντων γενόμενον, συνὸν ἑαυτῷ, καὶ εἰς αὐτὸ νεῦον. Ἐπεὶ καὶ ἡ συναίσθησις πολλοῦ τινος αἰσθησίς ἔστι: καὶ μαρτυρεῖ καὶ τοῦνομα. Καὶ ἡ νόησις προτέρα οὔσα εἴσω εἰς αὐτὸν ἐπιστρέφει δηλονότι πολὺν ὄντα: καὶ γὰρ ἐὰν αὐτὸ τοῦτο μόνον εἴπῃ ὄν εἰμι, ὡς ἐξευρών λέγει καὶ εἰκότως λέγει, τὸ γὰρ ὄν πολὺ ἔστιν: ἐπεὶ, ὅταν ὡς εἰς ἀπλοῦν ἐπιβάλη καὶ εἴπῃ ὄν εἰμι, οὐκ ἔτυχεν οὔτε αὐτοῦ οὔτε τοῦ ὄντος. Οὐ γὰρ ὡς λίθον λέγει τὸ ὄν, ὅταν ἀληθεύῃ, ἀλλ εἶρηκε μιᾷ ῥήσει πολλά. Τὸ γὰρ εἶναι τοῦτο, ὅπερ ὄντως εἶναι καὶ μὴ ἴχνος ἔχον τοῦ ὄντος λέγεται, ὃ οὐδὲ ὄν διὰ τοῦτο λέγοιτ ἄν, ὡς περ εἰκῶν

πρὸς ἀρχέτυπον, πολλὰ ἔχει. Τί οὖν; Ἐκαστον αὐτῶν οὐ νοηθήσεται; Ἡ <ἐρημον καὶ μόνον> ἐὰν ἐθελήσῃ λαβεῖν, οὐ νοήσεις; ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ πολὺ ἐστι, καὶ ἄλλο τι εἴπῃς, ἔχει τὸ εἶναι. Εἰ δὲ τοῦτο, εἴ τί ἐστιν ἀπλούστατον ἀπάντων, οὐχ ἔξει νόησιν αὐτοῦ: εἰ γὰρ ἔξει, τῷ πολὺ εἶναι ἔξει. Οὐτ' οὖν αὐτὸ νοεῖν οὐτ' ἐστι νόησις αὐτοῦ.

(5, 3, 14) Πῶς οὖν ἡμεῖς λέγομεν περὶ αὐτοῦ; Ἡ λέγομεν μὲν τι περὶ αὐτοῦ, οὐ μὴν αὐτὸ λέγομεν οὐδὲ γινώσκιν οὐδὲ νόησιν ἔχομεν αὐτοῦ. Πῶς οὖν λέγομεν περὶ αὐτοῦ, εἰ μὴ αὐτὸ ἔχομεν; Ἡ, εἰ μὴ ἔχομεν τῇ γνώσει, καὶ παντελῶς οὐκ ἔχομεν; Ἀλλ' οὕτως ἔχομεν, ὥστε περὶ αὐτοῦ μὲν λέγειν, αὐτὸ δὲ μὴ λέγειν. Καὶ γὰρ λέγομεν, ὃ μὴ ἐστιν: ὃ δὲ ἐστιν, οὐ λέγομεν: ὥστε ἐκ τῶν ὑστερον περὶ αὐτοῦ λέγομεν. Ἐχειν δὲ οὐ κωλυόμεθα, καὶ μὴ λέγωμεν. Ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες καὶ κάτοχοι γενόμενοι ἐπὶ τοσοῦτον καὶ εἶδεν, ὅτι ἔχουσι μείζον ἐν αὐτοῖς, καὶ μὴ εἰδῶσιν ὅτι, ἐξ ὧν δὲ κεκίνηθη καὶ λέγουσιν, ἐκ τούτων αἰσθησίν τινα τοῦ κινήσαντος λαμβάνουσιν ἐτέρων ὄντων τοῦ κινήσαντος, οὕτω καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν ἔχειν πρὸς ἐκεῖνο, ὅταν νοῦν καθαρὸν ἔχωμεν, χρώμενοι, ὡς οὗτός ἐστιν ὁ ἔνδον νοῦς, ὁ δοῦς οὐσίαν καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα τούτου τοῦ στοίχου, αὐτὸς δὲ οἶος ἄρα, ὡς οὐ ταῦτα, ἀλλὰ τι κρεῖττον τούτου, ὃ λέγομεν ὄν, ἀλλὰ καὶ πλεον καὶ μείζον ἢ λεγόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς κρεῖττων λόγου καὶ νοῦ καὶ αἰσθησεως, παρασχὼν ταῦτα, οὐκ αὐτὸς ὧν ταῦτα.

(5, 3, 15) Ἀλλὰ πῶς παρασχών; Ἡ τῷ ἔχειν [ἢ τῷ μὴ ἔχειν]. Ἀλλ' ἂν μὴ ἔχει, πῶς παρέσχεν; Ἀλλ' εἰ μὲν ἔχων, οὐχ ἀπλοῦς: εἰ δὲ μὴ ἔχων, πῶς ἐξ αὐτοῦ τὸ πλήθος; Ἐν μὲν γὰρ ἐξ αὐτοῦ ἀπλοῦν τάχ' ἂν τις δοίη - καίτοι καὶ τοῦτο ζητηθεῖ ἂν, πῶς ἐκ τοῦ πάντη ἑνός: ἀλλ' ὅμως δὲ ἐστιν εἰπεῖν οἶον ἐκ φωτὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ περιλαμψίν - πῶς δὲ πολλὰ; Ἡ οὐ ταῦτ' ἔμελλε τὸ ἐξ ἐκείνου ἐκείνῳ. Εἰ οὖν μὴ ταῦτόν, οὐδέ γε βέλτιον: τί γὰρ ἂν τοῦ ἑνός βέλτιον ἢ ἐπέκεινα ὅλως; Χεῖρον ἄρα: τοῦτο δὲ ἐστιν ἐνδεέστερον. Τί οὖν ἐνδεέστερον τοῦ ἑνός; Ἡ τὸ μὴ ἑν: πολλὰ ἄρα: ἐπιέμενον δὲ ὅμως τοῦ ἑνός: ἐν ἄρα πολλὰ. Πᾶν γὰρ τὸ μὴ ἐν τῷ ἐν σφίζεται καὶ ἐστιν, ὅπερ ἐστί, τούτῳ: μὴ γὰρ ἐν γενόμενον, καὶ ἐκ πολλῶν ἢ, οὐπω ἐστὶν ὄν εἴποι τις αὐτό: καὶ ἕκαστον ἔχη λέγειν τις ὅ ἐστι, τῷ ἐν ἕκαστον αὐτῶν εἶναι λέγει καὶ τὸ αὐτό: ἔτι δὲ τὸ μὴ πολλὰ ἔχον ἐν ἑαυτῷ ἤδη οὐ μετουσίᾳ ἑνός ἑν, ἀλλὰ αὐτὸ ἑν, οὐ κατ' ἄλλου, ἀλλ' ὅτι τοῦτο, παρ' οὗ πως καὶ τὰ ἄλλα, τὰ μὲν τῷ ἐγγύς, τὰ [δὲ] τῷ πόρρω. Ἐπεὶ δὲ τὸ μετ' αὐτὸ καὶ ὅτι μετ' αὐτὸ δῆλον ποιεῖ τῷ τὸ πλήθος αὐτοῦ ἐν πανταχοῦ εἶναι: καὶ γὰρ πλήθος ὄν ὅμως ἐν τῷ αὐτῷ καὶ διακρίναι οὐκ ἂν ἔχοις, ὅτι <ὁμοῦ πάντα>: ἐπεὶ καὶ ἕκαστον τῶν ἐξ

αὐτοῦ, ἕως ζωῆς μετέχει, ἐν πολλὰ: ἀδυνατεῖ γὰρ δεῖξαι αὐτὸ ἐν πάντα. Αὐτὸ δὲ ἐκεῖνο ἐν πάντα, ὅτι μεγάλην ἀρχὴν: ἀρχὴ γὰρ ἐν ὄντως καὶ ἀληθῶς ἐν: τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀρχὴν ὧδέ πως ἐπιβρίσαντος τοῦ ἐνὸς πάντα μετέχον τοῦ ἐν, καὶ ὁτιοῦν αὐτοῦ πάντα αὐτὸ καὶ ἐν. Τίνα οὖν πάντα; Ἡ ὧν ἀρχὴ ἐκεῖνο. Πῶς δὲ ἐκεῖνο ἀρχὴ τῶν πάντων;

Ἄρα, ὅτι αὐτὰ σφίζει ἐν ἕκαστον αὐτῶν ποιήσασα εἶναι;

Ἡ καὶ ὅτι ὑπέστησεν αὐτὰ. Πῶς δὲ; Ἡ τῷ πρότερον ἔχειν αὐτὰ. Ἄλλ εἴρηται, ὅτι πλῆθος οὕτως ἔσται.

Ἄλλ ἄρα οὕτως εἶχεν ὡς μὴ διακεκριμένα: τὰ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ διεκέκριτο τῷ λόγῳ. Ἐνέργεια γὰρ ἤδη: τὸ δὲ δύναμις πάντων. Ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος τῆς δυνάμεως; Οὐ γὰρ ὡς ἡ ὕλη δυνάμει λέγεται, ὅτι δέχεται: πάσχει γάρ: ἀλλ οὗτος ἀντιτεταγμένως τῷ ποιεῖν. Πῶς οὖν ποιεῖ ἂ μὴ ἔχει; Οὐ γὰρ ὡς ἔτυχε: μὴδ ἐνθυμηθεῖς ὃ ποιήσει, ποιήσει ὅμως. Εἴρηται μὲν οὖν, ὅτι, εἴ τι ἐκ τοῦ ἐνός, ἄλλο δεῖ παρ αὐτό: ἄλλο δὲ ὃν οὐχ ἐν: τοῦτο γὰρ ἦν ἐκεῖνο. Εἰ δὲ μὴ ἐν, δύο δέ, ἀνάγκη ἤδη καὶ πλῆθος εἶναι: καὶ γὰρ ἕτερον καὶ ταῦτόν ἤδη καὶ ποιὸν καὶ τὰ ἄλλα. Καὶ ὅτι μὲν δὴ μὴ ἐν τὸ ἐκείνου, δεδειγμένον ἂν εἴη: ὅτι δὲ πλῆθος καὶ πλῆθος τοιοῦτον, οἷον ἐν τῷ μετ αὐτὸ θεωρεῖται, ἀπορησάμενος: καὶ ἡ ἀνάγκη δὲ τοῦ μετ αὐτὸ ἔτι ζητητέα.

(5, 3, 16) Ὅτι μὲν οὖν δεῖ τι εἶναι τὸ μετὰ τὸ πρῶτον, ἀλλαχού εἴρηται, καὶ ὅπως, ὅτι δύναμις ἔστι καὶ ἀμήχανος δύναμις, καὶ τοῦτο, ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων ἀπάντων πιστωτέον, ὅτι μὴδὲν ἔστι μὴδὲ τῶν ἐσχάτων, ὃ μὴ δύναμιν εἰς τὸ γεννᾶν ἔχει. Ἐκεῖνα δὲ νῦν λεκτέον, ὡς, ἐπειδὴ ἐν τοῖς γεννωμένοις οὐκ ἔστι πρὸς τὸ ἄνω, ἀλλὰ πρὸς τὸ κάτω χωρεῖν καὶ μᾶλλον εἰς πλῆθος ἰέναι, καὶ ἡ ἀρχὴ ἕκαστων ἀπλουστέρα ἢ αὐτὰ. Κόσμον τοίνυν τὸ ποιῆσαν αἰσθητὸν οὐκ ἂν εἴη κόσμος αἰσθητὸς αὐτό, ἀλλὰ νοῦς καὶ κόσμος νοητός: καὶ τὸ πρὸ τούτου τοίνυν τὸ γεννῆσαν αὐτὸ οὔτε νοῦς οὔτε κόσμος νοητός, ἀπλούστερον δὲ νοῦ καὶ ἀπλούστερον κόσμου νοητοῦ. Οὐ γὰρ ἐκ πολλοῦ πολὺ, ἀλλὰ τὸ πολὺ τοῦτο ἐξ οὐ πολλοῦ: εἰ γὰρ καὶ αὐτὸ πολὺ, οὐκ ἀρχὴ τοῦτο, ἀλλ' ἄλλο πρὸ τούτου. Συστῆναι οὖν δεῖ εἰς ἐν ὄντως παντὸς πλῆθους ἕξω καὶ ἀπλότητος ἡστινοσοῦν, εἴπερ ὄντως ἀπλοῦν. Ἀλλὰ πῶς τὸ γενόμενον ἐξ αὐτοῦ λόγος πολὺς καὶ πᾶς, τὸ δὲ ἦν δηλονότι οὐ λόγος; Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἦν, πῶς οὖν οὐκ ἐκ λόγου λόγος; Καὶ πῶς τὸ ἀγαθοειδὲς ἐξ ἀγαθοῦ; Τί γὰρ ἔχον ἑαυτοῦ ἀγαθοειδὲς λέγεται;

Ἄρ' ἔχον τὸ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως; Καὶ τί ταῦτα πρὸς τὸ ἀγαθόν; Τὸ γὰρ ὡσαύτως ζητοῦμεν ὃν τῶν ἀγαθῶν.

Ἡ πρότερον ἐκεῖνο, οὐ μὴ ἐξίστασθαι δεήσει, ὅτι ἀγαθόν: εἰ δὲ μή, βέλτιον ἀποστήναι. Ἄρ' οὖν τὸ ζῆν ὡσαύτως μένοντα ἐπὶ τούτου ἔκουσίως; Εἰ οὖν ἀγαπητὸν τούτῳ τὸ

ζῆν, δῆλον ὅτι οὐδὲν ζητεῖ: ἔοικε τοίνυν διὰ τοῦτο τὸ ὡσαύτως, ὅτι ἀρκεῖ τὰ παρόντα. Ἄλλα πάντων ἤδη παρόντων τούτῳ ἀγαπητὸν τὸ ζῆν καὶ δὴ οὕτω παρόντων, οὐχ ὡς ἄλλων ὄντων αὐτοῦ. Εἰ δ' ἡ πᾶσα ζωὴ τούτῳ καὶ ζωὴ ἐναργής, καὶ τελεία πᾶσα ἐν τούτῳ ψυχὴ καὶ πᾶς νοῦς, καὶ οὐδὲν αὐτῷ οὔτε ζωῆς οὔτε νοῦ ἀποστατεῖ. Αὐτάρκης οὖν ἑαυτῷ καὶ οὐδὲν ζητεῖ: εἰ δὲ μηδὲν ζητεῖ, ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὃ ἐζήτησεν ἄν, εἰ μὴ παρῆν. Ἐχει οὖν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀγαθὸν ἢ τοιοῦτον ὄν, ὃ δὴ ζῶν καὶ νοῦν εἶπομεν, ἢ ἄλλο τι συμβεβηκὸς τούτοις. Ἄλλ' εἰ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, οὐδὲν ἄν εἴη ἐπέκεινα τούτων. Εἰ δὲ ἔστιν ἐκεῖνο, δηλονότι ζωὴ πρὸς ἐκεῖνο τούτῳ ἐξημμένη ἐκεῖνου καὶ τὴν ὑπόστασιν ἔχουσα ἐξ ἐκεῖνου καὶ πρὸς ἐκεῖνο ζῶσα: ἐκεῖνο γὰρ αὐτοῦ ἀρχή. Δεῖ τοίνυν ἐκεῖνο ζωῆς εἶναι κρεῖσσον καὶ νοῦ: οὕτω γὰρ ἐπιστρέφει πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἐν αὐτῷ, μίμημά τι τοῦ ἐν ἐκείνῳ ὄντος, καθὼς τοῦτο ζῆ, καὶ τὸν νοῦν τὸν ἐν τούτῳ, μίμημά τι τοῦ ἐν ἐκείνῳ ὄντος, ὅ τι δήποτε ἔστι τοῦτο.

(5, 3, 17) Τί οὖν ἔστι κρεῖττον ζωῆς ἐμφρονεστάτου καὶ ἀπταιστού καὶ ἀναμαρτήτου καὶ νοῦ πάντα ἔχοντος καὶ ζωῆς πάσης καὶ νοῦ παντός; Ἐὰν οὖν λέγωμεν τὸ ποιῆσαν ταῦτα, καὶ πῶς ποιῆσαν; Καί, μὴ φανῆ τι κρεῖττον, οὐκ ἄπεισιν ὁ λογισμὸς ἐπ' ἄλλο, ἀλλὰ στήσεται αὐτοῦ. Ἄλλα δεῖ ἀναβῆναι διὰ γε ἄλλα πολλὰ καὶ ὅτι τούτῳ τὸ αὐτάρκες ἐκ πάντων ἔξω ἔστιν: ἕκαστον δὲ αὐτῶν δηλονότι ἐνδεές: καὶ ὅτι ἕκαστον [τοῦ αὐτοῦ ἐνός] μετείληφε καὶ μετέχει [τοῦ αὐτοῦ] ἐνός, οὐκ αὐτὸ ἐν. Τί οὖν τὸ οὗ μετέχει, ὃ ποιεῖ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ ὁμοῦ τὰ πάντα; Ἄλλ' εἰ ποιεῖ ἕκαστον εἶναι καὶ τῆ ἐνός παρουσίᾳ αὐτάρκες τὸ πλῆθος αὐτοῦ καὶ αὐτός, δηλονότι ποιητικὸν οὐσίας καὶ αὐταρκείας ἐκεῖνο αὐτὸ <οὐκ ὄν οὐσία, ἀλλ' ἐπέκεινα ταύτης> καὶ ἐπέκεινα αὐταρκείας.

Ἄρκει οὖν ταῦτα λέγοντας ἀπαλλαχθῆναι; Ἡ ἔτι ἡ ψυχὴ ὠδίνει καὶ μάλλον. Ἴσως οὖν χρὴ αὐτὴν ἤδη γεννησάσθαι ἀίξασαν πρὸς αὐτὸ πληρωθεῖσαν ὠδίνων. Οὐ μὴν ἀλλὰ πάλιν ἐπαστέον, εἴ ποθέν τινα πρὸς τὴν ὠδῖνα ἐπωδὴν εὔροιμεν. Τάχα δὲ καὶ ἐκ τῶν ἤδη λεχθέντων, εἰ πολλαίαι τις ἐπάδοι, γένοιτο. Τίς οὖν ὡσπερ καινὴ ἐπωδὴ ἄλλη; Ἐπιθέουσα γὰρ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι καὶ ὧν μετέχομεν ἀληθῶν ὅμως ἐκφεύγει, εἴ τις βούλοιτο εἰπεῖν καὶ διανοηθῆναι, ἐπεὶ περ δεῖ τὴν διάνοιαν, ἵνα τι εἴπη, ἄλλο καὶ ἄλλο λαβεῖν: οὕτω γὰρ καὶ διέξοδος: ἐν δὲ πάντῃ ἀπλῶ διέξοδος τίς ἔστιν; Ἄλλ' ἀρκεῖ καὶ νοερῶς ἐφάψασθαι: ἐφαψάμενον δέ, ὅτε ἐφάπτεται, πάντῃ μηδὲν μήτε δύνασθαι μήτε σχολὴν ἄγειν λέγειν, ὑστερον δὲ περὶ αὐτοῦ συλλογίζεσθαι. Τότε δὲ χρὴ ἑωρακέναι πιστεῦειν, ὅταν ἡ ψυχὴ

ἑξαίφνης φῶς λάβη: τοῦτο γάρ - [τοῦτο τὸ φῶς] - παρ αὐτοῦ καὶ αὐτός: καὶ τότε χρῆ νομίζειν παρῆναι, ὅταν ὡσπερ θεὸς ἄλλος [ῥταν] εἰς οἶκον καλοῦντός τινος ἔλθων φωτίση: ἢ μὴδ ἔλθων οὐκ ἐφώτισεν. Οὕτω τοι καὶ ψυχὴ ἀφώτιστος ἄθεος ἐκείνου: φωτισθεῖσα δὲ ἔχει, ὃ ἐζητεῖ, καὶ τοῦτο τὸ τέλος τάληθινὸν ψυχῆ, ἐφάψασθαι φωτὸς ἐκείνου καὶ αὐτῷ αὐτὸ θεάσασθαι, οὐκ ἄλλου φωτί, ἀλλ αὐτό, δι οὗ καὶ ὄρα. Δι οὗ γὰρ ἐφωτίσθη, τοῦτό ἐστιν, ὃ δεῖ θεάσασθαι: οὐδὲ γὰρ ἥλιον διὰ φωτὸς ἄλλου. Πῶς ἂν οὖν τοῦτο γένοιτο; Ἄφελε πάντα.

(5, 4, 1) Εἴ τι ἔστι μετὰ τὸ πρῶτον, ἀνάγκη ἐξ ἐκείνου εἶναι ἢ εὐθύς ἢ τὴν ἀναγωγὴν ἐπ ἐκεῖνο διὰ τῶν μεταξύ ἔχειν, καὶ τάξιν εἶναι δευτέρων καὶ τρίτων, τοῦ μὲν ἐπὶ τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου ἀναγομένου, τοῦ δὲ τρίτου ἐπὶ τὸ δεύτερον. Δεῖ μὲν γὰρ τι πρὸ πάντων εἶναι - ἀπλοῦν τοῦτο - καὶ πάντων ἕτερον τῶν μετ αὐτό, ἐφ ἑαυτοῦ ὄν, οὐ μεμιγμένον τοῖς ἀπ αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἕτερον τρόπον τοῖς ἄλλοις παρῆναι δυνάμενον, ὄν ὄντως ἓν, οὐχ ἕτερον ὄν, εἴτα ἓν, καθ οὗ ψεῦδος καὶ τὸ ἐν εἶναι, οὗ <μὴ λόγος μὴδὲ ἐπιστήμη>, ὃ δὴ καὶ <ἐπέκεινα> λέγεται εἶναι <οὐσίασ> - εἰ γὰρ μὴ ἀπλοῦν ἔσται συμβάσεως ἕξω πάσης καὶ συνθέσεως καὶ ὄντως ἓν, οὐκ ἂν ἀρχὴ εἴη - αὐταρκέστατόν τε τῷ ἀπλοῦν εἶναι καὶ πρῶτον ἀπάντων: τὸ γὰρ τὸ μὴ πρῶτον ἔνδεές τοῦ πρὸ αὐτοῦ, τό τε μὴ ἀπλοῦν τῶν ἐν αὐτῷ ἀπλῶν δεόμενον, ἴν ἢ ἐξ ἐκείνων. Τὸ δὴ τοιοῦτον ἐν μόνον δεῖ εἶναι: ἄλλο γὰρ εἰ εἴη τοιοῦτον, ἐν ἂν εἴη τὰ ἄμφω. Οὐ γὰρ δὴ σώματα λέγομεν δύο, ἢ τὸ ἐν πρῶτον σῶμα. Οὐδὲν γὰρ ἀπλοῦν σῶμα, γινόμενόν τε τὸ σῶμα, ἀλλ οὐκ ἀρχή: ἢ <δὲ ἀρχὴ ἀγένη-τος>: μὴ σωματικὴ δὲ οὖσα, ἀλλ ὄντως μία, ἐκεῖνο ἂν εἴη τὸ πρῶτον. Εἰ ἄρα ἕτερόν τι μετὰ τὸ πρῶτον εἴη, οὐκ ἂν ἔτι ἀπλοῦν εἴη: ἐν ἄρα πολλὰ ἔσται. Πόθεν οὖν τοῦτο;

Ἐκ τοῦ πρώτου: οὐ γὰρ δὴ κατὰ συντυχίαν, οὐδ ἂν ἔτι ἐκεῖνο πάντων ἀρχή. Πῶς οὖν ἀπὸ τοῦ πρώτου; Εἰ τέλειον ἔστι τὸ πρῶτον καὶ πάντων τελεώτατον καὶ δύναμις ἢ πρώτη, δεῖ πάντων τῶν ὄντων δυνατώτατον εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις καθόσον δύνανται μιμεῖσθαι ἐκεῖνο. Ὅτι δ ἂν τῶν ἄλλων εἰς τελείωσιν ἴη, ὀρῶμεν γεννῶν καὶ οὐκ ἀνεχόμενον ἐφ ἑαυτοῦ μένειν, ἀλλ ἕτερον ποιοῦν, οὐ μόνον ὅτι ἂν προαίρεσιν ἔχη, ἀλλὰ καὶ ὅσα φύει ἄνευ προ-αιρέσεως, καὶ τὰ ἀψυχα δὲ μεταδιδόντα ἑαυτῶν καθόσον δύνανται: οἷον τὸ πῦρ θερμαίνει, καὶ ψύχει ἢ χιών, καὶ τὰ φάρμακα δὲ εἰς ἄλλο ἐργάζεται οἷον αὐτά - πάντα τὴν ἀρχὴν κατὰ δύναμιν ἀπομιμούμενα εἰς αἰδιότητά τε καὶ ἀγαθότητα. Πῶς οὖν τὸ τελεώτατον καὶ τὸ πρῶτον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ σταίη ὡσπερ φθονῆσαν ἑαυτοῦ ἢ ἀδυνα-τῆσαν, ἢ πάντων δύναμις; Πῶς δ ἂν ἔτι ἀρχὴ εἴη;

Δεῖ δὴ τι καὶ ἀπ αὐτοῦ γενέσθαι, εἴπερ ἔσται τι καὶ τῶν ἄλλων παρ αὐτοῦ γε ὑποστάντων: ὅτι μὲν γὰρ ἀπ αὐτοῦ, ἀνάγκη. Δεῖ δὴ καὶ τιμιώτατον εἶναι τὸ γεννῶν τὰ ἐφεξῆς: δεῖ δὴ καὶ τιμιώτατον εἶναι τὸ γεννώμενον καὶ δεύτερον ἐκείνου τῶν ἄλλων ἄμεινον εἶναι.

(5, 4, 2) Εἰ μὲν οὖν αὐτὸ νοῦς ἦν τὸ γεννῶν, νοῦ ἐνδεέστερον, προσεχέστερον δὲ νῶ καὶ ὅμοιον δεῖ εἶναι: ἐπεὶ δὲ ἐπέκεινα νοῦ τὸ γεννῶν, νοῦν εἶναι ἀνάγκη. Δια τί δὲ οὐ νοῦς, οὐ ἐνέργεια ἔστι νόησις; Νόησις δὲ τὸ νοητὸν ὁρῶσα καὶ πρὸς τοῦτο ἐπιστραφεῖσα καὶ ἀπ ἐκείνου οἶον ἀποτελουμένη καὶ τελειουμένη ἀόριστος μὲν αὐτὴ ὡςπερ ὄψις, ὀριζομένη δὲ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ. Διὸ καὶ εἴρηται: ἐκ τῆς ἀορίστου δυάδος καὶ τοῦ ἐνὸς τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί: τοῦτο γὰρ ὁ νοῦς. Διὸ οὐχ ἀπλοῦς, ἀλλὰ πολλὰ, σύνθεσιν τε ἐμφαίνων, νοητὴν μέντοι, καὶ πολλὰ ὁρῶν ἤδη. Ἔστι μὲν οὖν καὶ αὐτὸς νοητὸν, ἀλλὰ καὶ νοῦν: διὸ δύο ἦδη. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τῶ μετ αὐτὸ νοητὸν. Ἀλλὰ πῶς ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ὁ νοῦς οὗτος; Τὸ νοητὸν ἐφ ἑαυτοῦ μένον καὶ οὐκ ὄν ἐνδεές, ὡςπερ τὸ ὁρῶν καὶ τὸ νοοῦν - ἐνδεές δὲ λέγω τὸ νοοῦν ὡς πρὸς ἐκεῖνο - οὐκ ἔστιν οἶον ἀναίσθητον, ἀλλ ἔστιν αὐτοῦ πάντα ἐν αὐτῷ καὶ σὺν αὐτῷ, πάντη διακριτικὸν ἑαυτοῦ, ζῶν ἐν αὐτῷ καὶ πάντα ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ κατανόησις αὐτοῦ αὐτὸ οἶονεῖ συναισθήσει οὔσα ἐν στάσει αἰδίῳ καὶ νοήσει ἐτέρως ἢ κατὰ τὴν νοῦ νόησιν. Εἴ τι οὖν μένοντος αὐτοῦ ἐν αὐτῷ γίνεται, ἀπ αὐτοῦ τοῦτο γίνεται, ὅταν ἐκεῖνο μάλιστα ἦ ὅ ἔστι. <Μένοντος> οὖν αὐτοῦ <ἐν τῷ οἰκείῳ ἦθει> ἐξ αὐτοῦ μὲν τὸ γινόμενον γίνεται, μένοντος δὲ γίνεται. Ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνο μένει νοητὸν, τὸ γινόμενον γίνεται νόησις: νόησις δὲ οὔσα καὶ νοοῦσα ἀφ οὗ ἐγένετο - ἄλλο γὰρ οὐκ ἔχει - νοῦς γίνεται, ἄλλο οἶον νοητὸν καὶ οἶον ἐκεῖνο καὶ μίμημα καὶ εἶδωλον ἐκείνου. Ἀλλὰ πῶς μένοντος ἐκείνου γίνεται; Ἐνέργεια ἢ μὲν ἔστι τῆς οὐσίας, ἢ δ ἐκ τῆς οὐσίας ἐκαστου: καὶ ἢ μὲν τῆς οὐσίας αὐτὸ ἔστιν ἐνέργεια ἐκαστον, ἢ δὲ ἀπ ἐκείνης, ἣν δεῖ παντὶ ἐπεσθαι ἐξ ἀνάγκης ἐτέραν οὔσαν αὐτοῦ: οἶον καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἢ μὲν τίς ἔστι συμπληροῦσα τὴν οὐσίαν θερμότης, ἢ δὲ ἀπ ἐκείνης ἤδη γινόμενη ἐνεργούντος ἐκείνου τὴν σύμφυτον τῇ οὐσίᾳ ἐν τῷ μένειν πῦρ. Οὕτω δὴ κάκει: καὶ πολὺ πρότερον ἐκεῖ <μένοντος> αὐτοῦ <ἐν τῷ οἰκείῳ ἦθει> ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τελειότητος καὶ συνούσης ἐνεργείας ἢ γεννηθεῖσα ἐνέργεια ὑπόστασιν λαβοῦσα, ἄτε ἐκ μεγάλης δυνάμεως, μεγίστης μὲν οὖν ἀπασῶν, εἰς τὸ εἶναι καὶ οὐσίαν ἦλθεν: ἐκεῖνο γὰρ <ἐπέκεινα οὐσίας> ἦν. Καὶ ἐκεῖνο μὲν δύναμις πάντων, τὸ δὲ ἤδη τὰ πάντα. Εἰ δὲ τοῦτο τὰ πάντα, ἐκεῖνο ἐπέκεινα τῶν πάντων: ἐπέκεινα ἄρα οὐσίας: καὶ εἰ τὰ πάντα, πρὸ δὲ πάντων τὸ ἐν οὐ τὸ ἴσον ἔχον τοῖς πᾶσι, καὶ ταύτη δεῖ

ἐπέκεινα εἶναι τῆς οὐσίας. Τοῦτο δὲ καὶ νοῦ: ἐπέκεινα ἄρα
τι νοῦ. Τὸ γὰρ ὄν οὐ νεκρὸν οὐδὲ οὐ ζωὴ οὐδὲ οὐ νοοῦν: νοῦς
δὴ καὶ ὄν ταῦτόν. Οὐ γὰρ τῶν πραγμάτων ὁ νοῦς - ὡσπερ
ἡ αἴσθησις τῶν αἰσθητῶν - προόντων, ἀλλ' αὐτὸς <νοῦς τὰ
πράγματα>, εἶπερ μὴ εἶδη αὐτῶν κομίζεται. Πόθεν γάρ;
'Ἄλλ' ἐνταῦθα μετὰ τῶν πραγμάτων καὶ ταῦτόν αὐτοῖς καὶ
ἔν: καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ τῶν ἄνευ ὕλης τὰ πράγματα.

(5, 5, 1) Τὸν νοῦν, τὸν ἀληθῆ νοῦν καὶ ὄντως, ἄρ' ἂν τις
φαίη ψεύσεσθαι ποτε καὶ μὴ τὰ ὄντα δοξάσειν; Οὐδαμῶς.
Πῶς γὰρ ἂν ἔτι νοῦς ἀνοηταίνων εἴη; Δεῖ ἄρα αὐτὸν αἰεὶ
εἰδέναι καὶ μηδὲν ἐπιλαθέσθαι ποτέ, τὴν δὲ εἶδησιν αὐτῷ
μήτε εἰκάζοντι εἶναι μήτε ἀμφίβολον μηδ' αὖ παρ' ἄλλου
οἶον ἀκούσαντι. Οὐ τοίνυν οὐδὲ δι' ἀποδείξεως. Καὶ γὰρ εἴ
τινά τις φαίη δι' ἀποδείξεως, ἀλλ' οὖν αὐτόθεν αὐτῷ
ἐναργῆ τιν εἶναι. Καίτοι ὁ λόγος φησὶ πάντα: πῶς γὰρ καὶ
διοριεῖ τις τὰ τε αὐτόθεν τὰ τε μή; 'Ἄλλ' οὖν, ἃ συγχω-
ροῦσιν αὐτόθεν, πόθεν φήσουσι τούτων τὸ ἐναργὲς αὐτῷ
παρεῖναι; Πόθεν δὲ αὐτῷ πίστιν, ὅτι οὕτως ἔχει, παρέξε-
ται; Ἐπεὶ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως, ἃ δὴ δοκεῖ πίστιν
ἔχειν ἐναργεστάτην, ἀπιστεῖται, μὴ ποτε οὐκ ἐν τοῖς
ὑποκειμένοις, ἀλλ' ἐν τοῖς πάθεσιν ἔχει τὴν δοκοῦσαν
ὑπόστασιν καὶ νοῦ δεῖ ἢ διανοίας τῶν κρινούντων: ἐπεὶ
καὶ συγκεχωρημένου ἐν τοῖς ὑποκειμένοις εἶναι αἰσθητοῖς,
ἦν ἀντίληψιν ἢ αἴσθησις ποιήσεται, τό τε γινωσκόμενον δι'
αἰσθήσεως τοῦ πράγματος εἰδωλὸν ἐστὶ καὶ οὐκ αὐτὸ τὸ
πρᾶγμα ἢ αἴσθησις λαμβάνει: μένει γὰρ ἐκεῖνο ἔξω. Ὁ δὴ
νοῦς γινώσκων καὶ τὰ νοητὰ γινώσκων, εἰ μὲν ἕτερα ὄντα
γινώσκει, πῶς μὲν ἂν συντύχοι αὐτοῖς; Ἐνδέχεται γὰρ
μὴ, ὥστε ἐνδέχεται μὴ γινώσκειν ἢ τότε ὅτε συνέτυχε,
καὶ οὐκ αἰεὶ ἔξει τὴν γνῶσιν. Εἰ δὲ συνεζεύχθαι φήσουσι,
τί τὸ συνεζεύχθαι τοῦτο; Ἐπειτα καὶ αἱ νοήσεις τύποι
ἔσσονται: εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐπακτοὶ καὶ πληγαί. Πῶς δὲ καὶ
τυπώσεται, ἢ τίς τῶν τοιούτων ἢ μορφή; Καὶ ἡ νόησις τοῦ
ἔξω ὡσπερ ἡ αἴσθησις. Καὶ τί διοίσει ἢ τῷ σμικροτέρων
ἀντιλαμβάνεσθαι; Πῶς δὲ καὶ γινώσεται, ὅτι ἀντελάβετο
ὄντως; Πῶς δέ, ὅτι ἀγαθὸν τοῦτο ἢ ὅτι καλὸν ἢ δί-
καιον; Ἐκαστον γὰρ τούτων ἄλλο αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐν
αὐτῷ αἰ τῆς κρίσεως ἀρχαί, αἷς πιστεύσει, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ
ἔξω, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐκεῖ. Εἶτα κάκεῖνα ἀναίσθητα καὶ
ἄμοιρα ζῶης καὶ νοῦ, ἢ νοῦν ἔχει. Καὶ εἰ νοῦν ἔχει, ἅμα
ἐνταῦθα ἄμφω, καὶ τὸ ἀληθὲς ὡδί, καὶ ὁ πρῶτος νοῦς
οὗτος, καὶ ἐπὶ τούτου ζητήσομεν, πῶς ἔχει ἢ ἐνταῦθα
ἀλήθεια, καὶ τὸ νοητὸν καὶ ὁ νοῦς εἰ ἐν τῷ αὐτῷ μὲν καὶ
ἅμα, δύο δὲ καὶ ἕτερα, ἢ πῶς; Εἰ δ' ἀνόητα καὶ ἄνευ
ζῶης, τί ὄντα; Οὐ γὰρ δὴ <προτάσεις> οὐδὲ <ἀξιώματα>
οὐδὲ <λεκτά>: ἤδη γὰρ ἂν καὶ αὐτὰ περὶ ἑτέρων λέγοι, καὶ

οὐκ αὐτὰ τὰ ὄντα εἶη, οἷον τὸ δίκαιον καλόν, ἄλλου τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καλοῦ ὄντος. Εἰ δ' ἀπλᾶ φήσουσι, δίκαιον χωρὶς καὶ καλόν, πρῶτον μὲν οὐχ ἓν τι οὐδ' ἐν ἐνὶ τὸ νοητὸν ἔσται, ἀλλὰ διεσπασμένον ἕκαστον. Καὶ ποῦ καὶ κατὰ τίνας διέσπασται τόπους; Πῶς δὲ αὐτοῖς συντεύξε-ται ὁ νοῦς περιθέων; Πῶς δὲ μενεῖ; Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ πῶς μενεῖ; Τίνα δ' ὅλως μορφὴν ἢ τύπον ἔξει; Εἰ μὴ ὡσπερ ἀγάλματα ἔκκειμενα χρυσᾶ ἢ ἄλλης τινὸς ὑλης ὑπὸ τινος πλάστου ἢ γραφέως πεποιημένα; Ἄλλ' εἰ τοῦτο, ὁ θεωρῶν νοῦς αἰσθησις ἔσται. Διὰ τί δὲ τὸ μὲν ἔστι τῶν τοιούτων δικαιοσύνη, τὸ δ' ἄλλο τι; Μέγιστον δὲ πάντων ἐκείνο: εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα δοίη τις ταῦτα ἔξω εἶναι καὶ τὸν νοῦν αὐτὰ οὕτως ἔχοντα θεωρεῖν, ἀναγκαῖον αὐτῷ μήτε τὸ ἀληθὲς αὐτῶν ἔχειν διεψεῦσθαί τε ἐν ἅπασιν οἷς θεωρεῖ. Τὰ μὲν γὰρ ἀληθινὰ ἂν εἶη ἐκείνα: θεωρήσει τοίνυν αὐτὰ οὐκ ἔχων αὐτά, εἶδωλα δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γνώσει τῇ τοιαύτῃ λαβῶν. Τὸ τοίνυν ἀληθινὸν οὐκ ἔχων, εἶδωλα δὲ τοῦ ἀληθοῦς παρ' αὐτῷ λαβῶν τὰ ψευδῆ ἔξει καὶ οὐδὲν ἀληθές. Εἰ μὲν οὖν εἰδήσει, ὅτι τὰ ψευδῆ ἔχει, ὁμολογήσει ἄμοιρος ἀληθείας εἶναι: εἰ δὲ καὶ τοῦτο ἀγνοήσει καὶ οἰήσεται τὸ ἀληθὲς ἔχειν οὐκ ἔχων, διπλάσιον ἐν αὐτῷ τὸ ψεῦδος γενόμενον πολὺ τῆς ἀληθείας αὐτὸν ἀποστήσει. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν, οἶμαι, οὐκ ἔνεστιν ἀλήθεια, ἀλλὰ δόξα, ὅτι παραδεχομένη καὶ διὰ τοῦτο δόξα οὔσα ἄλλο παραδέχεται ἄλλου ὄντος ἐκείνου, ἐξ οὗ τοῦτο ὁ παραδέχεται ἔχει. Εἰ οὖν μὴ ἀλήθεια ἐν τῷ νῷ, οὗτος μὲν ὁ τοιοῦτος νοῦς οὔτε ἀλήθεια ἔσται οὔτε ἀληθεία νοῦς οὔτε ὅλως νοῦς ἔσται. Ἄλλ' οὐδὲ ἄλλοθί που ἡ ἀλήθεια ἔσται.

(5, 5, 2) Οὐ τοίνυν δεῖ οὔτε ἔξω τὰ νοητὰ ζητεῖν, οὔτε τύ-πους ἐν τῷ νῷ τῶν ὄντων λέγειν εἶναι, οὔτε τῆς ἀληθείας ἀποστεροῦντας αὐτὸν ἀγνωσίαν τε τῶν νοητῶν ποιεῖν καὶ ἀνυπαρξίαν καὶ ἔτι αὐτὸν τὸν νοῦν ἀναιρεῖν. Ἄλλ' εἴπερ καὶ γνῶσιν δεῖ καὶ ἀλήθειαν εἰσάγειν καὶ τὰ ὄντα τηρεῖν καὶ γνῶσιν τοῦ τί ἕκαστόν ἐστιν, ἀλλὰ μὴ τοῦ ποῖόν τι ἕκασ-τον, ἅτε εἶδωλον αὐτοῦ καὶ ἴχνος ἴσchonτας, ἀλλὰ μὴ αὐτὰ ἔχοντας καὶ συνόντας καὶ συγκραθέντας αὐτοῖς, τῷ ἀληθινῷ νῷ δοτέον τὰ πάντα. Οὕτω γὰρ ἂν καὶ εἰδείη, καὶ ἀληθινῶς εἰδείη, καὶ οὐδ' ἂν ἐπιλάθοιτο οὐδ' ἂν περιέλθοι ζητῶν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν αὐτῷ καὶ ἕδρα ἔσται τοῖς οὔσι καὶ ζήσεται καὶ νοήσει. Ἄ δὴ πάντα περὶ τὴν μακαριωτάτην φύσιν δεῖ ὑπάρχειν: ἢ ποῦ τὸ τίμιον καὶ σεμνὸν ἔσται; Καὶ γὰρ αὖ οὕτως οὐδ' ἀποδείξεως δεῖ οὐδὲ πίστεως, ὅτι οὕτως - αὐτὸς γὰρ οὕτως καὶ ἐναργῆς αὐτὸς αὐτῷ - καὶ εἴ τι πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἴ τι μετ' ἐκείνο, ὅτι αὐτόσ - καὶ οὐδεὶς πιστότερος αὐτῷ περὶ αὐτοῦ - καὶ ὅτι ἐκεῖ τοῦτο

καὶ ὄντως. Ὡστε καὶ ἡ ὄντως ἀλήθεια οὐ συμφωνοῦσα ἄλλω ἄλλ' ἑαυτῇ, καὶ οὐδὲν παρ' αὐτήν, ἄλλο λέγει, [ἀλλ' ὃ λέγει], καὶ ἔστι, καὶ ὃ ἔστι, τοῦτο καὶ λέγει. Τίς ἂν οὖν ἐλέγξει; Καὶ πόθεν οἴσει τὸν ἔλεγχον; Εἰς γὰρ ταῦτόν ὁ φερόμενος ἔλεγχος τῷ προειπόντι, καὶ κομίσει ὡς ἄλλο, φέρεται εἰς τὸν ἐξαρχῆς εἰπόντα καὶ ἓν ἔστιν: οὐ γὰρ ἄλλο ἀληθέστερον ἂν εὔροις τοῦ ἀληθοῦς.

(5, 5, 3) Μία τοίνυν φύσις αὕτη ἡμῖν, νοῦς, τὰ ὄντα πάντα, ἡ ἀλήθεια: εἰ δέ, θεός τις μέγας: μᾶλλον δὲ οὐ τις, ἀλλὰ πᾶς ἀξιοῖ ταῦτα εἶναι. Καὶ θεὸς αὕτη ἡ φύσις, καὶ θεὸς δεύτερος προφαίνων ἑαυτὸν πρὶν ὄραν ἐκείνον: ὁ δὲ ὑπερ-κάθηται καὶ ὑπερίδρυται ἐπὶ καλῆς οὕτως οἶον κρηπίδος, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐξήρηται. Ἐδεῖ γὰρ ἐκείνον βαίνοντα μὴ ἐπ' ἀψύχου τινὸς μηδ' αὖ ἐπὶ ψυχῆς εὐθύς βεβηκέναι, ἀλλ' εἶναι αὐτῷ κάλλος ἀμήχανον πρὸ αὐτοῦ προῖόν, οἶον πρὸ μεγάλου βασιλέως πρόεισι μὲν πρῶτα ἐν ταῖς προόδους τὰ ἐλάττω, αἰεὶ δὲ τὰ μείζω καὶ τὰ σεμνότερα ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τὰ περὶ βασιλέα ἤδη μᾶλλον βασιλικώτερα, εἶτα τὰ μετ' αὐτὸν τίμια: ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις βασιλεὺς προφαίνεται ἐξαίφνης αὐτὸς ὁ μέγας, οἱ δ' εὔχονται καὶ προσκυνοῦσιν, ὅσοι μὴ προαπῆλθον ἀρκεσθέντες τοῖς πρὸ τοῦ βασιλέως ὀφθεῖσιν. Ἐκεῖ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς ἄλλος, οἱ τε πρὸ αὐτοῦ προῖόντες ἄλλοι αὐτοῦ: ὁ δὲ ἐκεῖ βασιλεὺς οὐκ ἀλλοτρίων ἀρχων, ἀλλ' ἔχων τὴν δικαιοτάτην καὶ φύσει ἀρχὴν καὶ τὴν ἀληθῆ βασιλείαν, ἅτε τῆς ἀληθείας βασιλεὺς καὶ ὢν κατὰ φύσιν κύριος τοῦ αὐτοῦ ἀθροῦ γεννήματος καὶ θείου συντάγματος, βασιλεὺς βασιλέως καὶ βασιλέων καὶ <πατῆρ> δικαιότερον ἂν κληθεῖς <θεῶν>, ὃν ὁ Ζεὺς καὶ ταύτη ἑμιμήσατο τὴν τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς οὐκ ἀνασχόμενος θεωρίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ προπάτορος οἶον ἐνέργειαν εἰς ὑπόστασιν οὐσίας.

(5, 5, 4) Ὅτι μὲν οὖν δεῖ τὴν ἀναγωγὴν ποιήσασθαι εἰς ἓν καὶ ἀληθῶς ἓν, ἀλλὰ μὴ ὡσπερ τὰ ἄλλα ἓν, ἀ' πολλὰ ὄντα μετοχῇ ἑνὸς ἓν - δεῖ δὲ τὸ μὴ μετοχῇ ἓν λαβεῖν μηδὲ τὸ οὐ μᾶλλον ἓν ἢ πολλὰ - καὶ ὅτι ὁ μὲν νοητὸς κόσμος καὶ ὁ νοῦς μᾶλλον ἓν τῶν ἄλλων, καὶ οὐδὲν ἐγγυτέρω αὐτοῦ τοῦ ἑνός, οὐ μὴν τὸ καθαρῶς ἓν, εἴρηται. Τί δὲ τὸ καθαρῶς ἓν καὶ ὄντως καὶ οὐ κατ' ἄλλο, νῦν θεάσασθαι ποθοῦμεν, εἴ πη δυνατόν. Χρὴ τοίνυν ἐνταῦθα ἄξαι πρὸς ἓν, καὶ μηδὲν αὐτῷ ἔτι προσθεῖναι, ἀλλὰ στῆναι παντελῶς δεδιότα αὐτοῦ ἀποστατῆσαι μηδὲ τοῦλάχιστον μηδὲ εἰς δύο προελθεῖν. Εἰ δὲ μή, ἔσχατος δύο, οὐκ ἓν οἷς τὸ ἓν, ἀλλὰ ἄμφω ὕστερα. Οὐ γὰρ θέλει μετ' ἄλλου οὔτε ἑνὸς οὔτε ὁποσοῦν συναριθμεῖσθαι οὐδ' ὅλως ἀριθμεῖσθαι: μέτρον γὰρ αὐτὸ καὶ οὐ μετρούμενον, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ οὐκ ἴσον, ἵνα σὺν αὐτοῖς: εἰ δὲ μή, κοινόν τι ἔσται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τῶν συν-

αριθμουμένων, κάκεινο πρὸ αὐτοῦ: δεῖ δὲ μηδέν. Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὁ οὐσιώδης ἀριθμὸς κατ' αὐτοῦ, οὐδέ γε ὁ ὕστερος τούτου, ὁ τοῦ ποσοῦ: οὐσιώδης μὲν ὁ τὸ εἶναι ἀεὶ παρέχων, τοῦ δὲ ποσοῦ ὁ τὸ ποσὸν μετ' ἄλλων ἢ ἔτι μὴ μετ' ἄλλων, εἴπερ ἀριθμὸς τούτου. Ἐπεὶ καὶ ἡ ἐν τοῖς τοῦ ποσοῦ ἀριθμοῦ πρὸς τὸ ἐν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπομιμουμένη τὴν ἐν τοῖς προτέροις ἀριθμοῖς φύσις πρὸς τὸ ὄντως ἐν οὐκ ἀναλίσκουσα τὸ ἐν οὐδὲ κερματίζουσα τὴν ὑπόστασιν ἔχει, ἀλλὰ δυάδος γενομένης ἔστι μονάς ἢ πρὸ τῆς δυάδος, καὶ οὐχ ἡ ἐν τῇ δυάδι μονάς ἑκατέρα οὐδ' ἕτερα ἐκείνη. Τί γὰρ μᾶλλον ὅποτεραοῦν; Εἰ οὖν μηδετέρα αὐτῶν, ἄλλη ἐκείνη καὶ μένουσα οὐ μένει. Πῶς οὖν ἕτεραι ἐκείναι; Καὶ πῶς ἡ δυάς ἐν; Καὶ εἰ ταῦτ' ἐν, ὅπερ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ περιεχομένῃ. Ἡ μετέχειν τῆς πρώτης φατέον, ἀλλὰς δὲ ἥς μετέχουσι, καὶ τὴν δυάδα δέ, καθ' ἓν, μετέχειν, οὐχ ὡσαύτως δέ: ἐπεὶ οὐδὲ ὁμοίως στρατὸς ἐν καὶ οἰκία. Καὶ αὕτη πρὸς τὸ συνεχὲς οὔτε κατὰ τὸ ὡς εἶναι ἐν, οὔτε κατὰ τὸ ποσὸν ἐν. Ἄρ' οὖν αἱ μὲν μονάδες ἄλλως αἱ ἐν πεντάδι καὶ δεκάδι, τὸ δὲ ἐν τὸ ἐν τῇ πεντάδι πρὸς τὸ ἐν τὸ ἐπὶ τῆς δεκάδος τὸ αὐτό; Ἡ, εἰ ναῦς πᾶσα πρὸς πᾶσαν, μικρὰ πρὸς μεγάλην, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, καὶ στρατὸς πρὸς στρατόν, ταῦτ' ἐν καὶ ἐνταῦθα: εἰ δὲ μηδ' ἐκεῖ, οὐδ' ἐνταῦθα. Εἰ γὰρ τινες περὶ τούτων ἀπορίαι, ὕστερον.

(5, 5, 5) Ἄλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπανιτέον λέγουσιν, ὅτι μένει τὸ πρῶτον τὸ αὐτό, κὰν ἕξ αὐτοῦ γίνηται ἕτερα. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀριθμοῖς μένοντος μὲν τοῦ ἐν, ποιούντος δὲ ἄλλου, ὁ ἀριθμὸς γίνεται κατ' αὐτό: ἐν δὲ τῷ ὅ ἐστι πρὸ τῶν ὄντων μένει μὲν πολὺ μᾶλλον ἐνταῦθα τὸ ἐν: μένοντος δὲ αὐτοῦ οὐκ ἄλλο ποιεῖ, εἰ κατ' αὐτὸ τὰ ὄντα, ἀλλ' ἀρκεῖ αὐτὸ γεννηῆσαι τὰ ὄντα. Καὶ ὡσπερ ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἦν τοῦ πρώτου - τῆς μονάδος - ἐπὶ πᾶσιν εἶδος πρώτως καὶ δευτέρως, καὶ οὐκ ἐπίσης ἐκάστου μεταλαμβάνοντος τῶν ὕστερον αὐτῆς, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἕκαστον μὲν τῶν μετὰ τὸ πρῶτον ἔχει τι ἐκείνου οἷον εἶδος ἐν αὐτῷ. Κάκει μὲν ἡ μεταλήψις τὸ ποσὸν ὑπέστησεν αὐτῶν, ἐνταῦθα δὲ [τὸ ἴχνος τοῦ ἐνός] τὴν οὐσίαν αὐτοῖς ὑπεστήσατο, ὥστ' εἶναι τὸ εἶναι ἴχνος [τοῦ] ἐνός. Καὶ τὸ εἶναι δὲ τοῦτο - ἡ τῆς οὐσίας δηλωτικὴ ὀνομασία - ἀπὸ τοῦ ἐν εἴ τις λέγοι γεγονέναι, τάχ' ἂν τύχοι τοῦ ἀληθοῦς. Τὸ γὰρ τοι λεγόμενον ὄν τοῦτο πρῶτον ἐκεῖθεν οἷον ὀλίγον προβεβηκὸς οὐκ ἠθέλῃσεν ἔτι πρόσω ἐλθεῖν, μεταστραφὲν δὲ εἰς τὸ εἶσω ἔστη, καὶ ἐγένετο οὐσία καὶ ἐστία ἀπάντων: οἷον ἐν φθόγγῳ ἐναπερείσαντος αὐτὸν τοῦ φωνοῦντος ὑφίσταται τὸ ἐν δηλοῦν τὸ ἀπὸ τοῦ ἐνός καὶ τὸ ὄν σημαῖνον τὸ φθεγξάμενον, ὡς δύναται. Οὕτω τοι τὸ μὲν γενόμενον, ἡ οὐσία καὶ τὸ εἶναι, μίμησιν ἔχοντα ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ῥυέντα: ἡ δὲ ἰδοῦσα καὶ ἐπικινηθεῖσα τῷ θεάματι

μιμουμένη ὃ εἶδεν ἔρρηξε φωνὴν τὴν ὄν καὶ τὸ εἶναι καὶ οὐσίαν καὶ ἐστίαν. Οὗτοι γὰρ οἱ φθόγγοι θέλουσι σημεῖναι τὴν ὑπόστασιν γεννηθέντος ὡδίνι τοῦ φθεγγομένου ἀπομιμούμενοι, ὡς οἶόν τε αὐτοῖς, τὴν γένεσιν τοῦ ὄντος.

(5, 5, 6) Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς τις ἐθέλει, λελέχθω. Τῆς δὲ γενομένης οὐσίας εἶδους οὕσης - οὐ γὰρ δὴ ἄλλο τι ἂν τις εἴποι τὸ ἐκεῖθεν γενόμενον - καὶ εἶδους οὐ τινός, ἀλλὰ παντός, ὡς μὴ ἂν ὑπολιπεῖν τι ἄλλο, ἀνάγκη ἀνείδεον ἐκεῖνο εἶναι. Ἄνειδεον δὲ ὄν οὐκ οὐσία: τότε γὰρ τι δεῖ τὴν οὐσίαν εἶναι: τοῦτο δὲ ὠρισμένον: τὸ δὲ οὐκ ἔστι λαβεῖν ὡς τότε: ἤδη γὰρ οὐκ ἀρχή, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον, ὃ τότε εἶρηκας εἶναι. Εἰ οὖν τὰ πάντα ἐν τῷ γενομένῳ, τί τῶν ἐν τούτῳ ἐκεῖνο ἐρεῖς; Οὐδὲν δὲ τούτων ὄν μόνον ἂν λέγοιτο ἐπέκεινα τούτων. Ταῦτα δὲ τὰ ὄντα καὶ τὸ ὄν: <ἐπέκεινα> ἄρα <ὄντος>. Τὸ γὰρ ἐπέκεινα ὄντος οὐ τότε λέγει - οὐ γὰρ τίθησιν - <οὐδὲ ὄνομα αὐτοῦ> λέγει, ἀλλὰ φέρει μόνον τὸ οὐ τοῦτο. Τοῦτο δὲ ποιῶν οὐδαμοῦ αὐτὸ περιλαμβάνει: γελοῖον γὰρ ζητεῖν ἐκείνην τὴν ἀπλετον φύσιν περιλαμβάνειν: ὃ γὰρ τοῦτο βουλόμενος ποιεῖν ἀπέστησεν αὐτὸν καὶ τοῦ ὅπως οὖν καὶ κατὰ βραχὺ εἰς ἴχνος αὐτοῦ ἵνα: ἀλλ' ὡσπερ τὴν νοητὴν φύσιν βουλόμενος ἰδεῖν οὐδεμίαν φαντασίαν αἰσθητοῦ ἔχων θεάσεται ὃ ἐστὶν ἐπέκεινα τοῦ αἰσθητοῦ, οὕτω καὶ ὃ θεάσασθαι θέλων τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοητοῦ τὸ νοητὸν πᾶν ἀφείξεται, ὅτι μὲν ἔστι διὰ τούτου μαθῶν, οἷον δ' ἐστὶ τοῦτο ἀφείξεται. Τὸ δὲ οἶον σημαίνει ἂν τὸ οὐχ οἶον: οὐ γὰρ ἔνι οὐδὲ τὸ οἶον, ὅτῳ μὴδὲ τὸ τι. Ἀλλὰ ἡμεῖς ταῖς ἡμετέραις ὡδίσι ἀπορούμεν ὃ τι χρὴ λέγειν, καὶ λέγομεν περὶ οὐ ῥητοῦ, καὶ ὀνομάζομεν σημαίνειν ἑαυτοῖς θέλοντες, ὡς δυνάμεθα. Τάχα δὲ καὶ τὸ ἐν ὄνομα τοῦτο ἄρσιν ἔχει πρὸς τὰ πολλὰ.

Ὅθεν καὶ Ἀπόλλωνα οἱ Πυθαγορικοὶ συμβολικῶς πρὸς ἀλλήλους ἐσήμαινον ἀποφάσει τῶν πολλῶν. Εἰ δὲ θέσις τις τὸ ἐν, τό τε ὄνομα τό τε δηλούμενον, ἀσαφέστερον ἂν γίνοιτο τοῦ εἰ μὴ τις ὄνομα ἔλεγεν αὐτοῦ: τάχα γὰρ τοῦτο ἐλέγετο, ἵνα ὃ ζητήσας, ἀρξάμενος ἀπ' αὐτοῦ, ὃ πάντως ἀπλότητός ἐστι σημαντικόν, ἀποφήση τελευτῶν καὶ τοῦτο, ὡς τεθὲν μὲν ὅσον οἶόν τε καλῶς τῷ θεμένῳ οὐκ ἄξιον μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰς δήλωσιν τῆς φύσεως ἐκείνης, ὅτι μὴδὲ ἀκουστὸν ἐκεῖνο μὴδὲ τῷ ἀκούοντι δεῖ συνετὸν εἶναι, ἀλλ' εἴπερ τινί, τῷ ὁρῶντι. Ἄλλ' εἰ τὸ ὁρῶν εἶδος ζητεῖ βλέπειν, οὐδὲ τοῦτο εἴσεται.

(5, 5, 7) Ἡ ἐπειδὴ διττὸν καὶ τὸ ἐνεργεῖα βλέπειν, οἷον ἐπὶ ὀφθαλμοῦ - τὸ μὲν γὰρ ἐστὶν ὄραμα αὐτῷ τὸ εἶδος τὸ τοῦ αἰσθητοῦ, τὸ δὲ δι' οὗ ὄρα τὸ εἶδος αὐτοῦ, ὃ καὶ αὐτὸ αἰσθητὸν ἐστὶν αὐτῷ, ἕτερον ὄν τοῦ εἶδους, αἴτιον δὲ τῷ εἶδει τοῦ ὁρασθαι, ἐν μὲν τῷ εἶδει καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδους συν-

ορώμενον: διὸ οὐκ ἑναργῆ τότε δίδωσι τὴν αἴσθησιν αὐ-
 τοῦ, ἄτε τοῦ ὄμματος τετραμμένου πρὸς τὸ πεφωτισμένον:
 ὅταν δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ παρ αὐτό, ἀθρόα εἶδε προσβολῆ,
 καίτοι καὶ τότε εἶδεν ἐπερειδόμενον ἄλλω, μόνον δὲ αὐτὸ
 γενόμενον, μὴ πρὸς ἑτέρω, οὐ δύναται ἢ αἴσθησις λαβεῖν.
 Ἐπεὶ καὶ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τὸ ἐν αὐτῷ τάχ ἂν τὴν αἴσθη-
 σιν ἐξέφυγεν, εἰ μὴ ὄγκος ἐπέκειτο αὐτῷ στερεώτερος. Εἰ
 δέ τις φῶς πᾶν εἶναι αὐτὸν λέγοι, τοῦτο ἂν τις λάβοι πρὸς
 δῆλωσιν τοῦ λεγομένου: ἔσται γὰρ φῶς ἐν οὐδενὶ εἶδει τῶν
 ἄλλων ὁρωμένων, καὶ ἴσως ὁρατὸν μόνον: τὰ γὰρ ἄλλα ὁρατὰ
 οὐ φῶς μόνον. Οὕτω τοίνυν καὶ ἢ τοῦ νοῦ ὄψις: ὁρᾷ μὲν
 καὶ αὕτη δι ἄλλου φωτὸς τὰ πεφωτισμένα ἐκείνη τῇ πρώτῃ
 φύσει, καὶ ἐν ἐκείνοις ὄντος ὁρᾷ: νεύουσα μέντοι πρὸς τὴν
 τῶν καταλαμπομένων φύσιν ἤττον αὐτὸ ὁρᾷ: εἰ δ ἀφήσει
 τὰ ὁρώμενα καὶ δι οὗ εἶδεν εἰς αὐτὸ βλέπει, φῶς ἂν καὶ
 φωτὸς ἀρχὴν ἂν βλέπει. Ἄλλ ἐπεὶ μὴ ὡς ἔξω ὄν δεῖ τὸν
 νοῦν τοῦτο τὸ φῶς βλέπειν, πάλιν ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἰτέον,
 ὅς ποτε καὶ αὐτὸς οὐ τὸ ἔξω φῶς οὐδὲ τὸ ἀλλότριον εἴσε-
 ται, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἔξω οἰκεῖόν τι καὶ μᾶλλον στιλπνό-
 τερον ἐν ἀκαρεῖ θεᾶται, ἢ νύκτωρ ἐν σκότῳ [πρὸ αὐτοῦ] ἐξ
 αὐτοῦ προσηδῆσαντος, ἢ ὅταν μηδὲν ἐθειλήσας τῶν ἄλλων
 βλέπειν προβάλλοιτο πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν βλεφάρων φύσιν
 τὸ φῶς ὅμως προφέρων, ἢ καὶ πιέσαντος τοῦ ἔχοντος τὸ ἐν
 αὐτῷ φῶς ἴδοι. Τότε γὰρ οὐχ ὁρᾷ ὁρᾷ καὶ μάλιστα τότε
 ὁρᾷ: φῶς γὰρ ὁρᾷ: τὰ δ ἄλλα φωτοειδῆ μὲν ἦν, φῶς δὲ οὐκ
 ἦν. Οὕτω δὴ καὶ νοῦς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων καλύψας καὶ
 συναγαγὼν εἰς τὸ εἶσω μηδὲν ὁρᾷ θεάσεται οὐκ ἄλλο ἐν
 ἄλλω φῶς, ἀλλ αὐτὸ καθ ἑαυτὸ μόνον καθαρὸν ἐφ αὐτοῦ
 ἐξαίφνης φανέν, ὥστε ἀπορεῖν ὅθεν ἐφάνη, ἔξωθεν ἢ ἔνδον,
 καὶ ἀπελθόντος εἰπεῖν ἔνδον ἄρα ἦν καὶ οὐκ ἔνδον αὐ.

(5, 5, 8) Ἡ οὐ δεῖ ζητεῖν πόθεν: οὐ γὰρ ἔστι τὸ πόθεν: οὔτε
 γὰρ ἔρχεται οὔτε ἀπεισιν οὐδαμοῦ, ἀλλὰ φαίνεται τε καὶ
 οὐ φαίνεται: διὸ οὐ χρῆ διώκειν, ἀλλ ἡσυχῆ μένειν, ἕως ἂν
 φανῆ, παρασκευάσαντα ἑαυτὸν θεατὴν εἶναι, ὥσπερ ὀφθαλ-
 μὸς ἀνατολᾶς ἡλίου περιμένει: ὁ δὲ ὑπερφανεῖς τοῦ ὀρι-
 ζοντος - <ἐξ ὠκεανοῦ> φασιν οἱ ποιηταί - ἔδωκεν ἑαυ-
 τὸν θεάσασθαι τοῖς ὄμμασιν. Οὕτοσὶ δέ, ὄν μιμεῖται ὁ
 ἥλιος, ὑπερσχῆσει πόθεν; Καὶ τί ὑπερβαλὼν φανήσεται;

Ἡ αὐτὸν ὑπερσχῶν τὸν νοῦν τὸν θεώμενον: ἐστήζεται μὲν
 γὰρ ὁ νοῦς πρὸς τὴν θέαν εἰς οὐδὲν ἄλλο ἢ πρὸς τὸ καλὸν
 βλέπων, ἐκεῖ ἑαυτὸν πᾶς τρέπων καὶ διδούς, σταῖς δὲ καὶ
 οἷον πληρωθεὶς μένους εἶδε μὲν τὰ πρῶτα καλλίω γενόμενον
 ἑαυτὸν καὶ ἐπιστίλβοντα, ὡς ἐγγυὲς ὄντος αὐτοῦ. Ὁ δὲ
 οὐκ ἦει, ὡς τις προσεδόκα, ἀλλ ἦλθεν ὡς οὐκ ἐλθὼν:
 ὠφθη γὰρ ὡς οὐκ ἐλθὼν, ἀλλὰ πρὸ ἀπάντων παρών, πρὶν
 καὶ τὸν νοῦν ἐλθεῖν. Εἶναι δὲ τὸν νοῦν τὸν ἐλθόντα καὶ

τοῦτον εἶναι καὶ τὸν ἀπιόντα, ὅτι μὴ οἶδε ποῦ δεῖ μένειν καὶ ποῦ ἐκεῖνος μένει, ὅτι ἐν οὐδενί. Καὶ εἰ οἶόν τε ἦν καὶ αὐτῷ τῷ νῷ μένειν μηδαμοῦ - οὐχ ὅτι ἐν τόπῳ: οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὅπως μηδαμοῦ - ἦν ἂν αἰεὶ ἐκεῖνον βλέπων: καίτοι οὐδὲ βλέπων, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ ὣν καὶ οὐ δύο. Νῦν δέ, ὅτι ἐστὶ νοῦς, οὕτω βλέπει, ὅτε βλέπει, τῷ ἑαυτοῦ μὴ νῷ. Θαῦμα δὴ, πῶς οὐκ ἐλθῶν πάρεστι, καὶ πῶς οὐκ ὣν οὐδαμοῦ οὐδαμοῦ οὐκ ἔστιν ὅπου μὴ ἔστιν. Ἔστι μὲν οἶν οὕτως αὐτόθεν θαυμάσαι, τῷ δὲ γνόντι, τὸ ἐναντίον εἶπερ ἦν, θαυμάσαι: μᾶλλον δὲ οὐδὲ δυνατὸν εἶναι, ἵνα τις καὶ θαυμάσῃ. Ἐχει δὲ ὧδε:

(5, 5, 9) πᾶν τὸ γενόμενον ὑπ' ἄλλου ἢ ἐν ἐκείνῳ ἐστὶ τῷ πεποιηκότη ἢ ἐν ἄλλῳ, εἶπερ εἴη τι μετὰ τὸ ποιῆσαν αὐτό: ἅτε γὰρ γενόμενον ὑπ' ἄλλου καὶ πρὸς τὴν γένεσιν δεηθὲν ἄλλου, ἄλλου δεῖται πανταχοῦ: διόπερ <καὶ ἐν ἄλλῳ>. Πέφυκεν οἶν τὰ μὲν ἕστατα ἐν τοῖς πρὸ αὐτῶν ἕστατοις, τὰ δ' [ἐν πρώτοις] ἐν τοῖς προτέροις καὶ ἄλλο ἐν ἄλλῳ, ἕως εἰς τὸ πρῶτον ἀρχὴν ὄν. Ἀρχὴ δέ, ἅτε μηδὲν ἔχουσα πρὸ αὐτῆς, οὐκ ἔχει ἐν ὅτῳ ἄλλῳ: μὴ ἔχουσα δ' ἐν ὅτῳ αὕτη τῶν ἄλλων ὄντων ἐν τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰ ἄλλα περιείληφε πάντα αὐτῆ: περιλαβοῦσα δὲ οὐτ' ἐσκεδάσθη εἰς αὐτὰ καὶ ἔχει οὐκ ἐχομένη. Ἐχουσα δὲ καὶ αὐτῆ οὐκ ἐχομένη οὐκ ἔστιν ὅπου μὴ ἔστιν: εἰ γὰρ μὴ ἔστιν, οὐκ ἔχει. Εἰ δὲ μὴ ἔχεται, οὐκ ἔστιν: ὥστε ἔστι καὶ οὐκ ἔστι, τῷ μὲν μὴ περιέχεσθαι οὐκ οὔσα, τῷ δ' εἶναι παντὸς ἐλευθέρᾳ οὐδαμοῦ κωλυομένη εἶναι. Εἰ γὰρ αὖ κεκώλυται, ὠρίσται ὑπ' ἄλλου, καὶ τὰ ἐφεξῆς ἄμοιρα αὐτοῦ, καὶ μέχρι τούτου ὁ θεός, καὶ οὐδ' ἂν ἔτι ἐφ' αὐτοῦ, ἀλλὰ δουλεύων τοῖς μετ' αὐτόν. Τὰ μὲν οἶν ἐν τινὶ ἐκεῖ ἔστιν, οὗ ἔστιν: ὅσα δὲ μὴ ποῦ, οὐκ ἔστιν ὅπου μὴ. Εἰ γὰρ μὴ ἐνθαδί, δῆλον ὅτι ἄλλος αὐτὸν κατέχει τόπος, καὶ ἐνθαδί ἐν ἄλλῳ, ὥστε ψεῦδος τὸ οὐ ποῦ. Εἰ οἶν ἀληθὲς τὸ οὐ ποῦ καὶ ψεῦδος τὸ ποῦ, ἵνα μὴ ἐν ἄλλῳ, οὐδενὸς ἂν ἀποστατοῖ. Εἰ δὲ μηδενὸς ἀποστατεῖ οὐ ποῦ ὣν, πανταχοῦ ἔσται ἐφ' ἑαυτοῦ. Οὐδὲ γὰρ τὸ μὲν τι αὐτοῦ ὠδί, τὸ δὲ ὠδί: οὐ μὴν οὐδ' ὅλον ὠδί: ὥστε ὅλον πανταχοῦ οὐδενὸς [ενὸς] ἔχοντος αὐτὸ οὐδ' αὖ μὴ ἔχοντος: ἐχομένου ἄρα ὄτουοῦν. Ὅρα δὲ καὶ τὸν κόσμον, ὅτι, ἐπεὶ μηδεὶς κόσμος πρὸ αὐτοῦ, οὐκ ἐν κόσμῳ αὐτὸς οὐδ' αὖ ἐν τόπῳ: τίς γὰρ τόπος πρὶν κόσμον εἶναι; Τὰ δὲ μέρη ἀνηρημένα εἰς αὐτὸν καὶ ἐν ἐκείνῳ. Ψυχὴ δὲ οὐκ ἐν ἐκείνῳ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐν αὐτῇ: οὐδὲ γὰρ τόπος τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ ψυχὴ μὲν ἐν νῷ, σῶμα δὲ ἐν ψυχῇ, νοῦς δὲ ἐν ἄλλῳ: τούτου δὲ οὐκέτι ἄλλο, ἵν' ἂν ἦν ἐν αὐτῷ: οὐκ ἐν ὄτωοῦν ἄρα: ταύτη οἶν οὐδαμῇ. Ποῦ οἶν τὰ ἄλλα; ἐν αὐτῷ. Οὔτε ἄρα ἀφέστηκε τῶν ἄλλων οὔτε αὐτὸς ἐν αὐτοῖς ἔστιν οὐδὲ ἔστιν οὐδὲν ἔχον αὐτό, ἀλλ' αὐτὸ ἔχει τὰ πάντα. Διὸ καὶ ταύτη ἀγα-

θὸν τῶν πάντων, ὅτι καὶ ἔστι καὶ ἀνήρηται πάντα εἰς αὐτὸ ἄλλο ἄλλως. Διὸ καὶ ἀγαθώτερα ἕτερα ἑτέρων, ὅτι καὶ μᾶλλον ὄντα ἕτερα ἑτέρων.

(5, 5, 10) Ἀλλὰ σὺ μὴ μοι δι' ἑτέρων αὐτὸ ὄρα: εἰ δὲ μὴ, ἴχνος ἂν ἴδοις, οὐκ αὐτό: ἀλλ' ἐννοεῖ, τί ἂν εἴη τοῦτο, ὃ ἔστι λαβεῖν ἐφ' ἑαυτοῦ ὃν καθαρὸν οὐδενὶ μιγνύμενον μετεχόντων ἀπάντων αὐτοῦ μηδενὸς ἔχοντος αὐτό: ἄλλο μὲν γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον, δεῖ δέ τι τοιοῦτον εἶναι. Τίς ἂν οὖν τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔλοι ὁμοῦ πᾶσαν; Εἰ γὰρ ὁμοῦ πᾶσαν, τί ἂν τις αὐτοῦ διαφέρει; Κατὰ μέρος ἄρα; Ἀλλὰ προσβαλεῖς μὲν ἀθρώως ὁ προσβάλλων, ὅλον δὲ οὐκ ἀπαγγελεῖς: εἰ δὲ μὴ, νοῦς νοῶν ἔστι, καὶ τύχης, ἐκεῖνός σε ἐκφεύζεται, μᾶλλον δὲ σὺ αὐτόν. Ἀλλ' ὅταν μὲν ὄρας, ὅλον βλέπε: ὅταν δὲ νοῆς, ὅ τι ἂν μνημονεύσης αὐτοῦ, νόει, ὅτι τὰγαθόν - ζῶης γὰρ ἔμφρονος καὶ νοεράς αἴτιος δύναμις ὦν, ἀφ' οὗ ζῶη καὶ νοῦς ὅ τι [τε] οὐσίας καὶ τοῦ ὄντος - ὅτι ἐν - ἀπλοῦν γὰρ καὶ πρῶτον - ὅτι ἀρχή - ἀπ' αὐτοῦ γὰρ πάντα: ἀπ' αὐτοῦ <κίνησις> ἢ πρώτη, οὐκ ἐν αὐτῷ, ἀπ' αὐτοῦ <στάσις>, ὅτι αὐτὸς μὴ ἔδειτο: <οὐ> γὰρ <κινεῖται οὐδ' ἔστηκεν>: οὐδὲ γὰρ εἶχεν οὔτε ἐν ᾧ στήσεται οὔτε ἐν ᾧ κινήσεται: περὶ τί γὰρ ἢ πρὸς τί ἢ ἐν τίνι; Πρῶτος γὰρ αὐτός. Ἀλλ' οὐδὲ πεπερασμένος [εἶναι]: ὑπὸ τίνος γάρ; Ἀλλ' οὐδ' ἀπειρος ὡς μέγεθος: ποῦ γὰρ ἔδει προελθεῖν αὐτόν ἢ ἵνα τί γένηται αὐτῷ οὐδενὸς δεομένῳ; Τὸ δ' ἀπειρον ἢ δύναμις ἔχει: οὐ γὰρ ἄλλως ποτὲ οὐδ' ἐπιλείψει, ὅπου καὶ τὰ μὴ ἐπιλείποντα δι' αὐτόν.

(5, 5, 11) Καὶ τὸ ἀπειρον τούτῳ τῷ μὴ πλέον ἑνὸς εἶναι μηδὲ ἔχειν πρὸς ὃ ὀριεῖ τι τῶν ἑαυτοῦ: τῷ γὰρ ἐν εἶναι οὐ μεμέτρηται οὐδὲ εἰς ἀριθμὸν ἤκει. Οὐτ' οὖν πρὸς ἄλλο οὔτε πρὸς αὐτὸ πεπεράνται: ἐπεὶ οὕτως ἂν εἴη καὶ δύο. Οὐδὲ σχῆμα τοίνυν, ὅτι μηδὲ μέρη, οὐδὲ μορφή. Μὴ τοίνυν ζήτησις θνητοῖς ὁμμασι τοῦτο, οἷόν φησιν ὁ λόγος, μηδ' ὅτι οὕτως ἔστιν ἰδεῖν, ὡς ἂν τις ἀξιώσει πάντα αἰσθητὰ εἶναι ὑπολαμβάνων - τὸ μάλιστα πάντων ἀναιρεῖ. Ἄ γὰρ ἡγεῖται τις εἶναι μάλιστα, ταῦτα μάλιστα οὐκ ἔστι: τὸ δὲ μέγα ἡττόν ἔστι. Τὸ δὲ πρῶτον ἀρχὴ τοῦ εἶναι καὶ κυριώτερον αὐτῆς οὐσίας: ὥστε ἀντιστρεπτόν τὴν δόξαν: εἰ δὲ μὴ, καταλείψει ἔρημος θεοῦ, οἷον οἱ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑπὸ <γαστριμαργίας> πλήσαντες ἑαυτούς, ὦν οὐ θέμις λαβεῖν τοὺς εἰσιόντας πρὸς τοὺς θεοὺς, νομίσαντες μᾶλλον ἐκεῖνα ἐναργέστερα εἶναι τῆς θέας τοῦ θεοῦ, ᾧ ἑορτάζειν προσήκει, οὐ μετέσχον τῶν ἐκεῖ ἱερῶν. Καὶ γὰρ ἐν τούτοις τοῖς ἱεροῖς ὁ θεὸς οὐχ ὁρώμενος ἀπιστεῖσθαι ποιεῖ ὡς οὐκ ὦν τοῖς ἐναργέσι νομίζουσι μόνον, ὃ τῇ σαρκὶ μόνον ἴδοιεν: οἷον εἴ τινες διὰ βίου κοιμώμενοι ταῦτα μὲν πιστὰ καὶ ἐναργῆ νομίζουσι ἐν τοῖς ὀνειράσιν, εἰ δὲ τις αὐτοὺς

ἐξεγείρειεν, ἀπιστήσαντες τοῖς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεω-
γότων ὀφθείσει πάλιν καταδαρθάνοιεν.

(5, 5, 12) Χρῆ δὲ βλέπειν ὧ ἕκαστα δεῖ αἰσθάνεσθαι, ὀφθαλμοῖς
μὲν ἄλλα, ὡσὶ δὲ ἕτερα, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως: καὶ τῷ νῷ
πιστεύειν ἄλλα ὁρᾶν, καὶ μὴ τὸ νοεῖν ἀκούειν νομίζειν ἢ
ὁρᾶν, ὡσπερ ἂν εἰ τοῖς ὡσὶν ἐπιτάττοιεν βλέπειν, καὶ τὰς
φωνὰς οὐκ εἶναι, ὅτι μὴ ὁρῶνται. Χρῆ δὲ ἐννοεῖν, ὡς εἰσιν
ἐπιλελησμένοι, οὗ καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς νῦν ποθοῦσι καὶ ἐφίεν-
ται αὐτοῦ. Πάντα γὰρ ὁρέγεται ἐκείνου καὶ ἐφίεται αὐτοῦ
φύσεως ἀνάγκη, ὡσπερ ἀπομεμαντευμένα, ὡς ἄνευ αὐτοῦ
οὐ δύναται εἶναι. Καὶ τοῦ μὲν καλοῦ ἤδη οἶον εἰδόσι καὶ
ἐγρηγορόσιν ἢ ἀντίληψις καὶ τὸ θάμβος, καὶ τοῦ ἔρωτος ἢ
ἔγερσις: τὸ δὲ ἀγαθόν, ἅτε πάλαι παρὸν εἰς ἔφεσιν σύμφυτον,
καὶ κοιμωμένοις πάρεστι καὶ οὐ θαμβεῖ ποτε ἰδόντας, ὅτι
σύνεστιν αἰεὶ καὶ οὐ ποτὲ ἢ ἀνάμνησις: οὐ μὴν ὁρῶσιν αὐτό,
ὅτι κοιμωμένοις πάρεστι. Τοῦ δὲ καλοῦ ὁ ἔρωτος, ὅταν παρῆ,
ὀδύνας δίδωσιν, ὅτι δεῖ ἰδόντας ἐφίεσθαι. Δεύτερος ὢν
οὗτος ὁ ἔρωτος καὶ ἤδη συνιέντων μᾶλλον δεύτερον μηνύει τὸ
καλὸν εἶναι: ἢ δὲ ἀρχαιοτέρα τούτου καὶ ἀναίσθητος ἔφε-
σις ἀρχαιότερόν φησι καὶ τὰγαθὸν εἶναι καὶ πρότερον τού-
του. Καὶ οἶονται δὲ τὰγαθὸν λαβόντες ἀρκεῖν αὐτοῖς ἅπαν-
τες: εἰς γὰρ τὸ τέλος ἀφίχθαι: τὸ δὲ καλὸν οὔτε πάντες
εἶδον γενόμενόν [τό] τε καλὸν αὐτῷ οἶονται εἶναι, ἀλλ οὐκ
αὐτοῖς, οἷα καὶ τὸ τῆδε κάλλος: τοῦ γὰρ ἔχοντος τὸ κάλλος
εἶναι. Καὶ καλοῖς εἶναι δοκεῖν ἀρκεῖ, κὰν μὴ ὦσι: τὸ δὲ ἀγαθὸν
οὐ δόξη ἐθέλουσιν ἔχειν. Ἀντιποιοῦνται γὰρ μάλιστα τοῦ
πρώτου, καὶ φιλονεικοῦσι καὶ ἐρίζουσι τῷ καλῷ, ὡς καὶ
αὐτῷ γεγονότι ὡσπερ αὐτοί: οἷον εἴ τις ὕστερος ἀπὸ βασι-
λέως τῷ μετὰ βασιλέα εἰς ἀξίωσιν ἴσην βούλοιοτο ἵεναι, ὡς
ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνῳ γεγενημένος, ἀγνοῶν ὡς
ἀνήρηται μὲν καὶ αὐτὸς εἰς βασιλέα, ἔστι δὲ ἐκεῖνος πρὸ
αὐτοῦ. Ἄλλ' οὖν ἢ τῆς πλάνης αἰτία τὸ μετέχειν ἄμφω τοῦ
αὐτοῦ καὶ πρότερον τὸ ἐν ἀμφοτέρων εἶναι, καὶ ὅτι κάκει
τὸ μὲν ἀγαθὸν αὐτὸ οὐ δεῖται τοῦ καλοῦ, τὸ δὲ καλὸν
ἐκείνου. Καὶ ἔστι δὲ τὸ μὲν ἥπιον καὶ προσηγές καὶ ἀβρό-
τερον καί, ὡς ἐθέλει τις, παρὸν αὐτῷ: τὸ δὲ θάμβος ἔχει
καὶ ἐκπληξιν καὶ συμμιγῆ τῷ ἀλγύνοντι τὴν ἡδονήν. Καὶ
γὰρ αὐτὸ καὶ ἔλκει ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ τοὺς οὐκ εἰδότας, ὡσπερ
ἀπὸ πατρὸς τὸ ἐρώμενον: νεώτερον γάρ: τὸ δὲ πρεσβύτερον
οὐ χρόνῳ, ἀλλὰ τῷ ἀληθεῖ, ὃ καὶ τὴν δύναμιν προτέραν ἔχει:
πᾶσαν γὰρ ἔχει: τὸ γὰρ μετ' αὐτὸ οὐ πᾶσαν, ἀλλ' ὅση μετ'
αὐτὸν καὶ ἀπ' αὐτοῦ. Ὡστε ἐκεῖνος καὶ ταύτης κύριος, οὐ
δεηθεὶς οὗτος τῶν ἐξ αὐτοῦ γενομένων, ἀλλὰ πᾶν καὶ ὅλον
ἀφείς τὸ γενόμενον, ὅτι μὴ ἐδεῖτο μηδὲν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔστιν
ὁ αὐτός, οἷος καὶ πρὶν τούτο γεννηῖσαι. Ἐπεὶ οὐδ' ἂν ἐμέ-
λησεν αὐτῷ μὴ γενομένου: ἐπεὶ οὐδ' εἰ ἄλλῳ δυνατὸν ἦν

γενέσθαι ἐξ αὐτοῦ, ἐφθόνησεν ἄν: νῦν δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲν γενέσθαι: οὐδὲν γάρ ἐστιν ὃ μὴ γέγονε γενομένων τῶν πάντων. Αὐτὸς δὲ οὐκ ἦν τὰ πάντα, ἵν ἂν ἐδεήθη αὐτῶν, ὑπερβηρικῶς δὲ τὰ πάντα οἶός τε ἦν καὶ ποιεῖν αὐτὰ καὶ ἐφ ἑαυτῶν ἕασαι εἶναι αὐτὸς ὑπὲρ αὐτῶν ὤν.

(5, 5, 13) Ἐδει δὲ καὶ τὰγαθὸν αὐτὸν ὄντα καὶ μὴ ἀγαθὸν μὴ ἔχειν ἐν αὐτῷ μηδέν, ἐπεὶ μηδὲ ἀγαθόν. Ὁ γὰρ ἔξει, ἢ ἀγαθὸν ἔχει ἢ οὐκ ἀγαθόν: ἀλλ οὔτε ἐν τῷ ἀγαθῷ τῷ κυρίως καὶ πρώτως ἀγαθῷ τὸ μὴ ἀγαθόν, οὔτε τὸ ἀγαθὸν ἔχει τὸ ἀγαθόν. Εἰ οὖν μήτε τὸ οὐκ ἀγαθὸν μήτε τὸ ἀγαθὸν ἔχει, οὐδὲν ἔχει: εἰ οὖν οὐδὲν ἔχει, <μόνον καὶ ἔρημον> τῶν ἄλλων ἐστίν. Εἰ οὖν τὰ ἄλλα ἢ ἀγαθὰ ἐστὶ καὶ οὐ τὰγαθὸν ἢ οὐκ ἀγαθὰ ἐστὶν, οὐδέτερα δὲ τούτων ἔχει, οὐδὲν ἔχων τῷ μηδέν ἔχειν ἐστὶ τὸ ἀγαθόν. Εἰ δ ἄρα τις ὁτιοῦν αὐτῷ προστίθῃσιν, ἢ οὐσίαν ἢ νοῦν ἢ καλόν, τῇ προσθήκῃ ἀφαιρεῖται αὐτοῦ τὰγαθὸν εἶναι. Πάντα ἄρα ἀφελῶν καὶ οὐδὲν περὶ αὐτοῦ εἰπὼν οὐδέ τι ψευσάμενος, ὡς ἔστι παρ αὐτῷ, εἶασε τὸ ἔστιν οὐδὲν καταμαρτυρήσας τῶν οὐ παρόντων, οἷον οἱ μὴ ἐπιστήμη τοὺς ἐπαίνους ποιούμενοι, οἱ ἐλαττοῦσι τὴν τῶν ἐπαινουμένων δόξαν προστιθέντες αὐτοῖς ἃ τῆς ἀξίας αὐτῶν ἐστὶν ἐλάττω, ἀποροῦντες ἀληθεῖς εἰπεῖν περὶ τῶν ὑποκειμένων προσώπων τοὺς λόγους. Καὶ οὖν καὶ ἡμεῖς μηδὲν τῶν ὑστέρων καὶ τῶν ἐλαττόνων προστιθῶμεν, ἀλλ ὡς ὑπὲρ ταῦτα ἰὼν ἐκεῖνος τούτων αἷτιος ἦ, ἀλλὰ μὴ αὐτὸς ταῦτα. Καὶ γὰρ αὐ φύσις ἀγαθοῦ οὐ πάντα εἶναι οὐδ αὐ ἐν τι τῶν πάντων: εἴη γὰρ ἂν ὑπὸ ἓν καὶ ταῦτὸν τοῖς ἅπασιν, ὑπὸ δὲ ταῦτὸν ὄν τοῖς πᾶσι διαφέροι ἂν τῷ ἰδίῳ μόνον καὶ διαφορᾷ καὶ προσθήκῃ. Ἔσται τοίνυν δύο, οὐχ ἓν, ὧν τὸ μὲν οὐκ ἀγαθόν, τὸ κοινόν, τὸ δὲ ἀγαθόν. Μικτὸν ἄρα ἔσται ἐξ ἀγαθοῦ καὶ οὐκ ἀγαθοῦ: οὐκ ἄρα καθαρῶς ἀγαθὸν οὐδὲ πρώτως, ἀλλ ἐκεῖνο ἂν εἴη πρώτως, οὗ μετέχον παρὰ τὸ κοινὸν γεγένηται ἀγαθόν. Μεταλήψει μὲν δὴ αὐτὸ ἀγαθόν: οὗ δὲ μετέλαβεν, οὐδὲν τῶν πάντων. [Οὐδὲν ἄρα τῶν πάντων τὸ ἀγαθόν.] Ἄλλ εἰ ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀγαθόν - διαφορὰ γάρ, καθ ἦν τοῦτο τὸ σύνθετον ἦν ἀγαθόν - δεῖ αὐτῷ παρ ἄλλου εἶναι. Ἦν δὲ αὐτὸ ἀπλοῦν καὶ μόνον ἀγαθόν: πολλῷ ἄρα τὸ ἀφ οὗ μόνον ἀγαθόν. Τὸ ἄρα πρώτως καὶ τὰγαθὸν ὑπὲρ τε πάντα τὰ ὄντα ἀναπέφανται ἡμῖν καὶ μόνον ἀγαθὸν καὶ οὐδὲν ἔχον ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ ἀμιγῆς πάντων καὶ ὑπὲρ πάντα καὶ αἷτιον τῶν πάντων. Οὐ γὰρ δὴ ἐκ κακοῦ τὸ καλὸν οὐδὲ τὰ ὄντα οὐδ αὐ ἐξ ἀδιαφόρων. Κρεῖττον γὰρ τὸ ποιοῦν τοῦ ποιουμένου: τελειότερον γάρ.

(5, 6, 1) Τὸ μὲν ἐστὶ νοεῖν ἄλλο ἄλλο, τὸ δὲ αὐτὸ αὐτό, ὃ ἤδη φεύγει μᾶλλον τὸ δύο εἶναι. Τὸ δὲ πρότερον λεχθὲν βούλεται καὶ αὐτό, ἀλλ ἦττον δύναται: παρ αὐτῷ μὲν γὰρ ἔχει ὃ

ὄρα, ἕτερόν γε μὴν ὄν ἐκείνου. Τὸ δὲ οὐ κεχώρισται τῇ οὐσίᾳ, ἀλλὰ συνὸν αὐτῷ ὄρα ἑαυτό. Ἀμφω οὖν γίνεται ἐν ὄν. Μᾶλλον οὖν νοεῖ, ὅτι ἔχει, καὶ πρώτως νοεῖ, ὅτι τὸ νοῦν δεῖ ἐν καὶ δύο εἶναι. Εἴτε γὰρ μὴ ἐν, ἄλλο τὸ νοῦν, ἄλλο τὸ νοούμενον ἔσται - οὐκ ἂν οὖν πρώτως νοῦν εἴη, ὅτι ἄλλου τὴν νόησιν λαμβάνον οὐ τὸ πρώτως νοῦν ἔσται, ὅτι ὁ νοεῖ οὐκ ἔχει ὡς αὐτοῦ, ὥστε οὐδ αὐτό: ἢ εἰ ἔχει ὡς αὐτό, ἵνα κυρίως νοῖ, τὰ δύο ἐν ἔσται: δεῖ ἄρα ἐν εἶναι ἄμφω - εἴτε ἐν μὲν, μὴ δύο δὲ αὖ ἔσται, ὅ τι νοήσει οὐκ ἔξει: ὥστε οὐδὲ νοῦν ἔσται. Ἀπλοῦν ἄρα καὶ οὐχ ἀπλοῦν δεῖ εἶναι. Μᾶλλον δ ἂν τις αὐτὸ τοιοῦτον ὄν ἔλοι ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀναβαίνων: ἐνταῦθα γὰρ διαιρεῖν ῥάδιον, καὶ ῥᾶον ἂν τις τὸ διπλοῦν ἴδοι. Εἰ οὖν τις διπλοῦν φῶς ποιήσῃ, τὴν μὲν ψυχὴν κατὰ τὸ ἦττον, τὸ δὲ νοητὸν αὐτῆς κατὰ τὸ καθα-
ρώτερον, εἴτα ποιήσῃ καὶ τὸ ὁρῶν ἴσον εἶναι φῶς τῷ ὁρω-
μένῳ, οὐκ ἔχων ἔτι χωρίζειν τῇ διαφορᾷ ἐν τὰ δύο θήσεται νοῦν μὲν, ὅτι δύο ἦν, ὁρῶν δὲ ἤδη ἐν: οὕτω νοῦν καὶ νοητὸν αἰρήσει. Ἡμεῖς μὲν οὖν τῷ λόγῳ ἐκ δύο ἐν πεποιή-
καμεν, τὸ δ ἀνάπαλιν ἐξ ἐνός ἔστι δύο, ὅτι νοεῖ, ποιοῦν αὐτὸ δύο, μᾶλλον δ ὄν, ὅτι νοεῖ, δύο, καὶ ὅτι αὐτό, ἐν.

(5, 6, 2) Εἰ δὴ τὸ μὲν πρώτως νοῦν, τὸ δὲ ἤδη ἄλλως νοῦν, τὸ ἐπέκεινα τοῦ πρώτως νοῦντος οὐκ ἂν ἔτι νοεῖ: νοῦν γὰρ δεῖ γενέσθαι, ἵνα νοῖ, ὄντα δὲ νοῦν καὶ νοητὸν ἔχειν καὶ πρώτως νοῦντα ἔχειν τὸ νοητὸν ἐν αὐτῷ. Νοητὸν δὲ ὄν οὐκ ἀνάγκη πᾶν καὶ νοῦν ἐν αὐτῷ ἔχειν καὶ νοεῖν: ἔσται γὰρ οὐ μόνον νοητὸν, ἀλλὰ καὶ νοῦν, πρῶτόν τε οὐκ ἔσται δύο ὄν. Ὁ τε νοῦς ὁ τὸ νοητὸν ἔχων οὐκ ἂν συσταίῃ μὴ οὔσης οὐσίας καθαρώς νοητοῦ, ὃ πρὸς μὲν τὸν νοῦν νοητὸν ἔσται, καθ ἑαυτὸ δὲ οὔτε νοῦν οὔτε νοητὸν κυρίως ἔσται: τό τε γὰρ νοητὸν ἐτέρῳ ὃ τε νοῦς τὸ ἐπιβάλλον τῇ νοήσει κενὸν ἔχει ἀνευ τοῦ λαβεῖν καὶ ἐλεῖν τὸ νοητὸν ὃ νοεῖ: οὐ γὰρ ἔχει τὸ νοεῖν ἀνευ τοῦ νοητοῦ. Τότε οὖν τέλεον, ὅταν ἔχη: Ἐδει δὲ πρὸ τοῦ νοεῖν τέλεον εἶναι παρ αὐτοῦ τῆς οὐσίας. Ὡς ἄρα τὸ τέλεον ὑπάρξει, πρὸ τοῦ νοεῖν τοῦτο ἔσται: οὐδὲν ἄρα δεῖ αὐτῷ τοῦ νοεῖν: αὐτάρκης γὰρ πρὸ τούτου: οὐκ ἄρα νοήσει. Τὸ μὲν ἄρα οὐ νοεῖ, τὸ δὲ πρώ-
τως νοεῖ, τὸ δὲ νοήσει δευτέρως. Ἐτι εἰ νοήσει τὸ πρῶ-
τον, ὑπάρξει τι αὐτῷ: οὐκ ἄρα πρῶτον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ οὐχ ἐν, ἀλλὰ πολλὰ ἤδη καὶ πάντα ὅσα νοήσει: καὶ γάρ, εἰ μόνον ἑαυτόν, πολλὰ ἔσται.

(5, 6, 3) Εἰ δὲ πολλὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲν κωλύειν φήσουσιν, ἐν τούτοις ὑποκείμενον ἔσται: οὐ δύναται γὰρ πολλὰ μὴ ἐνός ὄντος, ἀφ οὗ ἢ ἐν ᾧ, ἢ ὅλως ἐνός καὶ τούτου πρώτου τῶν ἄλλων ἀριθμουμένου, ὃ αὐτὸ ἐφ ἑαυτοῦ δεῖ λαβεῖν μόνον. Εἰ δὲ ὁμοῦ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων, δεῖ τοῦτο συλλαβόντα αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων, ὅμως δὲ ἕτερον τῶν ἄλλων ὄν, ἕαν ὡς μετ

ἄλλων, ζητεῖν δὲ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἄλλοις μηκέτι μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ αὐτὸ καθ' ἑαυτό. Τὸ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτὸ ὅμοιον μὲν ἂν εἴη τούτῳ, οὐκ ἂν δὲ εἴη τοῦτο. Ἀλλὰ δεῖ αὐτὸ μόνον εἶναι, εἰ μέλλοι καὶ ἐν ἄλλοις ὁραῖσθαι: εἰ μὴ τις αὐτοῦ λέγοι τὸ εἶναι σὺν τοῖς ἄλλοις τὴν ὑπόστασιν ἔχειν: οὐκ ἄρα ἀπλοῦν αὐτὸ ἔσται, οὐδὲ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἔσται: τό τε γὰρ οὐ δυναμένον ἀπλοῦν εἶναι ὑπόστασιν οὐχ ἔξει, τό τε συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἀπλοῦ οὐκ ὄντος οὐδ' αὐτὸ ἔσται. Ἐκάστου γὰρ ἀπλοῦ οὐ δυναμένου εἶναι οὐδ' ὑφ' ἑαυτοῦ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν, οὐδενὸς αὐτῶν ὑπόστασιν ἔχειν καθ' ἑαυτὸ [οὐ] δυναμένου οὐδὲ παρέχειν αὐτὸ μετ' ἄλλου εἶναι τῷ ὅλῳ μὴ εἶναι, πῶς ἂν τὸ ἐκ πάντων εἴη σύνθετον ἐκ μὴ ὄντων γεγενημένον, οὐ τί μὴ ὄντων, ἀλλ' ὅλῳ μὴ ὄντων; Εἰ ἄρα πολλά τί ἐστι, δεῖ πρὸ τῶν πολλῶν ἐν εἶναι. Εἰ οὖν τῷ νοοῦντι πλήθος, δεῖ ἐν τῷ [μὴ] πλήθει τὸ νοεῖν μὴ εἶναι. Ἦν δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον. Ἐν τοῖς ὑστέροις ἄρα αὐτοῦ τὸ νοεῖν καὶ νοῦς ἔσται.

(5, 6, 4) Ἐτι εἰ τὸ ἀγαθὸν ἀπλοῦν καὶ ἀνευθεῖς δεῖ εἶναι, οὐδ' ἂν τοῦ νοεῖν δέοιτο: οὐδὲ μὴ δεῖ αὐτῷ, οὐ παρέσται αὐτῷ, ἐπεὶ καὶ ὅλῳ οὐδὲν πάρεστιν αὐτῷ: οὐκ ἄρα πάρεστιν αὐτῷ τὸ νοεῖν. Καὶ νοεῖ οὐδέν, ὅτι μηδὲ ἄλλο. Ἐτι ἄλλο νοῦς τοῦ ἀγαθοῦ: ἀγαθοειδῆς γὰρ τῷ τὸ ἀγαθὸν νοεῖν. Ἐτι ὡς ἐν τοῖς δυσὶν ὄντος ἑνὸς καὶ ἄλλου οὐχ οἷόν τε τοῦτο τὸ ἐν τῷ μετ' ἄλλου τὸ ἐν εἶναι, ἀλλ' ἔδει ἐν ἑφ' ἑαυτοῦ πρὸ τοῦ μετ' ἄλλου εἶναι, οὕτω δεῖ καὶ ἐν ᾧ μετ' ἄλλου τὸ ἐνυπάρχον ἀπλοῦν, καθ' αὐτὸ τοῦτο ἀπλοῦν εἶναι, οὐκ ἔχον οὐδὲν ἐν ἑαυτῷ τῶν ὅσα ἐν τῷ μετ' ἄλλων. Πόθεν γὰρ ἐν ἄλλῳ ἄλλο, μὴ πρότερον χωρὶς ὄντος ἀφ' οὗ τὸ ἄλλο; Τὸ μὲν γὰρ ἀπλοῦν οὐκ ἂν παρ' ἄλλου εἴη, ὃ δ' ἂν πολὺ ἦ ἢ δύο, δεῖ αὐτὸ ἀνηρηθῆσθαι εἰς ἄλλο.

Καὶ οὖν ἀπεικαστέον τὸ μὲν φωτὶ, τὸ δὲ ἐφεξῆς ἡλίῳ, τὸ δὲ τρίτον τῷ σελήνης ἄστρω κομιζομένῳ τὸ φῶς παρ' ἡλίου. Ψυχὴ μὲν γὰρ ἐπακτὸν νοῦν ἔχει ἐπιχρῶννύντα αὐτὴν νοεράν οὔσαν, νοῦς δ' ἐν αὐτῷ οἰκεῖον ἔχει οὐ φῶς ὦν μόνον, ἀλλ' ὅ ἐστι πεφωτισμένον ἐν τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ, τὸ δὲ παρέχον τούτῳ τὸ φῶς οὐκ ἄλλο ὄν φῶς ἐστὶν ἀπλοῦν παρέχον τὴν δύναμιν ἐκείνῳ τοῦ εἶναι ὅ ἐστι. Τί ἂν οὖν αὐτὸ δέοιτό τινος; Οὐ γὰρ αὐτὸ τὸ αὐτὸ τῷ ἐν ἄλλῳ: ἄλλο γὰρ τὸ ἐν ἄλλῳ ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ καθ' αὐτὸ ὄντος.

(5, 6, 5) Ἐτι τὸ πολὺ ζητοῖ ἂν ἑαυτὸ καὶ ἐθέλοι ἂν συννεύειν καὶ συναισθάνεσθαι αὐτοῦ. Ὅ δ' ἐστὶ πάντη ἐν, πῶς χωρήσεται πρὸς αὐτό; Πῶς δ' ἂν δέοιτο συναισθησεως; Ἀλλ' ἐστὶ τὸ αὐτὸ καὶ συναισθησεως καὶ πάσης κρείττον νοήσεως. Τὸ γὰρ νοεῖν οὐ πρῶτον οὔτε τῷ εἶναι οὔτε τῷ τίμιον εἶναι, ἀλλὰ δεύτερον καὶ γενόμενον, ἐπειδὴ ὑπέστη

τὸ ἀγαθὸν καὶ [τὸ] γενόμενον ἐκίνησε πρὸς αὐτό, τὸ δ' ἐκινήθη τε καὶ εἶδε. Καὶ τοῦτο ἐστὶ νοεῖν, κίνησις πρὸς ἀγαθὸν ἐπιέμενον ἐκείνου: ἡ γὰρ ἔφεσις τὴν νόησιν ἐγέννησε καὶ συνυπέστησεν αὐτῇ: ἔφεσις γὰρ ὕψους ὄρασις. Οὐδὲν οὖν δεῖ αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν νοεῖν: οὐ γὰρ ἐστὶν ἄλλο αὐτοῦ τὸ ἀγαθόν. Ἐπεὶ καὶ ὅταν τὸ ἕτερον παρὰ τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ νοῆ, τῷ <ἀγαθοειδῆσ> εἶναι νοεῖ καὶ ὁμοίωμα ἔχειν πρὸς τὸ ἀγαθόν καὶ ὡς ἀγαθὸν καὶ ἑφετὸν αὐτῷ γενόμενον νοεῖ καὶ οἷον φαντασίαν τοῦ ἀγαθοῦ λαμβάνον. Εἰ δ' αἰεὶ οὕτως, αἰεὶ τοῦτο. Καὶ γὰρ αὖ ἐν τῇ νόησει αὐτοῦ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὸ νοεῖ: πρὸς γὰρ τὸ ἀγαθὸν βλέπων αὐτὸν νοεῖ. Ἐνεργοῦντα γὰρ αὖ ἑαυτὸν νοεῖ: ἡ δ' ἐνέργεια ἀπάντων πρὸς τὸ ἀγαθόν.

(5, 6, 6) Εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, οὐκ ἂν ἔχοι χώραν νοήσεως ἡντινοῦν τὸ ἀγαθόν: ἄλλο γὰρ δεῖ τῷ νοοῦντι τὸ ἀγαθὸν εἶναι. Ἀνερέργητον οὖν. Καὶ τί δεῖ ἐνεργεῖν τὴν ἐνέργειαν; Ὡς μὲν γὰρ οὐδεμία ἐνέργεια ἔχει αὖ πάλιν ἐνέργειαν. Εἰ δέ γε ταῖς ἄλλαις ταῖς εἰς ἄλλο ἔχουσιν ἐπανενεργεῖν, τὴν γε πρώτην ἀπασῶν, εἰς ἣν αἱ ἄλλαι ἀνήρτηνται, αὐτὸ ἔαν δεῖ τοῦτο ὅ ἐστιν, οὐδὲν αὐτῇ ἔτι προστιθέντας. Ἡ οὖν τοιαύτη ἐνέργεια οὐ νόησις: οὐ γὰρ ἔχει ὃ νόησις: αὐτὸ γὰρ πρῶτον. Ἐπειτα οὐδ' ἡ νόησις νοεῖ, ἀλλὰ τὸ ἔχον τὴν νόησιν: δύο οὖν πάλιν αὖ ἐν τῷ νοοῦντι γίνεταί: τοῦτο δὲ οὐδαμῆ δύο. Ἐτι δὲ μᾶλλον ἴδοι ἂν τις τοῦτο, εἰ λάβοι, πῶς ἐν παντὶ τὸ νοοῦν σαφέστερον ὑπάρχει, ἢ διπλῆ φύσις αὕτη. Λέγομεν τὰ ὄντα ὡς ὄντα καὶ αὐτὸ ἕκαστον καὶ τὰ ἀληθῶς ὄντα ἐν <τῷ νοητῷ τόπῳ> εἶναι οὐ μόνον, ὅτι τὰ μὲν μένει ὡσαύτως τῇ οὐσίᾳ, τὰ δὲ ῥεῖ καὶ οὐ μένει, ὅσα ἐν αἰσθήσει - τάχα γὰρ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἔστι τὰ μένοντα - ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι τὸ τέλεον τοῦ εἶναι παρ' αὐτῶν ἔχει. Δεῖ γὰρ τὴν πρώτως λεγομένην οὐσίαν οὐκ εἶναι τοῦ εἶναι σκιάν, ἀλλ' ἔχειν πλήρες τὸ εἶναι. Πλήρες δὲ ἐστὶ τὸ εἶναι, ὅταν εἶδος τοῦ νοεῖν καὶ ζῆν λάβῃ. Ὁμοῦ ἄρα τὸ νοεῖν, τὸ ζῆν, τὸ εἶναι ἐν τῷ ὄντι. Εἰ ἄρα ὄν, καὶ νοῦς, καὶ εἰ νοῦς, καὶ ὄν, καὶ τὸ νοεῖν ὁμοῦ μετὰ τοῦ εἶναι. Πολλὰ ἄρα καὶ οὐχ' ἐν τῷ νοεῖν. Ἀνάγκη τοίνυν τῷ μὴ τοιοῦτῳ μηδὲ τὸ νοεῖν εἶναι. Καὶ καθ' ἕκαστα δὲ ἐπιούσιν [ἀνθρώπου νόησις καὶ] ἀνθρώπος καὶ νόησις ἵππου καὶ ἵππος καὶ δικαίου νόησις καὶ δίκαιον. Διπλᾶ τοίνυν ἅπαντα καὶ τὸ ἐν δύο, καὶ αὖ τὰ δύο εἰς ἐν ἔρχεται. Ὁ δὲ οὐκ ἐστὶ τούτων οὔθ' ἐν ἕκαστον, οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν δύο οὐδ' ὅλως δύο. Ὅπως δὲ τὰ δύο ἐκ τοῦ ἑνός, ἐν ἄλλοις. Ἄλλ' <ἐπέκεινα οὐσίας> ὄν τι καὶ τοῦ νοεῖν ἐπέκεινα εἶναι: οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο ἄτοπον, εἰ μὴ οἶδεν ἑαυτόν: οὐ γὰρ ἔχει παρ' ἑαυτῷ, ὃ μάθη, εἰς ὄν. Ἄλλ' οὐδὲ τὰ ἄλλα δεῖ αὐτὸν εἰδέναί: κρεῖττον γὰρ τι καὶ μείζον δίδωσιν αὐτοῖς

τοῦ εἶδέναι αὐτά - ἦν τὸ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων - ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ, καθόσον δύναται, ἐφάπτεσθαι ἐκείνου.
(5, 7, 1) Εἰ καὶ τοῦ καθέκαστον ἔστιν ἰδέα; Ἡ εἰ ἐγὼ καὶ ἕκαστος τὴν ἀναγωγὴν ἐπὶ τὸ νοητὸν ἔχει, καὶ ἑκάστου ἢ ἀρχὴ ἐκεῖ. Ἡ εἰ μὲν αἰὲ Σωκράτης καὶ ψυχὴ Σωκράτους, ἔσται Αὐτοσωκράτης, καθὸ ἢ ψυχὴ καθέκαστα καὶ [ὡς λέγεται] ἐκεῖ [ὡς λέγεται] ἐκεῖ]. Εἰ δὲ οὐκ αἰεὶ, ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλη γίνεσθαι ὁ πρότερον Σωκράτης, οἷον Πυθαγόρας ἢ τις ἄλλος, οὐκέτι ὁ καθέκαστα οὗτος κάκεῖ. Ἄλλ' εἰ ἡ ψυχὴ ἑκάστου ὧν διεξέρχεται τοὺς λόγους ἔχει πάντων, πάντες αὖ ἐκεῖ: ἐπεὶ καὶ λέγομεν, ὅσους ὁ κόσμος ἔχει λόγους, καὶ ἑκάστην ψυχὴν ἔχειν. Εἰ οὖν καὶ ὁ κόσμος μὴ ἀνθρώπου μόνου, ἀλλὰ καὶ τῶν καθέκαστα ζώων, καὶ ἡ ψυχὴ: ἄπειρον οὖν τὸ τῶν λόγων ἔσται, εἰ μὴ ἀνακάμπει περιόδοις, καὶ οὕτως ἡ ἀπειρία ἔσται πεπερασμένη, ὅταν ταῦτα ἀποδιδῶται. Εἰ οὖν ὅλως πλείω τὰ γινόμενα τοῦ παραδείγματος, τί δεῖ εἶναι τῶν ἐν μιᾷ περιόδῳ πάντων γινομένων λόγους καὶ παραδείγματα; Ἀρκεῖν γὰρ ἓνα ἀνθρώπου εἰς πάντας ἀνθρώπους, ὡσπερ καὶ ψυχᾶς ὠρισμένας ἀνθρώπους ποιούσας ἀπείρους. Ἡ τῶν διαφορῶν οὐκ ἔστιν εἶναι τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδὲ ἀρκεῖ ἀνθρώπος πρὸς παράδειγμα τῶν τινῶν ἀνθρώπων διαφερόντων ἀλλήλων οὐ τῇ ὕλῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰδικαῖς διαφοραῖς μυρίαῖς: οὐ γὰρ ὡς αἱ εἰκόνες Σωκράτους πρὸς τὸ ἀρχέτυπον, ἀλλὰ δεῖ τὴν διάφορον ποιήσιν ἐκ διαφορῶν λόγων. Ἡ δὲ πᾶσα περίοδος πάντας ἔχει τοὺς λόγους, αὐθις δὲ τὰ αὐτὰ πάλιν κατὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Τὴν δὲ ἐν τῷ νοητῷ ἀπειρίαν οὐ δεῖ δεδιέναι: πᾶσα γὰρ ἐν ἀμερεῖ, καὶ οἷον πρόεισιν, ὅταν ἐνεργῇ.

(5, 7, 2) Ἄλλ' εἰ αἱ μίξεις τῶν λόγων ἄρρενος καὶ θήλεος διαφορῶν ποιῶσιν, οὐκέτι τοῦ γινομένου ἑκάστου λόγος τις ἔσται, ὅ τε ἑκάτερος γεννῶν, οἷον ὁ ἄρρην, οὐ κατὰ διαφορῶν λόγους ποιήσει, ἀλλὰ καθ' ἓνα τὸν αὐτοῦ ἢ πατρὸς αὐτοῦ. Ἡ οὐδὲν κωλύει καὶ κατὰ διαφορῶν τῷ τοὺς πάντας ἔχειν αὐτοῦς, ἄλλους δὲ αἰεὶ προχείρους.
Ὅταν δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων διάφοροι; Ἡ διὰ τὴν οὐκ ἴσην ἐπικράτησιν. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅτι οὐκ - εἰ ἐν τῷ φαίνεσθαι - ὅτε μὲν κατὰ τὸ ἄρρην τὸ πλείστον, ὅτε δὲ κατὰ τὸ θήλυ, ἢ κατὰ τὸ ἴσον μέρος ἔδωκεν ἑκάτερος, ἀλλ' ὅλον μὲν ἔδωκε καὶ ἔγκριται, κρατεῖ δὲ τῆς ὕλης μέρος ἑκατέρου ἢ θάτερον. Οἱ δὲ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ πῶς διάφοροι;
Ἄρ' οὖν ἡ ὕλη τὸ διάφορον οὐχ ὁμοίως κρατουμένη; Πάντες ἄρα χωρὶς ἑνὸς παρὰ φύσιν. Εἰ δὲ τὸ διάφορον πολλοῦ καλόν, οὐχ ἓν τὸ εἶδος. Ἄλλ' αὖ αἰσχει μόνῳ ἀποδοτέον τὸ παρὰ τὴν ὕλην κάκεῖ τῶν τελείων λόγων κεκρυμμένων μὲν, δοθέντων δὲ ὅλων. Ἄλλ' ἔστωσαν διάφοροι οἱ λόγοι: τί δεῖ τοσούτους, ὅσοι οἱ γινόμενοι ἐν μιᾷ περιόδῳ,

εἴπερ ἐνὶ τῶν αὐτῶν διδομένων διαφόρους ἕξωθεν φαίνεσθαι; Ἡ συγκεχώρηται τῶν ὅλων διδομένων, ζητεῖται δέ, εἰ τῶν αὐτῶν κρατούντων. Ἄρ οὖν, ὅτι τὸ ταῦτὸν πάντῃ ἐν τῇ ἑτέρᾳ περιόδῳ, ἐν ταύτῃ δὲ οὐδὲν πάντῃ ταῦτόν;

(5, 7, 3) Πῶς οὖν ἐπὶ πολλῶν διδύμων διαφόρους φήσομεν τοὺς λόγους; Εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ζῶα τις ἴοι καὶ τὰ πολύτοκα μάλιστα; Ἡ, ἐφ ὧν ἀπαράλλακτα, εἷς λόγος. Ἄλλ εἰ τοῦτο, οὐχ, ὅσα τὰ καθέκαστα, τοσοῦτοι καὶ οἱ λόγοι. Ἡ ὅσα διάφορα τὰ καθέκαστα, καὶ διάφορα οὐ τῷ ἑλλείπειν κατὰ τὸ εἶδος. Ἡ τί κωλύει καὶ ἐν οἷς ἀδιάφορα; Εἴπερ τινὰ ὅλως ἐστὶ πάντῃ ἀδιάφορα. Ὡς γὰρ ὁ τεχνίτης, κἂν ἀδιάφορα ποιῇ, δεῖ ὅμως τὸ ταῦτὸν διαφορᾷ λαμβάνειν λογικῇ, καθ ἣν ἄλλο ποιήσει προσφέρων διάφορόν τι τῷ αὐτῷ: ἐν δὲ τῇ φύσει μὴ λογισμῷ γινομένου τοῦ ἑτέρου, ἀλλὰ λόγοις μόνον, συνεζεύχθαι δεῖ τῷ εἶδει τὸ διάφορον: ἡμεῖς δὲ λαμβάνειν τὴν διαφορὰν ἀδυνατούμεν. Καὶ εἰ μὲν ἡ ποίησις ἔχει τὸ εἰκῆ τοῦ ὁποσαοῦν, ἄλλος λόγος: εἰ δὲ μεμέτρηται, ὅποσα τινὰ εἴη, τὸ ποσὸν ὠρισμένον ἐστὶ τῇ τῶν λόγων ἀπάντων ἐξερίζει καὶ ἀναπλώσει: ὥστε, ὅταν παύσῃται πάντα, ἀρχὴ ἄλλη: ὅποσον γὰρ δεῖ τὸν κόσμον εἶναι, καὶ ὅποσα ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ διεξελεύσεται, κεῖται ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἔχοντι τοὺς λόγους. Ἄρ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων, ἐφ ὧν πλήθος ἐκ μιᾶς γενέσεως, τοσοῦτους τοὺς λόγους; Ἡ οὐ φοβητέον τὸ ἐν τοῖς σπέρμασι καὶ τοῖς λόγοις ἀπειρον ψυχῆς τὰ πάντα ἐχούσης. Ἡ καὶ ἐν νῷ, ἣ ἐν ψυχῇ, τὸ ἀπειρον τούτων ἀνάπαλιν τῶν ἐκεῖ προχείρων.

(5, 8, 1) Ἐπειδὴ φαμεν τὸν ἐν θεᾷ τοῦ νοητοῦ κόσμου γεγενημένον καὶ τὸ τοῦ ἀληθινοῦ νοῦ κατανοήσαντα κάλλος τοῦτον δυνησέσθαι καὶ τὸν τούτου πατέρα καὶ τὸν ἐπέκεινα νοῦ εἰς ἔννοιαν βαλέσθαι, πειραθῶμεν ἰδεῖν καὶ εἰπεῖν ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς οἷόν τε τὰ τοιαῦτα εἰπεῖν, πῶς ἂν τις τὸ κάλλος τοῦ νοῦ καὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου θεάσαιτο. Κειμένων τοίνυν ἀλλήλων ἐγγύς, ἔστω δέ, εἰ βούλει, [δύο] λίθων ἐν ὄγκῳ, τοῦ μὲν ἀρρυθμίστου καὶ τέχνης ἀμοίρου, τοῦ δὲ ἤδη τέχνη κεκρατημένου εἰς ἀγαλμα θεοῦ ἢ καὶ τινος ἀνθρώπου, θεοῦ μὲν Χάριτος ἢ τινος Μούσης, ἀνθρώπου δὲ μὴ τινος, ἀλλ ὃν ἐκ πάντων καλῶν πεποίηκεν ἡ τέχνη, φανείη μὲν ἂν ὁ ὑπὸ τῆς τέχνης γεγενημένος εἰς εἶδους κάλλος καλὸς οὐ παρὰ τὸ εἶναι λίθος - ἦν γὰρ ἂν καὶ ὁ ἕτερος ὁμοίως καλός - ἀλλὰ παρὰ τοῦ εἶδους, ὃ ἐνῆκεν ἡ τέχνη. Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ εἶδος οὐκ εἶχεν ἡ ὕλη, ἀλλ ἦν ἐν τῷ ἐννοήσαντι καὶ πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸν λίθον: ἦν δ ἐν τῷ δημιουργῷ οὐ καθόσον ὀφθαλμοὶ ἢ χεῖρες ἦσαν αὐτῷ, ἀλλ ὅτι μετεῖχε τῆς τέχνης. Ἦν ἄρα ἐν τῇ τέχνῃ τὸ κάλλος

τοῦτο ἄμεινον πολλῶ: οὐ γὰρ ἐκεῖνο ἦλθεν εἰς τὸν λίθον τὸ ἐν τῇ τέχνῃ, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν μένει, ἄλλο δὲ ἀπ' ἐκείνης ἔλαττον ἐκείνου: καὶ οὐδὲ τοῦτο ἔμεινε καθαρὸν ἐν αὐτῷ, οὐδὲ οἶον ἐβούλετο, ἀλλ' ὅσον εἶξεν ὁ λίθος τῇ τέχνῃ. Εἰ δ' ἡ τέχνη ὅ ἐστι καὶ ἔχει τοιοῦτο ποιεῖ - καλὸν δὲ ποιεῖ κατὰ λόγον οὗ ποιεῖ - μειζρόνως καὶ ἀληθεστέως καλὴ ἐστὶ τὸ κάλλος ἔχουσα τὸ τέχνης μείζον μέντοι καὶ κάλλιον, ἢ ὅσον ἐστὶν ἐν τῷ ἔξω. Καὶ γὰρ ὅσω ἴδον εἰς τὴν ὕλην ἐκτέταται, τόσω ἀσθενέστερον τοῦ ἐν ἐνὶ μένοντος. Ἀφίσταται γὰρ ἑαυτοῦ πᾶν δισταμένον, εἰ ἰσχύς, ἐν ἰσχύι, εἰ θερμότης, ἐν θερμότητι, εἰ ὄλως δύναμις, ἐν δυνάμει, εἰ κάλλος, ἐν κάλλει. Καὶ τὸ πρῶτον ποιοῦν πᾶν καθ' αὐτὸ κρεῖττον εἶναι δεῖ τοῦ ποιουμένου: οὐ γὰρ ἡ ἀμουσία μουσικόν, ἀλλ' ἡ μουσική, καὶ τὴν ἐν αἰσθητῷ ἢ πρὸ τούτου. Εἰ δέ τις τὰς τέχνας ἀτιμάζει, ὅτι μιμούμεναι τὴν φύσιν ποιοῦσι, πρῶτον μὲν φατέον καὶ τὰς φύσεις μιμεῖσθαι ἄλλα. Ἐπειτα δεῖ εἰδέναι, ὡς οὐχ ἀπλῶς τὸ ὁρώμενον μιμοῦνται, ἀλλ' ἀνατρέχουσιν ἐπὶ τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ἡ φύσις. Εἶτα καὶ ὅτι πολλὰ παρ' αὐτῶν ποιοῦσι καὶ προστιθέασιν δέ, ὅτω τι ἐλλείπει, ὡς ἔχουσαι τὸ κάλλος. Ἐπεὶ καὶ ὁ Φειδίας τὸν Δία πρὸς οὐδὲν αἰσθητὸν ποιήσας, ἀλλὰ λαβὼν οἶος ἂν γένοιτο, εἰ ἡμῖν ὁ Ζεὺς δι' ὁμμάτων ἐθέλοι φανῆναι.

(5, 8, 2) Ἄλλ' ἡμῖν ἀφείσθωσαν αἱ τέχναι: ὧν δὲ λέγονται τὰ ἔργα μιμεῖσθαι, τὰ φύσει κάλλη γινόμενα καὶ λεγόμενα, θεωρῶμεν, λογικά τε ζῶα καὶ ἄλογα πάντα καὶ μάλιστα ὅσα κατ' ὄρωσιν αὐτῶν τοῦ πλάσαντος αὐτὰ καὶ δημιουργήσαντος ἐπικρατήσαντος τῆς ὕλης καὶ εἶδος ὃ ἐβούλετο παρασχόντος. Τί οὖν τὸ κάλλος ἐστὶν ἐν τούτοις; Οὐ γὰρ δὴ τὸ αἶμα καὶ τὰ καταμήνια: ἀλλὰ καὶ χροῶς ἄλλη τούτων καὶ σχῆμα ἢ οὐδὲν ἢ τι ἀσχημον ἢ οἶον τὸ περιέχον ἀπλοῦν τι, οἷα ὕλη. Πόθεν δὴ ἐξέλαμψε τὸ τῆς Ἑλένης τῆς περιμαχήτου κάλλος, ἢ ὅσαι γυναικῶν Ἀφροδίτης ὅμοιοι κάλλει; Ἐπεὶ καὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης αὐτῆς πόθεν, ἢ εἰ τις ὄλως καλὸς ἄνθρωπος ἢ θεὸς τῶν ἂν εἰς ὄψιν ἐλθόντων ἢ καὶ μὴ ἰόντων, ἐχόντων δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὁραθὲν ἂν κάλλος; Ἄρ' οὐκ εἶδος μὲν πανταχοῦ τοῦτο, ἦκον δὲ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἐκ τοῦ ποιήσαντος, ὡσπερ ἐν ταῖς τέχναις ἐλέγετο ἐπὶ τὰ τεχνητὰ ἵεναι παρὰ τῶν τεχνῶν; Τί οὖν; Καλὰ μὲν τὰ ποιήματα καὶ ὃ ἐπὶ τῆς ὕλης λόγος, ὃ δὲ μὴ ἐν ὕλῃ, ἀλλ' ἐν τῷ ποιοῦντι λόγος οὐ κάλλος, ὃ πρῶτος καὶ ἄυλος [ἀλλ' εἰς ἐν] οὗτος; Ἄλλ' εἰ μὲν ὁ ὄγκος ἦν καλός, καθόσον ὄγκος ἦν, ἐχρῆν τὸν λόγον, ὅτι μὴ ἦν ὄγκος, τὸν ποιήσαντα μὴ καλὸν εἶναι: εἰ δέ, ἐάν τε ἐν σμικρῷ ἐάν τε ἐν μεγάλῳ τὸ αὐτὸ εἶδος ἦ, ὁμοίως κινεῖ καὶ διατίθησι τὴν ψυχὴν τὴν τοῦ ὁρώοντος τῇ αὐτοῦ δυνάμει, τὸ κάλλος οὐ τῷ τοῦ ὄγκου μεγέθει ἀποδοτέον. Τεκμήριον δὲ καὶ τόδε,

ὅτι ἔξω μὲν ἕως ἐστίν, οὕτω εἶδομεν, ὅταν δὲ εἴσω γένηται, διέθηκεν. Εἴσεισι δὲ δι' ὁμμάτων εἶδος ὃν μόνον: ἢ πῶς διὰ σμικροῦ; Συνεφέλκεται δὲ καὶ τὸ μέγεθος οὐ μέγα ἐν ὄγκῳ, ἀλλ' εἶδει γενόμενον μέγα. Ἐπειτα ἢ αἰσχροὺν δεῖ τὸ ποιῶν ἢ ἀδιάφορον ἢ καλὸν εἶναι. Αἰσχροὺν μὲν οὖν ὃν οὐκ ἂν τὸ ἐναντίον ποιήσειεν, ἀδιάφορον δὲ τί μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχροὺν; Ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ φύσις ἢ τὰ οὕτω καλὰ δημιουργοῦσα πολὺ πρότερον καλή, ἡμεῖς δὲ τῶν ἔνδον οὐδὲν ὁρᾶν εἰθισμένοι οὐδ' εἰδότες τὸ ἔξω διώκομεν ἀγνοοῦντες, ὅτι τὸ ἔνδον κινεῖ: ὡς περ' ἂν εἴ τις τὸ εἶδωλον αὐτοῦ βλέπων ἀγνοῶν ὅθεν ἦκει ἐκεῖνο διώκοι. Δηλοῖ δέ, ὅτι τὸ διωκόμενον ἄλλο καὶ οὐκ ἐν μεγέθει τὸ κάλλος, καὶ τὸ ἐν τοῖς μαθήμασι κάλλος καὶ τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ὅλως τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς: οὗ δὴ καὶ ἀληθεία μᾶλλον κάλλος, ὅταν τῷ φρόνησιν ἐνίδης καὶ ἀγασθῆς οὐκ εἰς τὸ πρόσωπον ἀφορῶν - εἴη γὰρ ἂν τοῦτο αἰσχος - ἀλλὰ πᾶσαν μορφήν ἀφείξαι διώκης τὸ εἴσω κάλλος αὐτοῦ. Εἰ δὲ μήπω σε κινεῖ, ὡς καλὸν εἰπεῖν τὸν τοιοῦτον, οὐδὲ σαυτὸν εἰς τὸ εἴσω βλέψας ἠσθήσῃ ὡς καλῶ. Ὡστε μάτην ἂν οὕτως ἔχων ζητοῖς ἐκεῖνο: αἰσχροῦ γὰρ καὶ οὐ καθαροῦ ζητήσεις: Διὸ οὐδὲ πρὸς πάντας οἱ περὶ τῶν τοιούτων λόγοι: εἰ δὲ καὶ σὺ εἶδες σαυτὸν καλόν, ἀναμνήσθητι.

(5, 8, 3) Ἔστιν οὖν καὶ ἐν τῇ φύσει λόγος κάλλους ἀρχέτυπος τοῦ ἐν σώματι, τοῦ δ' ἐν τῇ φύσει ὁ ἐν τῇ ψυχῇ καλλίων, παρ' οὗ καὶ ὁ ἐν τῇ φύσει. Ἐναργέστατός γε μὴν ὁ ἐν σπουδαία ψυχῇ καὶ ἤδη προίων κάλλει: κοσμήσας γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ φῶς παρασχὼν ἀπὸ φωτὸς μείζονος πρώτως κάλλους ὄντος συλλογίζεσθαι ποιεῖ αὐτὸς ἐν ψυχῇ ὄν, οἷός ἐστιν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὁ οὐκέτι ἐγγιγνόμενος οὐδ' ἐν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ. Διὸ οὐδὲ λόγος ἐστίν, ἀλλὰ ποιητῆς τοῦ πρώτου λόγου κάλλους ἐν ὑλῇ ψυχικῇ ὄντος: νοῦς δὲ οὗτος, ὁ αἰεὶ νοῦς καὶ οὐ ποτὲ νοῦς, ὅτι μὴ ἐπακτὸς αὐτῷ. Τίνα ἂν οὖν εἰκόνα τις αὐτοῦ λάβοι; Πᾶσα γὰρ ἔσται ἐκ χείρονος. Ἀλλὰ γὰρ δεῖ τὴν εἰκόνα ἐκ νοῦ γενέσθαι, ὥστε μὴ δι' εἰκόνας, ἀλλ' οἷον χρυσοῦ παντὸς χρυσόν τινα δεῖγμα λαβεῖν, καὶ εἰ μὴ καθαρὸς εἴη ὁ ληφθεὶς, καθαίρειν αὐτὸν ἢ ἔργῳ ἢ λόγῳ δεικνύοντας, ὡς οὐ πᾶν τοῦτό ἐστι χρυσός, ἀλλὰ τουτὶ τὸ ἐν τῷ ὄγκῳ μόνον: οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ νοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν κεκαθαρμένου, εἰ δὲ βούλει, ἀπὸ τῶν θεῶν, οἷός ἐστιν ὁ ἐν αὐτοῖς νοῦς. Σεμνοὶ μὲν γὰρ πάντες θεοὶ καὶ καλοὶ καὶ τὸ <κάλλος> αὐτῶν <ἀμήχανον>: ἀλλὰ τί ἐστὶ δι' ὃ τοιοῦτοί εἰσιν; Ἡ νοῦς, καὶ ὅτι μᾶλλον νοῦς ἐνεργῶν ἐν αὐτοῖς, ὥστε ὁρᾶσθαι. Οὐ γὰρ δὴ, ὅτι αὐτῶν καλὰ τὰ σώματα. Καὶ γὰρ οἷς ἔστι σώματα, οὐ τοῦτό ἐστιν αὐτοῖς τὸ εἶναι θεοῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν νοῦν καὶ οὗτοι θεοί. Καλοὶ δὴ ἦ θεοί. Οὐ γὰρ δὴ ποτὲ μὲν φρονοῦσι, ποτὲ δὲ ἀφραίνουσιν,

ἀλλ' αἰεὶ φρονούσιν ἐν ἀπαθεί τῷ νῷ καὶ στασίμῳ καὶ καθαρῷ
καὶ ἴσασι πάντα καὶ γινώσκουσιν οὐ τὰ ἀνθρώπεια, ἀλλὰ
τὰ ἑαυτῶν τὰ θεῖα, καὶ ὅσα νοῦς ὁρᾷ. Τῶν δὲ θεῶν οἱ μὲν
ἐν οὐρανῷ ὄντες - σχολῇ γὰρ αὐτοῖς - θεῶνται αἰεὶ, οἷον
δὲ πόρρωθεν, τὰ ἐν ἐκείνῳ αὖ τῷ οὐρανῷ ὑπεροχῇ τῇ ἑαυ-
τῶν κεφαλῇ. Οἱ δὲ ἐν ἐκείνῳ ὄντες, ὅσοις ἢ οἴκησις ἐπ'
αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ οἰκοῦντες τῷ ἐκεῖ οὐρανῷ -
πάντα γὰρ ἐκεῖ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ οὐρανὸς καὶ θάλασσα καὶ
ζῶα καὶ φυτὰ καὶ ἄνθρωποι, πᾶν οὐράνιον ἐκείνου τοῦ οὐ-
ρανοῦ - οἱ δὲ θεοὶ οἱ ἐν αὐτῷ οὐκ ἀπαξιοῦντες ἀνθρώπους
οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἐκεῖ, ὅτι τῶν ἐκεῖ, πᾶσαν μὲν διεξίασι
τὴν ἐκεῖ χώραν καὶ τὸν τόπον ἀναπαυόμενοι

(5, 8, 4) - καὶ γὰρ τὸ <ρεῖα ζῶειν> ἐκεῖ - καὶ ἀλήθεια δὲ
αὐτοῖς καὶ γενέτειρα καὶ τροφὸς καὶ οὐσία καὶ τροφή, καὶ
ὁρῶσι τὰ πάντα, <οὐχ> οἷς <γένεσις πρόσεστιν>, ἀλλ'
οἷς οὐσία, καὶ ἑαυτοῦς ἐν ἄλλοις: διαφανῆ γὰρ πάντα καὶ
σκοτεινὸν οὐδὲ ἀντίτυπον οὐδέν, ἀλλὰ πᾶς παντὶ φανερὸς εἰς
τὸ εἶσω καὶ πάντα: φῶς γὰρ φωτὶ. Καὶ γὰρ ἔχει πᾶς πάντα
ἐν αὐτῷ, καὶ αὖ ὁρᾷ ἐν ἄλλῳ πάντα, ὥστε πανταχοῦ πάντα
καὶ πᾶν πᾶν καὶ ἕκαστον πᾶν καὶ ἄπειρος ἢ αἴγλη: ἕκαστον
γὰρ αὐτῶν μέγα, ἐπεὶ καὶ τὸ μικρὸν μέγα: καὶ ἥλιος ἐκεῖ
πάντα ἄστρα, καὶ ἕκαστον ἥλιος αὖ καὶ πάντα. Ἐξέχει δ' ἐν
ἐκάστῳ ἄλλο, ἐμφαίνει δὲ καὶ πάντα. Ἔστι δὲ καὶ κίνησις
καθαρὰ: οὐ γὰρ συγχέει αὐτὴν ἰούσαν ὃ κινεῖ ἕτερον αὐτῆς
ὑπάρχον: καὶ ἡ στάσις οὐ παρακινουμένη, ὅτι μὴ μέμιχται
τῷ μὴ στασίμῳ: καὶ τὸ καλὸν καλόν, ὅτι μὴ ἐν τῷ [μῆ]
καλῷ. Βέβηκε δὲ ἕκαστος οὐκ ἐπ' ἀλλοτρίας οἷον γῆς, ἀλλ'
ἔστιν ἐκάστῳ ἐν ᾧ ἔστιν αὐτὸ ὃ ἔστι, καὶ συνθεῖ αὐτῷ οἷον
πρὸς τὸ ἄνω ἰόντι τὸ ὅθεν ἐστί, καὶ οὐκ αὐτὸς μὲν ἄλλο,
ἢ χώρα δὲ αὐτοῦ ἄλλο. Καὶ γὰρ τὸ ὑποκείμενον νοῦς καὶ
αὐτὸς νοῦς: οἷον εἴ τις καὶ τοῦτον τὸν οὐρανὸν τὸν ὁρώμενον
φωτοειδῆ ὄντα τοῦτο τὸ φῶς τὸ ἐξ αὐτοῦ φῦναι νοήσειε
τὰ ἄστρα. Ἐνταῦθα μὲν οὖν οὐκ ἐκ μέρους ἄλλο ἄλλου γίνοιτο
ἄν, καὶ εἴη ἄν μόνον ἕκαστον μέρος, ἐκεῖ δὲ ἐξ ὅλου αἰεὶ
ἕκαστον καὶ ἅμα ἕκαστον καὶ ὅλον: φαντάζεται μὲν γὰρ
μέρος, ἐνορᾶται δὲ τῷ ὀξεῖ τὴν ὄψιν ὅλον, οἷον εἴ τις γένοιτο
τὴν ὄψιν τοιοῦτος, οἷος ὁ Λυγκεὺς ἐλέγετο καὶ τὰ εἶσω τῆς
γῆς ὁρᾶν τοῦ μύθου τοὺς ἐκεῖ ἀνιττομένου ὀφθαλμούς. Τῆς
δὲ ἐκεῖ θείας οὔτε κάματός ἐστιν οὔτ' ἐστὶ πλήρωσις εἰς τὸ
παύσασθαι θεωμένῳ: οὔτε γὰρ κένωσις ἦν, ἵνα ἦκων εἰς
πλήρωσιν καὶ τέλος ἀρκεσθῆ, οὔτε τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο,
ἵνα ἑτέρῳ τῶν ἐν αὐτῷ τὰ τοῦ ἑτέρου μὴ ἀρέσκοντα ἦ:
ἄτρυτά τε τὰ ἐκεῖ. Ἄλλ' ἔστι τὸ ἀπλήρωτον τῷ μὴ τὴν
πλήρωσιν καταφρονεῖν ποιεῖν τοῦ πεπληρωκότος: ὁρῶν γὰρ
μᾶλλον ὁρᾷ, καὶ καθορῶν ἄπειρον αὐτὸν καὶ τὰ ὁρώμενα τῇ
ἑαυτοῦ συνέπεται φύσει. Καὶ ἡ ζωὴ μὲν οὐδενὶ κάματον

ἔχει, ὅταν ᾗ καθαρά: τὸ δ' ἄριστα ζῶν τί ἂν κάμοι; Ἡ δὲ ζωὴ σοφία, σοφία δὲ οὐ πορισθεῖσα λογισμοῖς, ὅτι αἰεὶ ᾗν πᾶσα καὶ ἐλλείπουσα οὐδενί, ἵνα ζητήσεως δεηθῆ: ἀλλ' ἔστιν ἡ πρώτη καὶ οὐκ ἀπ' ἄλλης: καὶ ἡ οὐσία αὕτη σοφία, ἀλλ' οὐκ αὐτός, εἶτα σοφός. Διὰ τοῦτο δὲ οὐδεμία μείζων, καὶ ἡ αὐτοεπιστήμη ἐνταῦθα πάρεδρος τῷ νῷ τῷ συμποφαινέσθαι, οἷον λέγουσι κατὰ μίμησιν καὶ τῷ Διὶ τὴν Δίκην. Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐκεῖ οἷον ἀγάλματα παρ' αὐτῶν ἐνορώμενα, ὥστε <θέαμα εἶναι ὑπερευδαιμόνων θεατῶν>. Τῆς μὲν οὖν σοφίας τὸ μέγεθος καὶ τὴν δύναμιν ἄν τις κατίδοι, ὅτι μετ' αὐτῆς ἔχει καὶ πεποίηκε τὰ ὄντα, καὶ πάντα ἠκολούθησε, καὶ ἔστιν αὕτη τὰ ὄντα, καὶ συνεγένετο αὐτῇ, καὶ ἐν ἄμφω, καὶ ἡ οὐσία ἡ ἐκεῖ σοφία. Ἄλλ' ἡμεῖς εἰς σύνεσιν οὐκ ἤλθομεν, ὅτι καὶ τὰς ἐπιστήμας θεωρήματα καὶ συμφόρησιν νενομίκαμεν προτάσεων εἶναι: τὸ δὲ οὐδ' ἐν ταῖς ἐνταῦθα ἐπιστήμασι. Εἰ δὲ τις περὶ τούτων ἀμφισβητεῖ, ἑατέον ταύτας ἐν τῷ παρόντι. Περὶ δὲ τῆς ἐκεῖ ἐπιστήμης, ἦν δὴ καὶ ὁ Πλάτων κατιδὼν φησιν: <οὐδ' ἦτις ἐστὶν ἄλλη ἐν ἄλλῳ>, ὅπως δέ, εἶασε ζητεῖν καὶ ἀνευρίσκειν, εἶπερ' ἄξιοι τῆς προσηγορίας φασὲν εἶναι - ἴσως οὖν βέλτιον ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι.

(5, 8, 5) Πάντα δὴ τὰ γινόμενα, εἴτε τεχνητὰ εἴτε φυσικὰ εἴη, σοφία τις ποιεῖ, καὶ ἠγεῖται τῆς ποιήσεως πανταχοῦ σοφία. Ἄλλ' εἰ δὴ τις κατ' αὐτὴν τὴν σοφίαν ποιῶι, ἔστωσαν μὲν αἱ τέχναι τοιαῦται. Ἄλλ' ὁ τεχνίτης πάλιν αὖ εἰς σοφίαν φυσικὴν ἔρχεται, καθ' ἣν γεγένηται, οὐκέτι συντεθεῖσαν ἐκ θεωρημάτων, ἀλλ' ὅλην ἐν τι, οὐ τὴν συγκειμένην ἐκ πολλῶν εἰς ἓν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναλυομένην εἰς πλῆθος ἐξ ἑνός. Εἰ μὲν οὖν ταύτην τις πρώτην θήσεται, ἀρκεῖ: οὐκέτι γὰρ ἐξ ἄλλου οὔσα οὐδ' ἐν ἄλλῳ. Εἰ δὲ τὸν μὲν λόγον ἐν τῇ φύσει, τούτου δὲ ἀρχὴν φήσουσι τὴν φύσιν, πόθεν ἔξει φήσομεν καὶ εἰ ἐξ ἄλλου ἐκείνου. Εἰ μὲν ἐξ αὐτοῦ, στησόμεθα: εἰ δὲ εἰς νοῦν ἤξουσιν, ἐνταῦθα ὀπτέον, εἰ ὁ νοῦς ἐγέννησε τὴν σοφίαν: καὶ εἰ φήσουσι, πόθεν; Εἰ δὲ ἐξ αὐτοῦ, ἀδύνατον ἄλλως ἢ αὐτὸν ὄντα σοφίαν. Ἡ ἄρα ἀληθινὴ σοφία οὐσία, καὶ ἡ ἀληθινὴ οὐσία σοφία, καὶ ἡ ἀξία καὶ τῇ οὐσίᾳ παρὰ τῆς σοφίας, καί, ὅτι παρὰ τῆς σοφίας, οὐσία ἀληθῆς. Διὸ καὶ ὅσαι οὐσῖαι σοφίαν οὐκ ἔχουσι, τῷ μὲν διὰ σοφίαν τινα γεγονέναι οὐσία, τῷ δὲ μὴ ἔχειν ἐν αὐταῖς σοφίαν, οὐκ ἀληθιναὶ οὐσῖαι. Οὐ τοίνυν δεῖ νομίζειν ἐκεῖ ἀξιώματα ὁρᾶν τοὺς θεοὺς οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ ὑπερευδαιμόνας, ἀλλ' ἕκαστα τῶν λεγομένων ἐκεῖ καλὰ ἀγάλματα, οἷα ἐφαντάζετό τις ἐν τῇ σοφοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ εἶναι, ἀγάλματα δὲ οὐ γεγραμμένα, ἀλλὰ ὄντα. Διὸ καὶ τὰς ἰδέας ὄντα ἔλεγον εἶναι οἱ παλαιοὶ καὶ οὐσίας.

(5, 8, 6) Δοκοῦσι δέ μοι καὶ οἱ Αἰγυπτίων σοφοί, εἴτε ἀκριβεῖ ἐπιστήμη λαβόντες εἴτε καὶ συμφύτῳ, περὶ ὧν ἐβούλοντο διὰ σοφίας δεικνύναι, μὴ τύποις γραμμάτων διεξοδεύουσι λόγους καὶ προτάσεις μηδὲ μιμουμένοις φωνὰς καὶ προφο- ρὰς ἀξιωματῶν κεχρησθῆναι, ἀγάλματα δὲ γράψαντες καὶ ἐν ἑκάστον ἑκάστου πράγματος ἀγάλμα ἐντυπώσαντες ἐν τοῖς ἱεροῖς τὴν ἐκεῖ οὐ διεξοδὸν ἐμφῆναι, ὡς ἄρα τις καὶ ἐπιστή- μη καὶ σοφία ἑκάστον ἐστὶν ἀγάλμα καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀθρόον καὶ οὐ διανόησις οὐδὲ βούλευσις. Ὑστερον δὲ ἀπ αὐτῆς ἀθρόας οὔσης εἶδωλον ἐν ἄλλῳ ἐξελιγμένον ἤδη καὶ λέγον αὐτὸ ἐν διεξόδῳ καὶ τὰς αἰτίας, δι ἃς οὕτω, ἐξευρίσκον, ὡς τὸ καλῶς οὕτως ἔχοντος τοῦ γεγενημένου θαυμάσαι. Εἴ τις οἶδε, θαυμάσαι ἔφη τὴν σοφίαν, πῶς αὐτὴ αἰτίας οὐκ ἔχουσα τῆς οὐσίας, δι ἃς οὕτω, παρέχει τοῖς ποιουμένοις κατ αὐτήν. Τὸ καλῶς ἄρα οὕτως καὶ τὸ ἐκ ζητήσεως ἂν μόλις ἢ οὐδ ὅλως φανέν, ὅτι δεῖ οὕτως, εἴπερ τις ἐξεύροι, πρὸ ζητήσεως καὶ πρὸ λογισμοῦ ὑπ- ἀρχειν οὕτως: οἶον - λάβωμεν γὰρ ἐφ ἑνὸς μεγάλου ὀ λέγω, ὅπερ ἀρμόσει καὶ ἐπὶ πάντων -

(5, 8, 7) τοῦτο δὴ τὸ πᾶν, ἐπεὶπερ συγχωροῦμεν παρ ἄλλου αὐτὸ εἶναι καὶ τοιοῦτον εἶναι, ἄρα οἰόμεθα τὸν ποιητὴν αὐτοῦ ἐπινοῆσαι παρ αὐτῷ γῆν καὶ ταύτην ἐν μέσῳ δεῖν στῆναι, εἴτα ὕδωρ καὶ ἐπὶ τῇ γῆ τοῦτο, καὶ τὰ ἄλλα ἐν τάξει μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, εἴτα ζῶα πάντα καὶ τούτοις μορφὰς τοιαύτας ἑκάστῳ, ὅσαι νῦν εἰσι, καὶ τὰ ἔνδον ἑκά- στοις σπλάγχνα καὶ τὰ ἔξω μέρη, εἴτα διατεθέντα ἑκάστα παρ αὐτῷ οὕτως ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ; Ἄλλ οὔτε ἡ ἐπίνοια δυνατὴ ἢ τοιαύτη - πόθεν γὰρ ἐπήλθεν οὐπόποτε ἑωρακό- τι; - οὔτε ἐξ ἄλλου λαβόντι δυνατὸν ἦν ἐργάσασθαι, ὅπως νῦν οἱ δημιουργοὶ ποιοῦσι χερσὶ καὶ ὄργανοις χρώμενοι: Ὑ- στερον γὰρ καὶ χεῖρες καὶ πόδες. Λείπεται τοίνυν εἶναι μὲν πάντα ἐν ἄλλῳ, οὐδενὸς δὲ μεταξὺ ὄντος τῆ ἐν τῷ ὄντι πρὸς ἄλλο γειτονεῖα οἶον ἐξαιφνης ἀναφανῆναι ἴνδαλμα καὶ εἰκόνα ἐκεῖνου εἴτε αὐτόθεν εἴτε ψυχῆς διακονησαμένης - διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἐν τῷ παρόντι - ἢ ψυχῆς τινος. Ἄλλ οὖν ἐκεῖθεν ἦν σύμπαντα ταῦτα, καὶ καλλιόνως ἐκεῖ: τὰ γὰρ τῆδε καὶ μέμικται, καὶ οὐκ ἐκεῖνα μέμικται. Ἄλλ οὖν εἶδεσι κατέσχηται ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος, πρῶτον μὲν ἡ ὕλη τοῖς τῶν στοιχείων εἶδεσιν, εἴτ ἐπὶ εἶδεσιν εἶδη ἄλλα, εἴτα πάλιν ἕτερα: ὅθεν καὶ χαλεπὸν εὑρεῖν τὴν ὕλην ὑπὸ πολλοῖς εἶδεσι κρυφθεῖσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὕτη εἶδος τι ἔσχα- τον, πᾶν εἶδος: τὸ δὲ καὶ πάντα εἶδη: τὸ γὰρ παράδειγμα εἶδος ἦν: ἐποιεῖτο δὲ ἀψοφητί, ὅτι πᾶν τὸ ποιῆσαν καὶ οὐ- σία καὶ εἶδος: διὸ καὶ ἀπονός [καὶ οὕτως] ἡ δημιουργία. Καὶ παντὸς δὲ ἦν, ὡς ἂν πᾶν. Οὐ τοίνυν ἦν τὸ ἐμποδίζον, καὶ νῦν δὲ ἐπικρατεῖ καίτοι ἄλλων ἄλλοις ἐμποδίων γινομένων:

ἀλλ οὐκ αὐτῇ οὐδὲ νῦν: μένει γὰρ ὡς πᾶν. Ἐδόκει δέ μοι, ὅτι καί, εἰ ἡμεῖς ἀρχέτυπα καὶ οὐσία καὶ εἶδη ἅμα καὶ τὸ εἶδος τὸ ποιῶν ἐνταῦθα ἦν ἡμῶν οὐσία, ἐκράτησεν ἂν ἄνευ πόνων ἢ ἡμετέρα δημιουργία. Καίτοι καὶ ἄνθρωπος δημιουργεῖ εἶδος αὐτοῦ ἄλλο ὃ ἔστι γενόμενος: ἀπέστη γὰρ τοῦ εἶναι τὸ πᾶν νῦν ἄνθρωπος γενόμενος: παυσάμενος δὲ τοῦ ἄνθρωπος εἶναι <μετεωροπορεῖ> φησι <καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ>: γενόμενος γὰρ τοῦ ὅλου τὸ ὅλον ποιεῖ.

Ἄλλ οὗ χάριν ὁ λόγος, ὅτι ἔχεις μὲν σὺ αἰτίαν εἰπεῖν δι ἣν ἐν μέσῳ ἢ γῆ καὶ διὰ τί στρογγύλη καὶ ὁ λοξὸς διότι ὤδι: ἐκεῖ δὲ οὐ, διότι οὕτως ἔχρῃν, διὰ τοῦτο οὕτω βεβούλευται, ἀλλ ὅτι οὕτως ἔχει ὡς ἔστι, διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα ἔχει καλῶς: οἷον εἰ πρὸ τοῦ συλλογισμοῦ τῆς αἰτίας τὸ συμπέρασμα, οὐ παρα τῶν προτάσεων: οὐ γὰρ ἐξ ἀκολουθίας οὐδ' ἐξ ἐπινοίας, ἀλλὰ πρὸ ἀκολουθίας καὶ πρὸ ἐπινοίας: ὕστερα γὰρ πάντα ταῦτα, καὶ λόγος καὶ ἀπόδειξις καὶ πίστις. Ἐπεὶ γὰρ ἀρχή, αὐτόθεν πάντα ταῦτα καὶ ὤδε: καὶ τὸ μὴ ζητεῖν αἰτίας ἀρχῆς οὕτω καλῶς λέγεται, καὶ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς τῆς τελείας, ἥτις ταῦτὸν τῷ τέλει: ἥτις δ' ἀρχή καὶ τέλος, αὕτη τὸ πᾶν ὁμοῦ καὶ ἀνελλιπής.

(5, 8, 8) Καλὸν οὖν πρώτως, καὶ ὅλον δὲ καὶ πανταχοῦ ὅλον, ἵνα μηδὲ μέρη ἀπολείπηται τῷ καλῷ ἐλλείπειν, τίς οὖν οὐ φήσει καλόν; Οὐ γὰρ δὴ ὁ μὴ ὅλον αὐτό, ἀλλ ὁ μέρος ἔχον ἢ μηδέ τι αὐτοῦ ἔχον. Ἡ εἰ μὴ ἐκεῖνο καλόν, τί ἂν ἄλλο; Τὸ γὰρ πρὸ αὐτοῦ οὐδὲ καλὸν ἐθέλει εἶναι: τὸ γὰρ πρώτως εἰς θέαν παρελθὸν τῷ εἶδος εἶναι καὶ θέαμα νοῦ τοῦτο καὶ ἀγαστὸν ὀφθῆναι. Διὸ καὶ Πλάτων, τοῦτο σημῆναι θέλων εἰς τι τῶν ἐνεργεστέρων ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀποδεξάμενον ποιεῖ τὸν δημιουργὸν τὸ ἀποτελεσθέν, διὰ τούτου ἐνδείξασθαι θέλων τὸ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἰδέας κάλλος ὡς ἀγαστόν. Πᾶν γὰρ τὸ κατὰ ἄλλο ποιηθὲν ὅταν τις θαυμάσῃ ἐπ' ἐκεῖνο ἔχει τὸ θαῦμα, καθ' ὃ ἔστι πεποιημένον. Εἰ δ' ἀγνοεῖ ὁ πάσχει, θαῦμα οὐδέν: ἐπεὶ καὶ οἱ ἐρῶντες καὶ ὅλως οἱ τὸ τῆδε κάλλος τεθαυμακότες ἀγνοοῦσιν ὅτι δι ἐκεῖνο: δι ἐκεῖνο γάρ. Ὅτι δὲ εἰς τὸ παράδειγμα ἀνάγει τὸ <ἠγάσθη> δῆλον ποιεῖ ἐπίτηδες τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως λαβών: εἶπε γάρ: <ἠγάσθη τε καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ παράδειγμα αὐτὸ ἐβουλήθη ἀφομοιωῖσαι>, τὸ κάλλος τοῦ παραδείγματος οἷόν ἔστιν ἐνδεικνύμενος διὰ τὸ ἐκ τούτου τὸ γενόμενον καλὸν καὶ αὐτὸ ὡς εἰκόνα ἐκείνου εἰπεῖν: ἐπεὶ καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνο ἦν τὸ ὑπέρκαλον κάλλει ἀμηχάνῳ, τί ἂν τούτου τοῦ ὀρωμένου ἦν κάλλιον; Ὅθεν οὐκ ὀρθῶς οἱ μεμφόμενοι τούτῳ, εἰ μὴ ἄρα καθόσον μὴ ἐκεῖνό ἔστι.

(5, 8, 9) Τοῦτον τοίνυν τὸν κόσμον, ἐκάστου τῶν μερῶν μένοντος ὃ ἔστι καὶ μὴ συγχεομένου, λάβωμεν τῇ διανοίᾳ, εἰς ἐν <ὁμοῦ πάντα>, ὡς οἷόν τε, ὥστε ἐνὸς ὅπου οὖν προφαινομέ-

νου, ὄϊον τῆς ἕξω σφαίρας οὐσης, ἀκολουθεῖν εὐθύς καὶ τὴν
 ἡλίου καὶ ὁμοῦ τῶν ἄλλων ἀστρων τὴν φαντασίαν, καὶ γῆν
 καὶ θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ζῶα ὁρᾶσθαι, ὄϊον ἐπὶ σφαίρας
 διαφανοῦς καὶ ἔργω ἂν γένοιτο πάντα ἐνορᾶσθαι. Ἐστὼ
 οὖν ἐν τῇ ψυχῇ φωτεινὴ τις φαντασία σφαίρας ἔχουσα
 πάντα ἐν αὐτῇ, εἴτε κινούμενα εἴτε ἐστηκότα, ἢ τὰ μὲν
 κινούμενα, τὰ δὲ ἐστηκότα. Φυλάττων δὲ ταύτην ἄλλην
 παρὰ σαυτῷ ἀφελῶν τὸν ὄγκον λάβε: ἀφελε δὲ καὶ τοὺς
 τόπους καὶ τὸ τῆς ὑψὸς ἐν σοὶ φάντασμα, καὶ μὴ πειρῶ
 αὐτῆς ἄλλην σμικροτέραν λαβεῖν τῷ ὄγκῳ, θεὸν δὲ καλέσας
 τὸν πεποιηκότα ἧς ἔχεις τὸ φάντασμα εὔξαι ἐλθεῖν. Ὁ δὲ
 ἦκοι τὸν αὐτοῦ κόσμον φέρων μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ
 θεῶν εἷς ὢν καὶ πάντες, καὶ ἕκαστος πάντες συνόντες εἷς
 ἐν, καὶ ταῖς μὲν δυνάμεσιν ἄλλοι, τῇ δὲ μιᾷ ἐκείνῃ τῇ
 πολλῇ πάντες εἷς: μᾶλλον δὲ ὁ εἷς πάντες: οὐ γὰρ ἐπι-
 λείπει αὐτός, ἦν πάντες ἐκεῖνοι γένωνται: ὁμοῦ δὲ εἰσι καὶ
 ἕκαστος χωρὶς αὐτῶν ἐν στάσει ἀδιαστάτῳ οὐ μορφῆν αἰσθητὴν
 οὐδεμίαν ἔχων - ἥδη γὰρ ἂν ὁ μὲν ἄλλοθι, ὁ δὲ πού ἄλλαχόθι
 ἦν, καὶ ἕκαστος δὲ οὐ πᾶς ἐν αὐτῷ - οὐδὲ μέρη ἄλλα ἔχων
 ἄλλοις ἢ αὐτῷ, οὐδὲ ἕκαστον ὄϊον δύναμις κερματισθεῖσα
 καὶ τοσαύτη οὐσα, ὅσα τὰ μέρη μετρούμενα. Τὸ δὲ ἐστὶ
 [τὸ πᾶν] δύναμις πᾶσα, εἷς ἀπειρον μὲν ἰούσα, εἷς ἀπει-
 ρον δὲ δυναμένη: καὶ οὕτως ἐστὶν ἐκεῖνος μέγας, ὡς καὶ τὰ
 μέρη αὐτοῦ ἀπειρα γεγονέναι. Πού γάρ τι ἔστιν εἰπεῖν, ὅπου
 μὴ φθάνει; Μέγας μὲν οὖν καὶ ὅδε ὁ οὐρανὸς καὶ αἶ ἐν
 αὐτῷ πᾶσαι δυνάμεις ὁμοῦ, ἀλλὰ μείζων ἂν ἦν καὶ ὀπόσος
 οὐδ' ἂν ἦν εἰπεῖν, εἰ μὴ τις αὐτῷ συνῆν σώματος δύνα-
 μιν μικρά. Καίτοι μεγάλας ἂν τις φήσειε πυρὸς καὶ τῶν
 ἄλλων σωμάτων τὰς δυνάμεις: ἀλλὰ ἥδη ἀπειρία δυνάμειος
 ἀληθινῆς φαντάζονται καίουσαι καὶ φθείρουσαι καὶ θλί-
 βουσαι καὶ πρὸς γένεσιν τῶν ζώων ὑπουργοῦσαι. Ἄλλὰ
 ταῦτα μὲν φθείρει, ὅτι καὶ φθείρεται, καὶ συγγενῶν, ὅτι
 καὶ αὐτὰ γίνεται: ἢ δὲ δύναμις ἢ ἐκεῖ μόνον τὸ εἶναι ἔχει
 καὶ μόνον τὸ καλὸν εἶναι. Πού γὰρ ἂν εἴη τὸ καλὸν ἀπο-
 στερηθὲν τοῦ εἶναι; Πού δ' ἂν ἡ οὐσία τοῦ καλοῦ εἶναι
 ἐστερημένη; Ἐν τῷ γὰρ ἀπολειφθῆναι τοῦ καλοῦ ἐλλείπει
 καὶ τῇ οὐσίᾳ. Διὸ καὶ τὸ εἶναι ποθεινὸν ἐστίν, ὅτι ταῦτόν
 τῷ καλῷ, καὶ τὸ καλὸν ἐράσμιον, ὅτι τὸ εἶναι. Πότερον δὲ
 ποτέρου αἴτιον τί χρὴ ζητεῖν οὐσης τῆς φύσεως μιᾶς;

Ἦδε μὲν γὰρ ἡ ψευδῆς οὐσία δεῖται ἐπακτοῦ εἰδώλου κα-
 λοῦ, ἵνα καὶ καλὸν φαίνεται καὶ ὅλως ἦ, καὶ κατὰ τοσοῦ-
 τόν ἐστι, καθόσον μετείληφε κάλλους τοῦ κατὰ τὸ εἶδος,
 καὶ λαβοῦσα, ὅσῳ ἂν λάβῃ, μᾶλλον τελειότερα: μᾶλλον γὰρ
 οὐσία ἢ καλή.

(5, 8, 10) Διὰ τοῦτο καὶ <ὁ Ζεὺς> καίπερ ὢν πρεσβύτατος τῶν
 ἄλλων θεῶν, ὢν αὐτὸς ἡγεῖται, <πρῶτος πορεύεται>

ἐπὶ τὴν τούτου θέαν, οἱ δὲ <έπονται θεοὶ> ἄλλοι <καὶ δαίμονες> καὶ ψυχαί, αἱ ταῦτα ὄραν <δύνανται>. Ὁ δὲ ἐκφαίνεται αὐτοῖς ἕκ τινος ἀοράτου τόπου καὶ ἀνατείλας ὑψοῦ ἐπ' αὐτῶν κατέλαμψε μὲν πάντα καὶ ἔπλησεν αὐγῆς καὶ ἐξέπληξε μὲν τοὺς κάτω, καὶ ἐστράφησαν ἰδεῖν οὐ δεδυνημένοι οἷα ἥλιον. Οἱ μὲν ἄρ' αὐτοῦ ἀνέχονται τε καὶ βλέπουσιν, οἱ δὲ ταράττονται, ὅσῳ ἂν ἀφεστήκωσιν αὐτοῦ. Ὁρῶντες δὲ οἱ δυνηθέντες ἰδεῖν εἰς αὐτὸν μὲν πάντες βλέπουσι καὶ εἰς τὸ αὐτοῦ: οὐ ταῦτὸν δὲ ἕκαστος ἀεὶ θέαμα κομίζεται, ἀλλ' ὁ μὲν ἀτενὲς ἰδὼν ἐκλάμπουσαν εἶδε τὴν τοῦ δικαίου πηγὴν καὶ φύσιν, ἄλλος δὲ τῆς σωφροσύνης ἐπλήσθη τοῦ θεάματος, οὐχ οἷαν ἄνθρωποι παρ' αὐτοῖς, ὅταν ἔχωσι: μιμείται γὰρ αὕτη ἀμηγέπη ἐκείνην: ἡ δὲ ἐπὶ πᾶσι περὶ πᾶν τὸ οἷον μέγεθος αὐτοῦ ἐπιθέουσα τελευταία ὄραται, οἷς πολλὰ ἤδη ὤφθη ἑναργῆ θεάματα, οἱ θεοὶ καθ' ἓνα καὶ πᾶς ὁμοῦ, αἱ ψυχαὶ αἱ πάντα ἐκεῖ ὀρῶσαι καὶ ἐκ τῶν πάντων γενόμεναι, ὥστε πάντα περιέχειν καὶ αὐταὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος: καὶ εἰσιν ἐκεῖ καθόσον ἂν αὐτῶν πεφύκη εἶναι ἐκεῖ, πολλάκις δὲ αὐτῶν καὶ τὸ πᾶν ἐκεῖ, ὅταν μὴ ὥσι διειλημμένοι. Ταῦτα οὖν ὀρῶν ὁ Ζεὺς, καὶ εἴ τις ἡμῶν αὐτῷ συνεργαστής, τὸ τελευταῖον ὄρᾶ μένον ἐπὶ πᾶσιν ὅλον τὸ κάλλος, καὶ κάλλους μετασχωῖν τοῦ ἐκεῖ: ἀποστίλβει γὰρ πάντα καὶ πληροῖ τοὺς ἐκεῖ γενομένους, ὡς καλοὺς καὶ αὐτοὺς γενέσθαι, ὅποιοι πολλάκις ἄνθρωποι εἰς ὑψηλοὺς ἀναβαίνοντες τόπους τὸ ζανθὸν χρῶμα ἐχούσης τῆς γῆς τῆς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν ἐκείνης τῆς χροῆς ὁμοιωθέντες τῇ ἐφ' ἧς ἐβεβήκεσαν. Ἐκεῖ δὲ χροῶς ἡ ἐπανθούσα κάλλος ἐστί, μᾶλλον δὲ πᾶν χροῶς καὶ κάλλος ἐκ βάθους: οὐ γὰρ ἄλλο τὸ καλὸν ὡς ἐπανθοῦν. Ἀλλὰ τοῖς μὴ ὅλον ὀρῶσιν ἡ προσβολὴ μόνη ἐνομίσθη, τοῖς δὲ διὰ παντὸς οἷον οἰνωθεῖσι καὶ πληρωθεῖσι τοῦ νέκταρος, ἅτε δι' ὅλης τῆς ψυχῆς τοῦ κάλλους ἐλθόντος, οὐ θεαταῖς μόνον ὑπάρχει γενέσθαι. Οὐ γὰρ ἔτι τὸ μὲν ἔξω, τὸ δ' αὖ τὸ θεώμενον ἔξω, ἀλλ' ἔχει τὸ ὀξέως ὀρῶν ἐν αὐτῷ τὸ ὀρώμενον, καὶ ἔχων τὰ πολλὰ ἀγνοεῖ ὅτι ἔχει καὶ ὡς ἔξω ὃν βλέπει, ὅτι ὡς ὀρώμενον βλέπει καὶ ὅτι θέλει βλέπειν. Πᾶν δὲ ὅ τις ὡς θεατὸν βλέπει ἔξω βλέπει. Ἀλλὰ χρῆ εἰς αὐτὸν ἤδη μεταφέρειν καὶ βλέπειν ὡς ἐν καὶ βλέπειν ὡς αὐτόν, ὥσπερ εἴ τις ὑπὸ θεοῦ κατασχεθεὶς φοιβόληπτος ἢ ὑπὸ τινος Μούσης ἐν αὐτῷ ἂν ποιοῖτο τοῦ θεοῦ τὴν θέαν, εἰ δύναμιν ἔχοι ἐν αὐτῷ θεὸν βλέπειν.

(5, 8, 11) Εἰ δέ τις ἡμῶν ἀδυνατῶν ἑαυτὸν ὄραν, ὑπ' ἐκείνου τοῦ θεοῦ ἐπ' αὐτὸν καταληφθεὶς εἰς τὸ ἰδεῖν προφέρει τὸ θέαμα, ἑαυτὸν προφέρει καὶ εἰκόνα αὐτοῦ καλλωπισθεῖσαν βλέπει, ἀφείδω δὲ τὴν εἰκόνα καίπερ καλὴν οὔσαν εἰς ἐν αὐτῷ ἐλθῶν καὶ μηκέτι σχίσας ἐν ὁμοῦ πάντα ἐστὶ μετ' ἐκείνου τοῦ

θεοῦ ἀποφητὶ παρόντος, καὶ ἔστι μετ' αὐτοῦ ὅσον δύναται
 καὶ θέλει, εἰ δ' ἐπιστραφεῖη εἰς δύο, καθαρὸς μένων ἐφ-
 εξῆς ἐστιν αὐτῷ, ὥστε αὐτῷ παρεῖναι ἐκείνως πάλιν, εἰ
 πάλιν ἐπ' αὐτὸν στρέφοι, ἐν δὲ τῇ ἐπιστροφῇ κέρδος τοῦτ'
 ἔχει: ἀρχόμενος αἰσθάνεται αὐτοῦ, ἕως ἑτερός ἐστι: δρα-
 μῶν δὲ εἰς τὸ εἶσω ἔχει πᾶν, καὶ ἀφείδ' τὴν αἰσθησιν εἰς
 τοῦπίσω τοῦ ἑτεροῦ εἶναι φόβῳ εἷς ἐστιν ἐκεῖ: κὰν ἐπιθυ-
 μήσῃ ὡς ἕτερον ὄν ἰδεῖν, ἔξω αὐτὸν ποιεῖ. Δεῖ δὲ κατα-
 मानθάνοντα μὲν ἐν τινι τύπῳ αὐτοῦ μένοντα μετὰ τοῦ
 ζητεῖν <γνωματεύειν> αὐτόν, εἰς οἶον δὲ εἴσεισιν, οὕτω
 μαθόντα κατὰ πίστιν, ὡς ἐπὶ χρῆμα μακαριστὸν εἴσεισιν,
 ἤδη αὐτὸν δοῦναι εἰς τὸ εἶσω καὶ γενέσθαι ἀντὶ ὁρῶν-
 τος ἤδη θέαμα ἑτέρου θεωμένου, οἷοις ἐκεῖθεν ἤκει ἐκ-
 λάμποντα τοῖς νοήμασι. Πῶς οὖν ἔσται τις ἐν καλῷ μὴ
 ὁρῶν αὐτό; Ἡ ὁρῶν αὐτὸ ὡς ἕτερον οὐδέπω ἐν καλῷ, γενό-
 μενος δὲ αὐτὸ οὕτω μάλιστα ἐν καλῷ. Εἰ οὖν ὄρασις τοῦ
 ἔξω, ὄρασιν μὲν οὐ δεῖ εἶναι ἢ οὕτως, ὡς ταῦτόν τῳ ὄρατῳ:
 τοῦτο δὲ οἶον σύνεσις καὶ συναίσθησις αὐτοῦ εὐλαβουμένου
 μὴ τῳ μᾶλλον αἰσθάνεσθαι θέλειν ἑαυτοῦ ἀποστῆναι. Δεῖ δὲ
 κάκεινο ἐνθυμεῖσθαι, ὡς τῶν μὲν κακῶν αἰ αἰσθήσεις τὰς
 πληγὰς ἔχουσι μείζους, ἤττους δὲ τὰς γνώσεις τῇ πληγῇ
 ἐκκρουόμενας: νόσος γὰρ μᾶλλον ἐκπληξιν, ὑγεία δὲ ἠρέμα
 συνοῦσα μᾶλλον ἀν' σύνεσιν δοίη αὐτῆς: προσίζει γὰρ ἄτε
 οἰκείον καὶ ἐνοῦται: ἢ δ' ἐστὶν ἀλλότριον καὶ οὐκ οἰκείον,
 καὶ ταύτη διαδήλος τῳ σφόδρα ἕτερον ἡμῶν εἶναι δοκεῖν.
 Τὰ δὲ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἀναίσθητοι: οὕτω δ' ὄντες μάλιστα
 πάντων ἐσμὲν αὐτοῖς συνετοὶ τὴν ἐπιστήμην ἡμῶν καὶ
 ἡμᾶς ἐν πεποιηκότες. Κάκει τοίνυν, ὅτε μάλιστα ἴσμεν κατὰ
 νοῦν, ἀγνοεῖν δοκοῦμεν, τῆς αἰσθήσεως ἀναμένοντες τὸ πά-
 θος, ἢ φησι μὴ ἑωρακέναί: οὐ γὰρ εἶδεν οὐδ' ἂν τὰ τοιαῦτά
 ποτε ἴδοι. Τὸ οὖν ἀπιστοῦν ἢ αἰσθησίς ἐστιν, ὃ δὲ ἄλ-
 λος ἐστὶν ὁ ἰδών: ἢ, εἰ ἀπιστοῖ κάκεινος, οὐδ' ἂν αὐτὸν
 πιστεύσειεν εἶναι: οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς δύναται ἔξω θεῖς
 ἑαυτὸν ὡς αἰσθητὸν ὄντα ὀφθαλμοῖς τοῖς τοῦ σώματος
 βλέπειν.

(5, 8, 12) Ἀλλὰ εἴρηται, πῶς ὡς ἕτερος δύναται τοῦτο ποιεῖν,
 καὶ πῶς ὡς αὐτός. Ἰδὼν δὴ, εἴτε ὡς ἕτερος, εἴτε ὡς μείνας
 αὐτός, τί ἀπαγγέλλει; Ἡ θεὸν ἑωρακέναί τόκον ὠδίνοντα
 καλὸν καὶ πάντα δὴ ἐν αὐτῷ γεγεννηκότα καὶ ἄλυπον ἔχοντα
 τὴν ὠδῖνα ἐν αὐτῷ: ἡσθεῖς γὰρ οἷς ἐγέννα καὶ ἀγασθεῖς
 τῶν τόκων κατέσχε πάντα παρ' αὐτῷ τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν
 αὐτῶν ἀγλαίαν ἀσμενίσας: ὃ δὲ καλῶν ὄντων καὶ καλλιόνων
 τῶν εἰς τὸ εἶσω μεμενηκότων μόνος ἐκ τῶν ἄλλων [Ζεὺς]
 παῖς ἐξεφάνη εἰς τὸ ἔξω. Ἀφ' οὗ καὶ ὑστάτου παιδὸς
 ὄντος ἐστὶν ἰδεῖν οἶον ἐξ εἰκόνας τινὸς αὐτοῦ, ὅσος ὁ πατὴρ
 ἐκείνος καὶ οἱ μείναντες παρ' αὐτῷ ἀδελφοί. Ὁ δὲ οὐ

φησι μάτην ἐλθεῖν παρὰ τοῦ πατρός: εἶναι γὰρ δεῖ αὐτοῦ ἄλλον κόσμον γεγονότα καλόν, ὡς εἰκόνα καλοῦ: μηδὲ γὰρ εἶναι θεμιτὸν εἰκόνα καλὴν μὴ εἶναι μήτε καλοῦ μήτε οὐσίας. Μιμῆται δὴ τὸ ἀρχέτυπον πανταχῆ: καὶ γὰρ ζῶν ἔχει καὶ τὸ τῆς οὐσίας, ὡς μίμημα, καὶ τὸ κάλλος εἶναι, ὡς ἐκεῖθεν: ἔχει δὲ καὶ τὸ ἀεὶ αὐτοῦ, ὡς εἰκὼν: ἢ ποτὲ μὲν ἔξει εἰκόνα, ποτὲ δὲ οὐ, οὐ τέχνη γενομένης τῆς εἰκόνας. Πᾶσα δὲ φύσει εἰκὼν ἐστίν, ὅσον ἂν τὸ ἀρχέτυπον μένη. Διὸ οὐκ ὀρθῶς, οἱ φθείρουσι τοῦ νοητοῦ μένοντος καὶ γεννῶσιν οὕτως, ὡς ποτὲ βουλευσαμένου τοῦ ποιούντος ποιεῖν. Ὅστις γὰρ τρόπος ποιήσεως τοιαύτης οὐκ ἐθέλουσι συνιέναι οὐδ' ἴσασι, ὅτι, ὅσον ἐκεῖνο ἐλλάμπει, οὐ μήποτε τὰ ἄλλα ἐλλείπη, ἀλλ' ἐξ οὗ ἔστι καὶ ταῦτα ἔστιν: ἦν δ' ἀεὶ καὶ ἔσται. Χρηστέον γὰρ τούτοις τοῖς ὀνόμασι τῆ τοῦ σημαίνειν ἐθέλειν ἀνάγκη.

(5, 8, 13) Ὁ οὖν θεὸς ὁ εἰς τὸ μένειν ὡσαύτως δεδεμένος καὶ συγχωρήσας τῷ παιδί τοῦδε τοῦ παντός ἀρχεῖν - οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ πρὸς τρόπον τὴν ἐκεῖ ἀρχὴν ἀφέντι νεωτέραν αὐτοῦ καὶ ὑστέραν μεθέπειν κόρον ἔχοντι τῶν καλῶν - ταῦτ ἀφείς ἔστησέ τε τὸν αὐτοῦ πατέρα εἰς ἑαυτόν, καὶ μέχρις αὐτοῦ πρὸς τὸ ἄνω: ἔστησε δ' αὖ καὶ τὰ εἰς θάτερα ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἀρξάμενα εἶναι μετ' αὐτόν, ὥστε μεταξύ ἀμφοῖν γενέσθαι τῆ τε ἑτερότητι τῆς πρὸς τὸ ἄνω ἀποτομῆς καὶ τῷ ἀνέχοντι ἀπὸ τοῦ μετ' αὐτόν πρὸς τὸ κάτω δεσμῷ, μεταξύ ὧν πατρός τε ἀμείνωνος καὶ ἥττονος υἱός. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ πατὴρ αὐτῷ μείζων ἢ κατὰ κάλλος ἦν, πρώτως αὐτὸς ἔμεινε καλός, καίτοι καλῆς καὶ τῆς ψυχῆς οὐσης: ἀλλ' ἔστι καλλίων καὶ ταύτης, ὅτι ἴχνος αὐτῆ αὐτοῦ, καὶ τούτῳ ἐστὶ καλὴ μὲν τὴν φύσιν, καλλίων δέ, ὅταν ἐκεῖ βλέπη. Εἰ οὖν ἡ ψυχὴ ἢ τοῦ παντός, ἵνα γνωριμώτερον λέγωμεν, καὶ ἢ Ἀφροδίτη αὐτὴ καλή, τίς ἐκεῖνος; Εἰ μὲν γὰρ παρ' αὐτῆς, πόσον ἂν εἴη ἐκεῖνο; Εἰ δὲ παρ' ἄλλου, παρὰ τίνος ψυχῆ καὶ τὸ ἐπακτὸν καὶ τὸ συμφυὲς τῆ οὐσίᾳ αὐτῆς κάλλος ἔχει; Ἐπεὶ καί, ὅταν καὶ αὐτοὶ καλοί, τῷ αὐτῶν εἶναι, αἰσχροὶ δὲ ἐπ' ἄλλην μεταβαίνοντες φύσιν: καὶ γινώσκοντες μὲν ἑαυτοὺς καλοί, αἰσχροὶ δὲ ἀγνοοῦντες. Ἐκεῖ οὖν ἀκεῖθεν τὸ καλόν. Ἄρ' οὖν ἀρκεῖ τὰ εἰρημένα εἰς ἐναργῆ σύνεσιν ἀγαγεῖν τοῦ <νοητοῦ τόπου>, ἢ κατ' ἄλλην ὁδὸν πάλιν αὖ δεῖ ἐπελθεῖν ὧδε;

(5, 9, 1) Πάντες ἄνθρωποι ἐξ ἀρχῆς γενόμενοι αἰσθήσει πρὸ νοῦ χρησάμενοι καὶ τοῖς αἰσθητοῖς προσβαλόντες πρώτοις ἐξ ἀνάγκης οἱ μὲν ἐνταυθοῖ καταμείναντες διέζησαν ταῦτα πρῶτα καὶ ἔσχατα νομίσαντες, καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς λυπηρόν τε καὶ ἡδὺ τὸ μὲν κακόν, τὸ δὲ ἀγαθὸν ὑπολαβόντες ἀρκεῖν ἐνόμισαν, καὶ τὸ μὲν διώκοντες, τὸ δ' ἀποικονομούμενοι διεγένοντο. Καὶ σοφίαν ταύτην οἱ γε λόγου μεταποιούμενοι

αὐτῶν ἔθεντο, οἷα οἱ βαρεῖς τῶν ὀρνίθων, οἱ πολλὰ ἐκ γῆς λαβόντες καὶ βαρυνθέντες ὑψοῦ πτῆναι ἀδυνατοῦσι καίπερ πτερὰ παρα τῆς φύσεως λαβόντες. Οἱ δὲ ἤρθησαν μὲν ὀλίγον ἐκ τῶν κάτω κινουντος αὐτοὺς πρὸς τὸ κάλλιον ἀπὸ τοῦ ἠδέος τοῦ τῆς ψυχῆς κρείττονος, ἀδυνατήσαντες δὲ ἰδεῖν τὸ ἄνω, ὡς οὐκ ἔχοντες ἄλλο, ὅπου στήσονται, κατηνέχθησαν σὺν τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι ἐπὶ πράξεις καὶ <εκλογαῶ> τῶν κάτω, ἀφ' ὧν ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον αἰρεσθαι. Τρίτον δὲ γένος θείων ἀνθρώπων δυνάμει τε κρείττονι καὶ ὀξύτητι ὀμμάτων εἶδέ τε ὡσπερ ὑπὸ ὀξυδορκίας τὴν ἄνω αἴγλην καὶ ἤρθη τε ἐκεῖ ὄιον ὑπὲρ νεφῶν καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀχλύος καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τὰ τῆδε ὑπεριδὸν πάντα ἡσθὲν τῷ τόπῳ ἀληθινῶ καὶ οἰκείῳ ὄντι, ὡσπερ ἐκ πολλῆς πλάνης εἰς πατρίδα εὐνομον ἀφικόμενος ἄνθρωπος.

(5, 9, 2) Τίς οὖν οὗτος ὁ τόπος; Καὶ πῶς ἂν τις εἰς αὐτὸν ἀφίκοιτο; Ἀφίκοιτο μὲν ἂν ὁ φύσει ἔρωτικὸς καὶ ὄντως τὴν διάθεσιν ἐξ ἀρχῆς φιλόσοφος, ὠδίνων μὲν, ἅτε ἔρωτικός, περὶ τὸ καλόν, οὐκ ἀνασχόμενος δὲ <τοῦ ἐν σώματι κάλλους>, ἀλλ' ἐνθεν ἀναφυγὼν ἐπὶ <τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη>, ἀρετὰς καὶ <ἐπιστήμασ> καὶ <ἐπιτηδεύματα καὶ νόμους>, πάλιν αὖ ἐπαναβαίνει ἐπὶ τὴν τῶν ἐν ψυχῇ καλῶν αἰτίαν, καὶ εἴ τι πάλιν αὖ πρὸ τούτου, ἕως ἐπ' ἔσχατον ἤκη τὸ πρῶτον, ὃ παρ αὐτοῦ καλόν. Ἐνθα καὶ ἐλθὼν ὠδίνος παύσεται, πρότερον δὲ οὐ. Ἀλλὰ πῶς ἀναβήσεται, καὶ πόθεν ἢ δύνამις αὐτῶ, καὶ τίς λόγος τοῦτον τὸν ἔρωτα παιδαγωγῆσεται; Ἡ ὁδε: τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἐπακτόν ἐστι τοῖς σώμασι: μορφαὶ γὰρ αὗται σωμαμάτων ὡς ἐπὶ ὑλῆ αὐτοῖς. Μεταβάλλει γοῦν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐκ καλοῦ αἰσχροῦν γίνεται. Μεθέξει ἄρα, φησὶν ὁ λόγος. Τί οὖν τὸ ποιῆσαν σῶμα καλόν; Ἄλλως μὲν κάλλους παρουσία, ἄλλως δὲ ψυχῆ, ἢ ἐπλασέ τε καὶ μορφὴν τοιάνδε ἐνῆκε. Τί οὖν; Ψυχῆ παρ αὐτῆς καλόν; Ἡ οὐ. Οὐ γὰρ ἢ μὲν ἦν φρόνιμός τε καὶ καλή, ἢ δὲ ἀφρων τε καὶ αἰσχρά. Φρονήσει ἄρα τὸ καλόν περὶ ψυχὴν. Καὶ τίς οὖν ὁ φρόνησιν δοῦς ψυχῆ; Ἡ νοῦς ἐξ ἀνάγκης, νοῦς δὲ οὐ ποτέ μὲν νοῦς, ποτέ δὲ ἄνους, ὅ γε ἀληθινός. Παρ αὐτοῦ ἄρα καλός. Καὶ πότερον δὴ ἐνταῦθα δεῖ στήναι ὡς πρῶτον, ἢ καὶ νοῦ ἐπέκεινα δεῖ ἵέναι, νοῦς δὲ προέστηκε μὲν ἀρχῆς τῆς πρώτης ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὡσπερ ἐν <προθύροις τάγαθῶ> ἀπαγγέλλων ἐν αὐτῷ τὰ πάντα, ὡσπερ ἐκείνου τύπος μᾶλλον ἐν πλήθει ἐκείνου πάντη μένοντος ἐν ἐνί;

(5, 9, 3) Ἐπισκεπτέον δὲ ταύτην τὴν νοῦ φύσιν, ἣν ἐπαγγέλλεται ὁ λόγος εἶναι τὸ ὄν ὄντως καὶ τὴν ἀληθῆ οὐσίαν, πρότερον βεβαιωσαμένους κατ' ἄλλην ὁδὸν ἰόντας, ὅτι δεῖ εἶναι τινα τοιαύτην. Ἴσως μὲν οὖν γελοῖον ζητεῖν, εἰ νοῦς ἐστὶν ἐν τοῖς οὖσι: τάχα δ' ἂν τινες καὶ περὶ τούτου

διαμφισβητοῖεν. Μᾶλλον δέ, εἰ τοιοῦτος, οἷόν φαμεν, καὶ εἰ χωριστός τις, καὶ εἰ οὗτος τὰ ὄντα καὶ ἡ τῶν εἰδῶν φύσις ἐνταῦθα, περὶ οὗ καὶ τὰ νῦν εἰπεῖν πρόκειται. Ὅρῶμεν δὴ τὰ λεγόμενα εἶναι πάντα σύνθετα καὶ ἀπλοῦν αὐτῶν οὐδὲ ἓν, ἅ τε τέχνη ἐργάζεται ἕκαστα, ἅ τε συν-έστηκε φύσει. Τὰ τε γὰρ τεχνητὰ ἔχει χαλκὸν ἢ ξύλον ἢ λίθον καὶ παρὰ τούτων οὕτω τετέλεσται, πρὶν ἂν ἡ τέχνη ἕκαστη ἢ μὲν ἀνδριάντα, ἢ δὲ κλίνην, ἢ δὲ οἰκίαν ἐργάσῃται εἶδους τοῦ παρ' αὐτῆς ἐνθέσει. Καὶ μὴν καὶ τὰ φύσει συνεστῶτα τὰ μὲν πολυσύνθετα αὐτῶν καὶ συγκρίματα καλούμενα ἀναλύσεις εἰς τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς συγκριθεῖσιν εἶδος: οἷον ἀνθρώπον εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα, καὶ τὸ σῶμα εἰς τὰ τέσσαρα. Ἐκαστον δὲ τούτων σύνθετον εὐρῶν ἐξ ὕλης καὶ τοῦ μορφοῦντος - ὕλη γὰρ παρ' αὐτῆς ἡ τῶν στοιχείων ἄμορφος - ζητήσεις τὸ εἶδος ὅθεν τῆς ὕλης. Ζητήσεις δ' αὖ καὶ τὴν ψυχὴν πότερα τῶν ἀπλῶν ἤδη, ἢ ἓν τι ἐν αὐτῇ τὸ μὲν ὡς ὕλη, τὸ δὲ εἶδος, ὁ νοῦς ὁ ἐν αὐτῇ, ὁ μὲν ὡς ἡ ἐπὶ τῷ χαλκῷ μορφή, ὁ δὲ οἶος ὁ τὴν μορφήν ἐν τῷ χαλκῷ ποιήσας. Τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ παντὸς μεταφέρων τις ἀναβήσεται καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ νοῦν ποιητὴν ὄντως καὶ δημιουργὸν τιθέμενος, καὶ φήσει τὸ ὑποκείμενον δεξάμενον μορφᾶς τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ δὲ ἀέρα καὶ γῆν γενέσθαι, τὰς δὲ μορφᾶς ταύτας παρ' ἄλλου ἦκειν: τοῦτο δὲ εἶναι ψυχὴν: ψυχὴν δὲ αὖ καὶ ἐπὶ τοῖς τέτρασι τὴν κόσμου μορφήν δοῦναι: ταύτη δὲ νοῦν χορηγὸν τῶν λόγων γεγονέναι, ὡσπερ καὶ ταῖς τῶν τεχνιτῶν ψυχαῖς παρὰ τῶν τεχνῶν τοὺς εἰς τὸ ἐνεργεῖν λόγους: νοῦν δὲ τὸν μὲν ὡς εἶδος τῆς ψυχῆς, τὸν κατὰ τὴν μορφήν, τὸν δὲ τὸν τὴν μορφήν παρέχοντα ὡς τὸν ποιητὴν τοῦ ἀνδριάντος, ὃ πάντα ἐνυπάρχει, ἃ δίδωσιν. Ἐγγὺς μὲν ἀληθείας, ἃ δίδωσι ψυχῆ: ἃ δὲ τὸ σῶμα δέχεται, εἶδωλα ἤδη καὶ μιμήματα.

(5, 9, 4) Διὰ τί οὖν δεῖ ἐπὶ ψυχῆ ἀνιέναι, ἀλλ' οὐκ αὐτὴν εἶναι τίθεσθαι τὸ πρῶτον; Ἡ πρῶτον μὲν νοῦς ψυχῆς ἕτερον καὶ κρεῖττον: τὸ δὲ κρεῖττον φύσει πρῶτον. Οὐ γὰρ δὴ, ὡς οἶονται, ψυχὴ νοῦν τελεωθεῖσα γεννᾷ: πόθεν γὰρ τὸ δυνάμει ἐνεργεῖα ἔσται, μὴ τοῦ εἰς ἐνέργειαν ἄγοντος αἰτίου ὄντος; Εἰ γὰρ κατὰ τύχην, ἐνδέχεται μὴ ἐλθεῖν εἰς ἐνέργειαν. Διὸ δεῖ τὰ πρῶτα ἐνεργεῖα τίθεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ καὶ τέλεια: τὰ δὲ ἀτελῆ ὕστερα ἀπ' ἐκείνων, τελειούμενα δὲ παρ' αὐτῶν τῶν γεγεννηκότων δίκην πατέρων τελειούντων, ἃ κατ' ἀρχὰς ἀτελῆ ἐγέννησαν: καὶ εἶναι μὲν ὕλην πρὸς τὸ ποιῆσαν τὸ πρῶτον, εἶτ' αὐτὴν ἔμμορφον ἀποτελεῖσθαι. Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐμπαθὲς ψυχὴ, δεῖ δὲ τι ἀπαθὲς εἶναι - ἢ πάντα τῷ χρόνῳ ἀπολείται - δεῖ τι πρὸ ψυχῆς εἶναι. Καὶ εἰ ἐν κόσμῳ ψυχῆ, ἐκτὸς δὲ

δεῖ τι κόσμου εἶναι, καὶ ταύτη πρὸ ψυχῆς δεῖ τι εἶναι. Εἰ γὰρ τὸ ἐν κόσμῳ τὸ ἐν σώματι καὶ ὕλη, οὐδὲν ταῦτὸν μενεῖ: ὥστε ἄνθρωπος καὶ πάντες λόγοι οὐκ αἰδίοι οὐδὲ οἱ αὐτοί. Καὶ ὅτι μὲν νοῦν πρὸ ψυχῆς εἶναι δεῖ, ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ἂν τις θεωρήσειε.

(5, 9, 5) Δεῖ δὲ νοῦν λαμβάνειν, εἴπερ ἐπαληθεύσομεν τῷ ὀνόματι, μὴ τὸν δυνάμει μηδὲ τὸν ἐξ ἀφροσύνης εἰς νοῦν ἐλθόντα - εἰ δὲ μή, ἄλλον πάλιν αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ ζητήσομεν - ἀλλὰ τὸν ἐνεργεῖα καὶ αἰεὶ νοῦν ὄντα. Εἰ δὲ μὴ ἐπακτὸν τὸ φρονεῖν ἔχει, εἴ τι νοεῖ, παρ αὐτοῦ νοεῖ, καὶ εἴ τι ἔχει, παρ αὐτοῦ ἔχει. Εἰ δὲ παρ αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ νοεῖ, αὐτὸς ἐστὶν ἃ νοεῖ. Εἰ γὰρ ἢ μὲν οὐσία αὐτοῦ ἄλλη, ἃ δὲ νοεῖ ἕτερα αὐτοῦ, αὐτὴ ἢ οὐσία αὐτοῦ ἀνόητος ἐσται: καὶ δυνάμει, οὐκ ἐνεργεῖα αὐτῷ. Οὐ χωριστέον οὖν οὐδέτερον ἀπὸ θατέρου. Ἔθος δὲ ἡμῖν ἀπὸ τῶν παρ ἡμῖν κάκεινα ταῖς ἐπινοαῖς χωρίζειν. Τί οὖν ἐνεργεῖ καὶ τί νοεῖ, ἵνα ἐκεῖνα αὐτὸν ἃ νοεῖ θώμεθα; Ἡ δὴλον ὅτι νοῦς ὢν ὄντως νοεῖ τὰ ὄντα καὶ ὑφίστησιν. Ἔστιν ἄρα τὰ ὄντα.

Ἡ γὰρ ἐτέρωθι ὄντα αὐτὰ νοήσει, ἢ ἐν αὐτῷ ὡς αὐτὸν ὄντα. Ἐτέρωθι μὲν οὖν ἀδύνατον: πού γάρ; Αὐτὸν ἄρα καὶ ἐν αὐτῷ. Οὐ γὰρ δὴ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ὡς περ οἴονται. Τὸ γὰρ πρῶτον ἕκαστον οὐ τὸ αἰσθητόν: τὸ γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶδος ἐπὶ ὕλη εἰδῶλον ὄντος, πᾶν τε εἶδος ἐν ἄλλῳ παρ ἄλλου εἰς ἐκεῖνο ἔρχεται καὶ ἐστὶν εἰκὼν ἐκείνου. Εἰ δὲ καὶ <ποιητὴν> δεῖ εἶναι <τοῦδε τοῦ παντός>, οὐ τὰ ἐν τῷ μήπω ὄντι οὗτος νοήσει, ἵνα αὐτὸ ποιῇ. Πρὸ τοῦ κόσμου ἄρα δεῖ εἶναι ἐκεῖνα, οὐ τύπους ἀφ' ἐτέρων, ἀλλὰ καὶ ἀρχέτυπα καὶ πρῶτα καὶ νοῦ οὐσίαν. Εἰ δὲ λόγους φήσουσιν ἀρκεῖν, αἰδίους δὴλον: εἰ δὲ αἰδίους καὶ ἀπαθείς, ἐν νῷ δεῖ εἶναι καὶ τοιούτῳ καὶ προτέρῳ ἕξεως καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς: δυνάμει γὰρ ταῦτα. Ὁ νοῦς ἄρα τὰ ὄντα ὄντως, οὐχ οἷα ἐστὶν ἄλλοθι νοῦν: οὐ γὰρ ἐστὶν οὔτε πρὸ αὐτοῦ οὔτε μετ αὐτόν: ἀλλὰ οἷον νομοθέτης πρῶτος, μᾶλλον δὲ νόμος αὐτὸς τοῦ εἶναι. Ὁρθῶς ἄρα <τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶ τε καὶ εἶναι> καὶ <ἢ τῶν ἀνευ ὕλης ἐπιστήμη ταῦτὸν τῷ πράγματι> καὶ τὸ <εμαυτὸν ἐδιζησάμεν> ὡς ἐν τῶν ὄντων: καὶ αἰ ἀναμνήσεις δέ: οὐδὲν γὰρ ἕξω τῶν ὄντων οὐδ' ἐν τόπῳ, μένει δὲ αἰεὶ ἐν αὐτοῖς μεταβολὴν οὐδὲ φθορὰν δεχόμενα: διὸ καὶ ὄντως ὄντα. Ἡ γιγνόμενα καὶ ἀπολλύμενα ἐπακτῷ χρήσεται τῷ ὄντι, καὶ οὐκέτ' ἐκεῖνα ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὄν ἐσται. Τὰ μὲν δὴ αἰσθητὰ μεθέξει ἐστὶν ἃ λέγεται τῆς ὑποκειμένης φύσεως μορφήν ἰσχύουσης ἄλλοθεν: οἷον χαλκὸς παρὰ ἀνδριαντοποιικῆς καὶ ξύλον παρὰ τεκτονικῆς δια εἰδώλου τῆς τέχνης εἰς αὐτὰ ἰούσης, τῆς δὲ τέχνης αὐτῆς ἕξω ὕλης ἐν ταυτότητι μενούσης καὶ τὸν ἀληθῆ ἀνδριάντα καὶ κλίνην ἐχούσης. Οὕτω δὴ καὶ

ἐπὶ τῶν σωματίων: καὶ τόδε πᾶν ἰνδαλμάτων μετέχον
ἕτερα αὐτῶν δείκνυσι τὰ ὄντα, ἄτρεπτα μὲν ὄντα ἐκεῖνα,
αὐτὰ δὲ τρεπόμενα, ἰδρυμένα τε ἐφ' ἑαυτῶν, οὐ τόπου
δεόμενα: οὐ γὰρ μεγέθη: νοεράν δὲ καὶ αὐτάρκη ἑαυτοῖς
ὑπόστασιν ἔχοντα. Σωματίων γὰρ φύσις σφύζεσθαι παρ
ἄλλου θέλει, νοῦς δὲ ἀνέχων θαυμαστῇ φύσει τὰ παρ
αὐτῶν πίπτοντα, ὅπου ἰδρυθῆ αὐτὸς οὐ ζητεῖ.

(5, 9, 6) Νοῦς μὲν δὴ ἔστω τὰ ὄντα, καὶ πάντα ἐν αὐτῷ οὐχ
ὡς ἐν τόπῳ ἔχων, ἀλλ' ὡς αὐτὸν ἔχων καὶ ἐν ὧν αὐτοῖς.
<Πάντα> δὲ <ὁμοῦ> ἐκεῖ καὶ οὐδὲν ἦττον διακεκριμένα. Ἐπεὶ
καὶ ψυχὴ ὁμοῦ ἔχουσα πολλὰς ἐπιστήμας ἐν ἑαυτῇ οὐδὲν
ἔχει συγκεχυμένον, καὶ ἐκάστη πράττει τὸ αὐτῆς, ὅταν
δέη, οὐ συνεφέλουσα ταῖς ἄλλαις, νόημα δὲ ἕκαστον καθα-
ρὸν ἐνεργεῖ ἐκ τῶν ἔνδον αὐτῆς νοημάτων κειμένων. Οὕτως
οὖν καὶ πολὺ μᾶλλον ὁ νοῦς ἐστὶν ὁμοῦ πάντα καὶ αὐτὸ οὐχ
ὁμοῦ, ὅτι ἕκαστον δυνάμεις ἰδίαι. Ὁ δὲ πᾶς νοῦς περιέχει
ὡσπερ γένος εἶδη καὶ ὡσπερ ὅλον μέρη. Καὶ αἱ τῶν
σπερμάτων δὲ δυνάμεις εἰκόνα φέρουσι τοῦ λεγομένου: ἐν
γὰρ τῷ ὅλῳ ἀδιάκριτα πάντα, καὶ οἱ λόγοι ὡσπερ ἐν ἐνὶ
κέντρῳ: καὶ ὡς ἐστὶν ἄλλος ὀφθαλμοῦ, ἄλλος δὲ χειρῶν λόγος
τὸ ἕτερος εἶναι παρὰ τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ αἰσθητοῦ
γνωσθεῖς. Αἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς σπέρμασι δυνάμεις ἐκάστη
αὐτῶν λόγος εἷς ὅλος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένων
μερῶν τὸ μὲν σωματικὸν ὕλην ἔχει, οἷον ὅσον ὑγρόν, αὐτὸς
δὲ εἶδος ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ λόγος ὁ αὐτὸς ὧν ψυχῆς εἶδει
τῷ γεννῶντι, ἢ ἐστὶν ἰνδαλμα ψυχῆς ἄλλης κρείττονος.
Φύσιν δὲ τινες αὐτὴν ὀνομάζουσιν τὴν ἐν τοῖς σπέρμασιν,
ἢ ἐκεῖθεν ὀρμηθεῖσα ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς, ὡσπερ ἐκ πυρὸς
φῶς, ἥστραπέ τε καὶ ἐμόρφωσε τὴν ὕλην οὐκ ὠθοῦσα οὐδὲ
ταῖς πολυθρυλλήτοις μοχλείαις χρωμένῃ, δοῦσα δὲ τῶν
λόγων.

(5, 9, 7) Αἱ δὲ ἐπιστήμαι ἐν ψυχῇ λογικῇ οὔσαι αἱ μὲν τῶν
αἰσθητῶν - εἰ δεῖ ἐπιστήμας τούτων λέγειν, πρέπει δὲ
αὐταῖς τὸ τῆς δόξης ὄνομα - ὕστεραι τῶν πραγμάτων οὔσαι
εἰκόνες εἰσὶ τούτων: τῶν δὲ νοητῶν, αἱ δὴ καὶ ὄντως ἐπι-
στήμαι, παρὰ νοῦ εἰς λογικὴν ψυχὴν ἐλθοῦσαι αἰσθητὸν
μὲν οὐδὲν νοοῦσι: καθόσον δὲ εἰσὶν ἐπιστήμαι, εἰσὶν αὐτὰ
ἕκαστα αἱ νοοῦσι, καὶ ἐνδοθεν τό τε νοητὸν τὴν τε νόησιν
ἔχουσιν, ὅτι ὁ νοῦς ἔνδον - ὅ ἐστιν αὐτὰ τὰ πρῶτα - συνῶν
αὐτῷ αἰεὶ καὶ ἐνεργεῖα ὑπάρχων καὶ οὐκ ἐπιβάλλον ὡς οὐκ
ἔχων ἢ ἐπικτώμενος ἢ διεξοδεύων οὐ προκεχειρισμένα -
ψυχῆς γὰρ ταῦτα πάθη - ἀλλ' ἐστηκεν ἐν αὐτῷ ὁμοῦ πάντα
ὧν, οὐ νοήσας, ἴν' ὑποστήσῃ ἕκαστα. Οὐ γὰρ, ὅτ' ἐνόησε
θεόν, θεὸς ἐγένετο, οὐδέ, ὅτε ἐνόησε κίνησιν, κίνησις
ἐγένετο. Ὅθεν καὶ τὸ λέγειν νοήσεις τὰ εἶδη, εἰ οὕτω
λέγεται, ὡς, ἐπειδὴ ἐνόησε, τότε ἐγένετο ἢ ἐστὶ τότε, οὐκ

ὀρθῶς: ταύτης γὰρ τῆς νοήσεως πρότερον δεῖ τὸ νοούμενον εἶναι. Ἡ πῶς ἂν ἔλθοι ἐπὶ τὸ νοεῖν αὐτό; Οὐ γὰρ δὴ κατα συντυχίαν οὐδὲ ἐπέβαλεν εἰκῆ.

(5, 9, 8) Εἰ οὖν ἡ νόησις ἐνόητος, ἐκεῖνο τὸ εἶδος τὸ ἐνόν: καὶ ἡ ἰδέα αὐτή. Τί οὖν τοῦτο; Νοῦς καὶ ἡ νοερά οὐσία, οὐχ ἑτέρα τοῦ νοῦ ἐκάστη ἰδέα, ἀλλ ἐκάστη νοῦς. Καὶ ὅλος μὲν ὁ νοῦς τὰ πάντα εἶδη, ἕκαστον δὲ εἶδος νοῦς ἕκαστος, ὡς ἡ ὅλη ἐπιστήμη τὰ πάντα θεωρήματα, ἕκαστον δὲ μέρος τῆς ὅλης οὐχ ὡς διακεκριμένον τόπῳ, ἔχον δὲ δύναμιν ἕκαστον ἐν τῷ ὅλῳ. Ἔστιν οὖν οὗτος ὁ νοῦς ἐν αὐτῷ καὶ ἔχων ἑαυτὸν ἐν ἡσυχίᾳ κόρος αἰεί. Εἰ μὲν οὖν προεπεινοεῖτο ὁ νοῦς πρότερος τοῦ ὄντος, ἔδει τὸν νοῦν λέγειν ἐνεργήσαντα καὶ νοήσαντα ἀποτελέσαι καὶ γεννῆσαι τὰ ὄντα: ἐπεὶ δὲ τὸ ὄν τοῦ νοῦ προεπινοεῖν ἀνάγκη, ἐγκεῖσθαι δεῖ τίθεσθαι ἐν τῷ νοῦντι τὰ ὄντα, τὴν δὲ ἐνέργειαν καὶ τὴν νόησιν ἐπὶ τοῖς οὖσιν, οἷον ἐπὶ πῦρ ἤδη τὴν τοῦ πυρὸς ἐνέργειαν, ἵν ἐν ὄντα τὸν νοῦν ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχῃ ἐνέργειαν αὐτῶν. Ἔστι δὲ καὶ τὸ ὄν ἐνέργεια: μία οὖν ἀμφοῖν ἐνέργεια, μᾶλλον δὲ τὰ ἄμφω ἓν. Μία μὲν οὖν φύσις τό τε ὄν ὅ τε νοῦς: διὸ καὶ τὰ ὄντα καὶ ἡ τοῦ ὄντος ἐνέργεια καὶ ὁ νοῦς ὁ τοιοῦτος: καὶ αἰ οὕτω νοήσεις τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τοῦ ὄντος καὶ ἡ ἐνέργεια. Ἐπινοεῖται γὰρ μὴν μεριζομένων ὑφ' ἡμῶν θάτερα πρὸ τῶν ἑτέρων. Ἄλλος γὰρ ὁ μερίζων νοῦς, ὁ δὲ ἀμέριστος καὶ μὴ μερίζων τὸ ὄν καὶ τὰ πάντα.

(5, 9, 9) Τίνα οὖν ἐστὶ τὰ ἐν ἐνὶ νῷ, ἃ νοοῦντες μερίζομεν ἡμεῖς; Δεῖ γὰρ αὐτὰ ἡρεμοῦντα προφέρειν, οἷον ἐξ ἐπιστήμης ἐν ἐνὶ οὐσῆς ἐπιθεωρεῖν τὰ ἐνόητα. Κόσμου δὲ τοῦδε ὄντος ζῶου περιεκτικῷ ζῶων ἀπάντων καὶ παρ' ἄλλου ἔχοντος τὸ εἶναι καὶ τοιῶδε εἶναι, παρ' οὗ δὲ ἐστὶν εἰς νοῦν ἀναγομένου, ἀναγκαῖον καὶ ἐν νῷ τὸ ἀρχέτυπον πᾶν εἶναι, καὶ κόσμον νοητὸν τοῦτον τὸν νοῦν εἶναι, ὃν φησὶν ὁ Πλάτων <ἐν τῷ ὅ ἐστι ζῶον>. Ὡς γὰρ ὄντος λόγου ζῶου τινός, οὐσῆς δὲ καὶ ὕλης τῆς τὸν λόγον τὸν σπερματικὸν δεξαμένης, ἀνάγκη ζῶον γενέσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ φύσεως νοεράς καὶ πανδυνάμου οὐσῆς καὶ οὐδενὸς διείργοντος, μηδενὸς ὄντος μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ δέξασθαι δυναμένου, ἀνάγκη τὸ μὲν κοσμηθῆναι, τὸ δὲ κοσμηθῆναι. Καὶ τὸ μὲν κοσμηθῆναι ἔχει τὸ εἶδος μεμερισμένον, ἀλλαχοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀλλαχοῦ ἡλίου: τὸ δὲ ἐν ἐνὶ πάντα.

(5, 9, 10) Ὅσα μὲν οὖν ὡς εἶδη ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐστὶ, ταῦτα ἐκεῖθεν: ὅσα δὲ μή, οὐ. Διὸ τῶν παραφύσιν οὐκ ἐστὶν ἐκεῖ οὐδέν, ὡσπερ οὐδὲ τῶν παρατέχνην ἐστὶν ἐν ταῖς τέχναις, οὐδὲ ἐν τοῖς σπέρμασι χλωεῖα. Ποδῶν δὲ χλωεῖα ἢ δὴ ἐν τῇ γενέσει οὐ κρατήσαντος λόγου, ἢ δὲ ἐκ τύχης λύμῃ τοῦ εἶδους. Καὶ ποιότητες δὲ σύμφωνοι καὶ ποσότη-

τες, ἀριθμοί τε καὶ μεγέθη καὶ σχέσεις, ποιήσεις τε καὶ πείσεις αἱ κατὰ φύσιν, κινήσεις τε καὶ στάσεις καθόλου τε καὶ ἐν μέρει τῶν ἐκεῖ. Ἄντι δὲ χρόνου αἰών. Ὁ δὲ τόπος ἐκεῖ νοερώς τὸ ἄλλο ἐν ἄλλῳ. Ἐκεῖ μὲν οὖν ὁμοῦ πάντων ὄντων, ὅ τι ἂν λάβῃς αὐτῶν, οὐσία καὶ νοερά, καὶ ζῶης ἕκαστον μετέχον, καὶ ταῦτόν τε καὶ θάτερον, καὶ κινήσεις καὶ στάσεις, καὶ κινούμενον καὶ ἑστῶς, καὶ οὐσία καὶ ποιόν, καὶ πάντα οὐσία. Καὶ γὰρ ἐνεργεία, οὐ δυνάμει τὸ ὄν ἕκαστον: ὥστε οὐ κεχώρισται τὸ ποιὸν ἑκάστης οὐσίας. Ἄρ οὖν μόνον τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεῖ, ἢ καὶ ἄλλα πλείω; Ἀλλὰ πρότερον περὶ τῶν κατὰ τέχνην σκεπτέον: κακοῦ γὰρ οὐδενός: τὸ γὰρ κακὸν ἐνταῦθα ἐξ ἐνδείας καὶ στερήσεως καὶ ἐλλείψεως, καὶ ὕλης ἀτυχούσης πάθος καὶ τοῦ ὕλη ὠμοιωμένου.

(5, 9, 11) Τὰ οὖν κατὰ τέχνην καὶ αἱ τέχναι; Τῶν δὲ τεχνῶν ὅσαι μιμητικαί, γραφικὴ μὲν καὶ ἀνδριαντοποιία, ὄρχησις τε καὶ χειρονομία, ἐνταῦθα που τὴν σύστασιν λαβοῦσαι καὶ αἰσθητῷ προσχρῶμεναι παραδείγματι καὶ μιμούμεναι εἶδη τε καὶ κινήσεις τὰς τε συμμετρίας ὅς ὄρωσι μετατιθεῖσαι οὐκ ἂν εἰκότως ἐκεῖ ἀνάγοιντο, εἰ μὴ τῷ ἀνθρώπου λόγῳ. Εἰ δὲ τις ἕξις ἐκ τῆς περὶ τὰ ζῶα συμμετρίας ὅλων ζῶων ἐπισκοποῖτο, μῦλλον ἂν εἶη δυνάμει τῆς κάκεῖ ἐπισκοπούσης καὶ θεωρούσης τὴν ἐν τῷ νοητῷ περὶ πάντα συμμετρίαν. Καὶ μὴν καὶ μουσικὴ πᾶσα περὶ ἀρμονίαν ἔχουσα καὶ ῥυθμόν - ἢ μὲν περὶ ῥυθμόν καὶ ἀρμονίαν, ἔχουσα τὰ νοήματα - τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν εἶη, ὥσπερ καὶ ἡ περὶ τὸν νοητὸν ἀριθμὸν ἔχουσα. Ὅσαι δὲ ποιητικαὶ αἰσθητῶν τῶν κατὰ τέχνην, οἷον οἰκοδομικὴ καὶ τεκτονικὴ, καθόσον συμμετρίαις προσχρῶνται, ἀρχαὶς ἂν ἐκεῖθεν ἔχοιεν καὶ τῶν ἐκεῖ φρονήσεων: τῷ δὲ αἰσθητῷ ταῦτα συγκερασάμεναι τὸ ὅλον οὐκ ἂν εἶεν ἐκεῖ: ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Οὐ μὴν οὐδὲ γεωργία συλλαμβάνουσα αἰσθητῶν φυτῶν, ἰατρικὴ τε τὴν ἐνταῦθα ὑγίειαν θεωροῦσα ἢ τε περὶ ἰσχὺν τήνδε καὶ εὐεξίαν: ἄλλη γὰρ ἐκεῖ δύναμις καὶ ὑγίεια, καθ' ἣν ἀτρεμῆ πάντα καὶ ἱκανά, ὅσα ζῶα. Ῥητορεία δὲ καὶ στρατηγία, οἰκονομία τε καὶ βασιλική, εἴ τινες αὐτῶν τὸ καλὸν κοινωνοῦσι ταῖς πράξεσιν, εἰ ἐκεῖνο θεωροῖεν, μοῖραν ἐκεῖθεν εἰς ἐπιστήμην ἔχουσιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐκεῖ. Γεωμετρία δὲ νοητῶν οὐσα τακτέα ἐκεῖ, σοφία τε ἀνωτάτω περὶ τὸ ὄν οὐσα. Καὶ περὶ μὲν τεχνῶν καὶ τῶν κατὰ τέχνας ταῦτα.

(5, 9, 12) Εἰ δὲ ἀνθρώπου ἐκεῖ καὶ λογικοῦ ἐκεῖ καὶ τεχνικοῦ καὶ αἱ τέχναι νοῦ γεννήματα οὔσαι, χρὴ δὲ καὶ τῶν καθόλου λέγειν τὰ εἶδη εἶναι, οὐ Σωκράτους, ἀλλ' ἀνθρώπου. Ἐπισκεπτέον δὲ περὶ ἀνθρώπου, εἰ καὶ ὁ καθέκαστα: τὸ δὲ καθέκαστον, ὅτι [μὴ] τὸ αὐτὸ ἄλλο ἄλλῳ: οἷον ὅτι ὁ μὲν σιμός, ὁ δὲ γρυπός, γρυπότητα μὲν καὶ σιμότητα διαφορὰς

ἐν εἶδει θετέον ἀνθρώπου, ὡσπερ ζώου διαφοραὶ εἰσιν: ἦκειν δὲ καὶ παρὰ τῆς ὕλης τὸ τὸν μὲν τοιάνδε γρυπότητα, τὸν δὲ τοιάνδε. Καὶ χρωμάτων διαφορὰς τὰς μὲν ἐν λόγῳ οὐσας, τὰς δὲ καὶ ὕλην καὶ τόπον διάφορον ὄντα ποιεῖν.

(5, 9, 13) Λοιπὸν δὲ εἰπεῖν, εἰ μόνον τὰ ἐν αἰσθητῶ ἐκεῖ, ἢ καί, ὡσπερ ἀνθρώπου ὁ αὐτοάνθρωπος ἕτερος, εἰ καὶ ψυχῆς αὐτοψυχὴ ἐκεῖ ἕτερα καὶ νοῦ αὐτονούς. Λεκτέον δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι οὐ πάντα δεῖ, ὅσα ἐνταῦθα, εἶδωλα νομίζειν ἀρχετύπων, οὐδὲ ψυχὴν εἶδωλον εἶναι αὐτοψυχῆς, τιμιότητι δὲ ἄλλην ἄλλης διαφέρειν, καὶ εἶναι καὶ ἐνταῦθα, ἴσως δὲ οὐχ ὡς ἐνταῦθα, αὐτοψυχὴν. Εἶναι δὲ ψυχῆς ὄντως οὐσης ἐκάστης καὶ δικαιοσύνην δεῖ τινα καὶ σωφροσύνην, καὶ ἐν ταῖς παρ ἡμῖν ψυχαῖς ἐπιστήμην ἀληθινήν, οὐκ εἶδωλα οὐδὲ εἰκόνας ἐκείνων ὡς ἐν αἰσθητῶ, ἀλλὰ ταῦτα ἐκεῖνα ἄλλον τρόπον ὄντα ἐνταῦθα: οὐ γὰρ ἐν τινι τόπῳ ἀφωρισμένα ἐκεῖνα: ὥστε, ὅπου ψυχὴ σώματος ἐξάνεδυ, ἐκεῖ κάκεινα. Ὁ μὲν γὰρ αἰσθητὸς κόσμος μοναχοῦ, ὁ δὲ νοητὸς πανταχοῦ. Ὅσα μὲν οὖν ψυχὴ ἐκεῖ ἢ τοιαύτη, ἐνταῦθα, ταῦτα ἐκεῖ: ὥστε, εἰ τὰ ἐν τῷ αἰσθητῶ τὰ ἐν τοῖς ὀρωμένοις λαμβάνοιτο, οὐ μόνον τὰ ἐν τῷ αἰσθητῶ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ πλείω: εἰ δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ λέγοιτο συμπεριλαμβανομένων καὶ ψυχῆς καὶ τῶν ἐν ψυχῇ, πάντα ἐνταῦθα, ὅσα κάκει.

(5, 9, 14) Τὴν οὖν τὰ πάντα περιλαβοῦσαν ἐν τῷ νοητῶ φύσιν ταύτην ἀρχὴν θετέον. Καὶ πῶς, τῆς μὲν ἀρχῆς τῆς ὄντως ἐνός καὶ ἀπλοῦ πάντη οὐσης, πλήθους δὲ ἐν τοῖς οὖσιν ὄντος; Πῶς παρὰ τὸ ἐν, καὶ πῶς πλήθος, καὶ πῶς τὰ πάντα ταῦτα, καὶ διὰ τί νοῦς ταῦτα καὶ πόθεν, λεκτέον ἀπ ἄλλης ἀρχῆς ἀρχομένοις.

Περὶ δὲ τῶν ἐκ σήψεως καὶ τῶν χαλεπῶν, εἰ κάκει εἶδος, καὶ εἰ ῥύπου καὶ πηλοῦ, λεκτέον, ὡς, ὅσα κομίζεται νοῦς ἀπὸ τοῦ πρώτου, πάντα ἄριστα: ἐν οἷς εἶδεσιν οὐ ταῦτα: οὐδ' ἐκ τούτων νοῦς, ἀλλὰ ψυχὴ παρὰ νοῦ, λαβοῦσα παρὰ ὕλης ἄλλα, ἐν οἷς ταῦτα.

Περὶ δὲ τούτων σαφέστερον λεχθήσεται ἐπανελθούσιν ἐπὶ τὴν ἀπορίαν, πῶς ἐξ ἐνός πλήθος.

Ὅτι δὲ τὰ σύνθετα εἰκῆ ὄντα, οὐ νῶ, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῶν αἰσθητὰ συνελθόντα, οὐκ ἐν εἶδεσι: τὰ τε ἐκ σήψεως ψυχῆς ἄλλο τι ἴσως ἀδυνατούσης: εἰ δὲ μή, ἐποίησεν ἄν τι τῶν φύσει: ποιεῖ γοῦν, ὅπου δύναται.

Περὶ δὲ τῶν τεχνῶν, ὅτι ἐν αὐτοανθρώπῳ περιέχονται, ὅσαι τέχναι ἀναφέρονται πρὸς τὰ κατὰ φύσιν ἀνθρώπῳ. Πρότερον δὲ ἄλλην καθόλου, καὶ τῆς καθόλου αὐτοψυχὴν ἦτοι τὴν ζωὴν; ἢ ἐν νῶ πρὶν γενέσθαι ψυχὴν, ἵνα καὶ γένηται, αὐτοψυχὴν ἐκείνην λέγειν.